

පරිච්ඡේද ප්‍රකාශන ප්‍රධාන ප්‍රවේශය

(ශ්‍රී ලංකා සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපය)

ප්‍රථම කඩුවෙල අනුරක්‍ෂණ හිමි

**පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන
ප්‍රවේශය
(ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ)**

ප්‍රථම මුද්‍රණය: ශ්‍රී ලුද්ධ වර්ෂ 2566 උඳුවප් මස අව දොළොස්වක නම්
තිරිය ලක් කුප් දින (ව්‍ය.ව. 2022 දෙසැම්බර් මස 20)

මියන්මාරයේ යැංගුන් නුවර
ඉන්සෙයින් ය්වාමා පර්යාජිති විහාරාධිපාසී
හදන්ත ෭9. තිලොකානිවංස මානිමියන් විසින් සම්පාදිත

පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය (ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ)

මහාවිහාරවංශාවකංස, විනය විභූෂණ, ගණපාමොක්ඛාවරිය,
ශාසන ජ්‍යෙෂ්ඨාධිපති
පූජ්‍යපාද නුවරඑළියේ ඤාණසීලානිධාන
මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ
ශිෂ්‍ය

ත්‍රිපිටකාචාර්ය, ශාස්ත්‍රපති
පූජ්‍ය කඩුවෙල අතුලඤාණ හිමි
විසින් සිංහල බසට නංවන ලදී.

කර්තෘ විසින් ප්‍රකාශිත වෙනත් ධර්ම ග්‍රන්ථ

- පටිඨාන ත්‍රි රාශිය (2022)

සබ්බදුතං ධම්මදුතං ජිනාති

අභිධර්ම පිටකයට අයත් පටිඨානප්‍රකරණය හැදෑරීමට අත්වැලක් ලෙස සකස් කළ “පටිඨානප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ” නමැති ග්‍රන්ථය මුද්‍රණය කරන්නට ලැබීම ඉමහත් ධර්ම ප්‍රීතිය උපදවන්නක් බව කිව යුතුය. ඊට හේතුව නම් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අතිශය ගැඹුරු වූ ධර්මය හදාරන්නට කියවන්නට එය අනුව ප්‍රායෝගිකව සිය දිවියට යොදා ගන්නට කැමැති ගිහි පැවිදි බෝහෝ දෙනෙකු සිටින බැවිනි. එසේ ම මෙම මුද්‍රණය සඳහා අවකාශ ලැබෙන්නේ ද එවැනි ම දයක පිරිස නිසා මෙන් ම ඔවුන්ගේ සසුනට හිතකාමී ධර්මයට විනයට ලැදි භාවය නිසා ම යැයි කීම අතිශයෝක්තියක් නොවනු ඇතැයි සිතමි.

තථාගත දේශනාව සිහි කරන අප සෑම දන්නා කාරණය නම් “සියලු දනයට වඩා ධර්ම දනය උතුම් බව” යි. ධර්මය නො අසන්නාහු නම් සත්ත්වයෝ හැන්දක් පමණ කැඳ හෝ බත් හෝ දන් නො දෙන්නාහ. එසේ ම සියලු ම බුදුරජාණන් වහන්සේලා සහ පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේලා හැරපියා කල්පයක් පුරාවට වැසි වසින කල්හි වැහි බිත්දු වුව ද ගණන් කිරීමට හැකි ප්‍රඥාවෙන් සමන්විත වූ සැරියුත් ආදී තෙරවරු වුව ද ස්ව ඥානයෙන් ම සෝවාන් ආදී මග පල ලබන්නට සමත් නො වෙති. අස්සජී තෙරුන් වහන්සේලා විසින් කියනු ලැබූ ධර්මය ම අසා මග පල ලැබූහ. සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මදේශනාවෙන් ශ්‍රාවක පාරමී ඥානය සාක්ෂාත්කාර කළහ. එබැවින් ධර්ම දනය උතුම් වේ.

මුද්‍රණය සඳහා අවස්ථාව සලසා දෙන පින්චන් දයකයන් විසින් කරනු ලබන්නේ ද ධර්ම දනමය පුණ්‍ය කර්මයකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රී මුඛයෙන් දේශිත ථෙරීය පරම්පරානුයාත ව අපට ලැබුණු මහාප්‍රකරණ නම් පටිඨානප්‍රකරණ හැදෑරීමට මාර්ගදර්ශනය කරන මෙම ග්‍රන්ථය මුද්‍රණය කොට සැදූහැකියන් වෙත ධර්මයෙහි නැඹුරු වන්නන් වෙත බෙදා දීමට කළ අදහස ද ප්‍රශංසාර්භ ය.

එබැවින් මේ සඳහා දයක වන්නා වූ දේශාන් අලහකෝන් මහතා, කේ. එල්. වන්දනිලක මහතා, වෛද්‍ය සමීතා වන්දනිලක මහත්මිය, ගණනාන් වන්දනිලක මහතා, මෙවන් දිසානායක මහතා යන දයක පිරිසට මෙම ධර්ම දනමය පින හේතුකොටගෙන චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මාවබෝධය තුළින් නිර්වාණ සුඛය සාක්‍ෂාත් කරගන්නට උපකාර වේවා යි ඉත සිතින් ආශිංසනය කරමි. තව ද දේශාන් අලහකෝන් මහතාගේ සුජීවත්ව සිටින දෙමව්පියන් නිදුක් නිරෝගී විරජීවනය පිණිස ද මෙම කුසල ශක්තිය හේතු වේවා.

මීට,

මෙත් සිතින්,

පූජ්‍ය කඩුවෙල අතුලඤ්ඤ හිමි.

තිපිටක කම්භෝජ විහාරය,

උතුරු ශැන් ප්‍රාන්තය,

නෞත්ඡෝ නගරය,

මියන්මාරය.

2022-12-18

ඇදුරු ආශීර්වාදය

“පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ” නමින් අද දින ප්‍රකාශයට පත් වන මෙම ග්‍රන්ථය පටිඨානප්‍රකරණය හැදෑරීමේ දී ශිෂ්‍යයා විසින් අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම මතක තබා ගතයුතු කොටස් සහ මූලිකව අධ්‍යයනය කළයුතු කොටස් සංක්ෂේපයෙන් දැක්වීම පිණිස විරචිත අගනා ග්‍රන්ථයකි.

අභිධර්මය ත්‍රිපිටක පාළියෙහි ඇතුළත් පරම ගම්භීර ධර්මය යි. එහි ද පරම ගම්භීර වනුයේ පටිඨාන මහාප්‍රකරණය යි. එබැවින් පටිඨාන ප්‍රකරණය හදාරණ ශිෂ්‍යයින් පළමුව පටිඨානයෙහි ස්වරූපාර්ථ හා මූලික කරුණු ගැන පැහැදිලිතාවයක් ඇති කරගැනීම බොහෝ සෙයින් විෂය පහසු කරවීම පිණිස හේතු වෙයි. පුරාණ මහාවිහාරයීය පර්යේෂි සම්ප්‍රදාය තුළ කුසල ත්‍රික පටිඨානයෙහි සේ ම, පටිඨාන ප්‍රකරණය පුරාවටමත් එන ස්වරූපාර්ථ කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කළේ මේ හේතුවෙනි. බුරුම රට පටිඨානය ඉගැන්වෙන සෑම පන්තියක දී ම මෙබඳු පොතක් භාවිතා කිරීම අනිවාර්ය ය. සියවස් ගණනාවක් පුරා අභිධර්ම අධ්‍යයන ක්‍රමය සුරක්ෂිත කළා වූ එරට මෙබඳු ග්‍රන්ථ සුලභ ය. එනමුත් ලක්දිව දක්නට නොලැබෙන මෙම ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ වාචෝද්ගතකරණ ග්‍රන්ථය සිංහල භාෂාවෙන් රචනා කිරීම නියඟයට වට පිනි පොදක් සේ අතිශය විරල ශාසනික මෙහෙවරකි.

මහාවිහාර වංශාලංකාර, අභිධර්මඤ්ඤාසාහිධජ, ශාසන ජොතික, ථේරවාදි ධර්ම අධ්‍යයන පීඨයේ කථිකාචාර්ය, ශාස්ත්‍රපති, ත්‍රිපිටකාචාර්ය කඩුවෙල අතුලඤ්ඤාණ ස්ථවිරයන්වහන්සේ අවුරුදු කිහිපයක් පුරාවට

බුරුම රට පරියජනි මධ්‍යස්ථානයන් හි සැරිසරමින් ඒ ඒ තැනින් උගත යුතු ධර්ම කොටස් මනාව හදාරමින් විශේෂයෙන් ම අභිධර්මය පිළිබඳ විශේෂඥ දැනුමක් ඇතිකරගත් යනිවරයෙකි.

පරියාජනිය අතුරුදන් වීමේ දී පළමුව අතුරුදන් වන පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ක්‍රමය නැවත් ලක්දිව පිහිටුවමි යි උදාර චේතනාවෙන් කටයුතු කරන අතර තමන් වහන්සේ විසින් උගත් පටිඨානය දිද්දෙණිය අරණ්‍ය සේනාසනවාසී සඟ පිරිසට හැදෑරවීම සඳහා පවත්වන දේශනා මාලාවට උපකාරක ලේඛන සැකසීමේ දී මෙම ග්‍රන්ථය සම්පාදනය විය. එහි දී ශිෂ්‍ය භික්ෂූන් වහන්සේලා විසින් මෙහි එන කරුණු කටපාවම් කොට අධ්‍යයනයෙහි යෙදීම අනිවාර්ය ය.

මෙකල බොහෝ උගත් යැයි සම්මත වූවෝ වාචොද්ගත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය නොවූවක් ලෙස සලකති. එනමුදු “සුතා ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ච්චිධා” යන දේශනා පාඨයෙන් පරියාජනිය වචනයෙන් පුහුණු කිරීම ධර්ම ප්‍රතිවේධ මාර්ග යෙහි විශේෂාංගයක් බව ප්‍රකට වන්නේය. නූතන ලාංකික භික්ෂූන් වහන්සේලා පැවිද්දෙහි මූල දී ම වාචොද්ගත කළ යුතු සාමනේර බණදහම් පොත, පිරුවානා පොත් වහන්සේ වැනි ප්‍රාථමික ග්‍රන්ථ පවා ග්‍රහණයෙහි උත්සාහ නොදැරීම සංවේගයට කරුණකි. එබඳු ග්‍රන්ථ වාචොද්ගත කොට හුරු වීමෙන් පසුව පාලි ව්‍යාකරණ සහ පිටක ග්‍රන්ථ වෙත පිවිසෙන භික්ෂුව පහසුවෙන් සමස්ත ත්‍රිපිටකය ම අධ්‍යයනය කරනු ඇත. එහෙයින් බුද්ධාදී නුවණැති උතුමන් විසින් ප්‍රශංසා කරන ලද වාචොද්ගතකරණයෙහි යෙදී සද්ධර්මය පන්දහසක් කල් සුරකිත්වායි අපේ පැතුම යි.

කතුචරයන් වහන්සේ බුරුම දේශයට වැඩම කරනුයේත්, එම දේශයේදී ඉගෙන ගැනීම් කටයුතු කරනුයේත් ගුරුවරුන්ගේ ආරාධනා හා ආශිර්වාදය ඇතිව විමත් විශේෂත්වයකි. ගතින් සැතපුම් දහස් ගණනකින් ඈත සිට මේ කටයුතු වල නියුතු වූ ඒ සන්පුරුෂ ශිෂ්‍යවරයා, සිතින් ගුරුශිෂ්‍ය සබඳතා කිසි ලෙසකින්වත් අත් නො හළේය. හැකි සෑම විට ගුරුන් විමසා කටයුතු කිරීමට වගබලාගත් බව ද කිවමනා ය.

එබඳු සන්පුරුෂ උගතෙකු අතින් අද දින අභිධර්ම පරියජනිකාමීන් හට පිදෙන මෙම “පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය - ශුද්ධ

සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ” නම් කෘතිය බුදුසසුනේ විරපැවැත්මට හේතුවනු නොඅනුමාන යි. තව ද එය සහග්‍ර සංඛ්‍යාත සිසුන් පිරිසකට පටිඨානප්‍රකරණය පහසුවෙන් ඉගෙනීමට මහත් පිටුවහලක් වනු ඇත.

මේ සිසුවරයා නිර්මාණය කිරීම වෙනුවෙන් අප කළ හැම ශාසන සංග්‍රහයකට ම ප්‍රතිසාධාරණයක් ඔහු විසින් ඉටු කරනු දැක, ගුරුවරයෙකු වශයෙන් මහත් සේ සොම්නස් වෙමි.

කඩුවෙල අතුලඤාණ ස්ථවිරයන්වහන්සේගේ ධර්මඥාන හා ශාස්ත්‍රඥාන තවතවත් දියුණු වේවා! ලක්දිව බුදු සසුනට එය ආලෝකයක් වේවා!

මෙයට සසුන් දියුණුව පතන මා,
නුවරඑළියේ ඤාණසීල මහාස්ථවිර.

**බුරුම ග්‍රන්ථයේ කතුවර උග. තිලෝකාභිවංස මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ
ආශිංසනය**

විඤ්ඤපනමිදං

හවතු සබ්බමඛිගලං

අයං තාව පට්ඨානපාහතසඛ්ඛාතො ගන්ථො මරම්මපාලිමිස්සිකභාසාය විරචිතො වෙව යාවජ්චං වාචිතො ච සුබ්බග්ගහණාය සුබ්බවාචනාය සුබ්බධාරණාය සුබ්බෙන ධම්මසාකච්ඡාය විසෙසෙන බුද්ධඅභිධම්මස්ස ච බුද්ධසාසනස්ස ච විරචිතියා මම සන්තිකෙ සම්මාසම්බුද්ධභාසිතං අභිධම්මපට්ඨානභාසං උග්ගණ්හන්තානං සිස්සානුසිස්සානං. සො හි ගන්ථො මරම්මරට්ඨෙ යාවජ්ජනා බහුපකාරො හොති යෙභුයොන අභිධම්මපට්ඨානං පරිචිතානං බහුභික්ඛුසාමණොරානං චා බහුසීලවතීනං චා බහුඋපාසකඋපාසිකානං චා.

ඉදනි පනම්භාකං මරම්මරට්ඨතො අඤ්ඤන්ථ සිරිලඛිකාදීපරට්ඨෙ වසන්තා සොතාරාපි ධම්මසුතෙසිනාපි අභිධම්ම පට්ඨානං පරිචිතාමා හොන්ති. තෙසං ච අත්ථාය භිතාය සුඛාය "පට්ඨානපාහත"න්ති නාමකො මම ගන්ථො පුන මාපිතො සිරිලඛිකාදීපරට්ඨිකෙන ආයස්මතා හද්දන්ත අතුලඤ්ඤෙන. කථං? මරම්මපාලිමිස්සභාසාතො අඤ්ඤරට්ඨිකභාසාභුතං ලඛිකාදීපෙ බහුජනවලඤ්චිතං සීහළභාසං පරිවත්තෙන්වා.

තෙන ච ථෙරෙන සීහළභාසාය විරචිතො සො භාසාපරිවත්තිතගන්ථො බහුපකාරො හොති බහුකානං සුතෙසිතං.

සිස්සානුසිස්සානං බුද්ධසාසනස්ස ච. එවඤ්ච කත්වා තං ආයස්මන්තං
අතුලඤ්ඤං මයම්පි සම්මා පස්සාම ගුණථොමනං කරොමාති.

අභිධම්මො පට්ඨානං ච - යාතු භාතු චිරං චිරං
සඛ්ඛෙ දෙවානුරක්ඛන්තු - සුඛන්තු සඛ්ඛද පජා

හද්දන්ත තිලොකාභිවංසො (පට්ඨානපාභතගන්ථකාරකො)
ඉන්සෙයින්යුචාමා පරියන්තිවිජ්ජාලයාධිපති, ඉන්සෙයින් නගරෙ,
චෙරික්ඛයමහානගරෙ, මරම්මරට්ඨෙ

සංඥාපනය

චතුර් අසඹ්ඛ්‍යය කල්ප ලක්ෂ්‍යයක් පාරමී ධර්මයන් සපුරා සකල ඥෙය ධර්මයන් සර්වාකාරයෙන් ම ස්වකීය සර්වඥතා ඥනයෙන් දූන සර්වාකාරයෙන් අවබෝධ කරගත් අප තථාගතයන් වහන්සේ පන්සාලේ වසරක් මුළුල්ලේ සකල ලෝක සත්ත්වයන් කෙරෙහි පතල මහාකරුණාවෙන් වදල සද්ධර්මයෙහි ඇතුළත් අභිධර්ම පිටකයෙහි සත්වැනි ග්‍රන්ථය පටිඨාන මහාප්‍රකරණය යි.

මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ විසින් සිරිලක පර්යාප්ති, ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිවේධ සඹ්ඛ්‍යාන ත්‍රිවිධ ශාසනය පිහිටුවා බොහෝ කලක් ලක්දිව තුළ ථෙරවාදී බුදු දහම බැබලුණ ද පොළොන්නරු යුගයෙන් අනතුරුව සිදු වූ ශාසනික පරිහානියේ දී ලක්දිව පර්යාප්ති ශාසනයෙන් ගිලිහුණු වැදගත් කොටසක් ලෙස පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය දැක්විය හැකි ය. නුවර යුගයේ සිට අවස්ථා කිහිපයක දී සියම් හා බුරුම දේශයෙන් උපසම්පදව නැවත ලබාගැනීමත් සමඟ පර්යාප්ති ශාසනයේ බැබලීමක් ලංකාවේ සිදු වුව ද මේ වන තෙක් පටිඨාන ප්‍රකරණය අධ්‍යයනය කරන ග්‍රන්ථ පරපුරක් නැවත ප්‍රතිෂ්ඨාපනය වී නොමැත.

ථෙරවාදී රටවල් අතරින් අභිධර්ම අධ්‍යයනය ශක්තිමත්ව පවතින්නා වූ මියන්මාරයේ පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය අදටත් සුරක්ෂිතව පවතින බැවින් එම ක්‍රමයන් ග්‍රහණය කොට පටිඨාන ප්‍රකරණය අධ්‍යයනය මනාව සිදු කිරීමට පසුබිමක්, සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් වසර දෙදහස් පන්සියයකට පසුව වුව ද අදටත් පවතියි.

පටිඨාන ප්‍රකරණයේ දී මූලින් ම අධ්‍යයනය කරනුයේ කුසල ත්‍රික පටිඨානය යි. එම ත්‍රිකය මනාව අධ්‍යයනය කොට පටිඨාන මහාප්‍රකරණයේ සෙසු කොටස් අධ්‍යයනය කරනු ලැබේ. එහි දී පටිඨාන ප්‍රකරණයට ලියවී ඇති ස්වරූපාර්ථ ග්‍රන්ථවලින් අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම මතක තබාගත යුතු කොටස් සහ මූලිකව අධ්‍යයනය කළ යුතු කොටස් සංක්ෂේපයෙන් දක්වන ග්‍රන්ථයන් බුරුම බසින් සම්පාදනය වී ඇත. බුරුමයේ පටිඨානය ඉගැන්වෙන සෑම පන්තියක දී ම අත්පොතක් ලෙස මෙබඳු ග්‍රන්ථයන් භාවිත වේ.

උ.෧. තිලෝකාභිවංස ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් විරචිත “පටිඨාන ලැක් සවුන්” යනුවෙන් මෙකල බහුලව භාවිත කරන ග්‍රන්ථය “පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ” යන නමින් අප විසින් පරිවර්තනය කරන ලදී. මෙය අප අතින් පරිවර්තනය වූයේ මැලේසීරිපුර, දිද්දෙණිය රණගිරිලෙන අරණ්‍යයේ හික්ෂුන් වහන්සේලා වෙනුවෙන් පවත්වන පටිඨාන දේශනා මාලාව සඳහා අවශ්‍ය උපකාරක ලේඛන සකස් කිරීමේ දී ය.

මෙම ග්‍රන්ථයෙහි වර්තමානයේ මියන්මාරයේ කුසල ත්‍රික පටිඨානය අධ්‍යයනය කරන ක්‍රමයට අනුව පඤ්භාවාරයේ ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ, ප්‍රත්‍යය නිර්දේශයේ ස්වරූපාර්ථ, ඡවාරයේ ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ දැක්වේ. එබැවින් මෙම ග්‍රන්ථය පටිඨාන ප්‍රකරණය ඉගැන්වෙන පාඩම් මාලාවක දී උපකාරක ලේඛනයක් මෙන් ම අප විසින් සකස් කරන කුසල ත්‍රික පටිඨාන නය ක්‍රමය විස්තර කරන “පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය” ග්‍රන්ථය සමඟ යොදා ගනිමින් අධ්‍යයන කටයුතු සඳහා යොදා ගත හැක. එබැවින් එම ග්‍රන්ථය සමඟ යොදාගෙන මහාප්‍රකරණය අධ්‍යයනය කරන්නවා.

නැති වී ගිය අපගේ පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන රටාව නැවත පිහිටුවාලීමට හා මියන්මාරයේ පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයනය සඳහා අනුගමනය කරනු ලබන පහසු ක්‍රමවේදය ලක්දිව තුළ ද පිහිටුවාලමින් ධර්මකාමීන්ගේ ප්‍රයෝජනය වෙනුවෙන් මෙම ග්‍රන්ථය මහෝපකාරී වේ යැයි සිතමින් අප විසින් මෙම ව්‍යායාමය සිදුකරන ලදී. එබැවින් මෙම ග්‍රන්ථය ලංකාවේ පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයනය ප්‍රතිස්ථාපනයෙහි ද ප්‍රවලිත කිරීමෙහි මෙන් ම පටිඨාන න්‍යාය උකහා ගනිමින් ධර්මඥනය වැඩි දියුණු කිරීමෙහි ලා ද උපස්තම්භක වේ යැයි අපේක්ෂා කරමු.

උපකාරානුස්මාතිය

අප විසින් මෙම ග්‍රන්ථය පරිවර්තනය කොට රැස් කළ පුණ්‍ය ශක්තිය අනුමෝදනාවට විෂය වන සත්පුරුෂයෝ බොහෝ දෙනෙකි. ඒ කවර හෙයින් ද? යත්, මෙම ග්‍රන්ථය හික්ෂුන් වහන්සේලා බොහෝ දෙනෙකුගේ උත්සාහයක ප්‍රතිඵලයක ලෙස මුද්‍රණය වන බැවිනි.

පළමුකොටම පටිඛාන මහාප්‍රකරණය සදහා සන්නයක් සම්පාදනය කොට වදල බුරුම රට පැරණි ධර්මාචාර්යයන් වහන්සේලාට ද එම පැරණි සන්නයෙන් වාචෝද්ගත යුතු කොටස් සංක්ෂේපයෙන් දක්වමින් මෙම බුරුම ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කළ උතුරු. තිලෝකාභිවංස ස්වාමීන් වහන්සේට ද නිදුක් නීරෝගීව පාරමී ධර්මයන් සපුරා ගෙන සුවසේ නිවන් මඟ ගමන් කරන්නට ලැබේවා!

සම්බුද්ධ ශාසනයේ චිරස්ථිතිය පිණිස ධර්ම ශාස්ත්‍ර අධ්‍යයනයෙහි මෙන් ම මතු පරපුර වෙනුවෙන් දයාද කිරීමේ වගකීම අප සතු බව අපට කියා දෙමින් මෙවන් කර්තව්‍යයන් උදෙසා අප මෙහෙය වූ නියමුවාණෝ අන් කිසිවෙකුත් නොව අප ගුරුදේවෝත්තමයන් වහන්සේ ය. අතිපූජ්‍ය නුවරඑළියේ ඤාණසීලාභිධාන ගුරුදේවෝත්තම ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේ අපගේ මෙම පුණ්‍යලාභය සාදර සිතින් අනුමෝදන් වෙත්වා! උන්වහන්සේ ප්‍රාර්ථනා කරන පරිද්දෙන් සුවසේ මෙම ජීවිතයේ ම උතුම් මහරහත් භාවයෙන් නිවන් පසක් කර ගැනීමට මෙම කුශල ශක්තිය හේතු වේවා! අපගේ ආචාර්ය උපාධ්‍යයන් වහන්සේලාට මෙම කුසලය ගුරු පූජාවක් වේවා! තව ද අප අත්‍යුත්තම ප්‍රවුජ්‍යාවට පත් කැන් පටන් ධර්ම විනයෙන් මෙන් ම ආධ්‍යාත්මික මග පෙන්වීමෙන් ද අප ශක්තිමත් කළ ගලේවෙල ඤාණදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ, සියලු ස්වාමීන් වහන්සේලාට මෙම ග්‍රන්ථය ගුරු පූජාවක් ම වේවා.

මෙම ග්‍රන්ථයට අදාළව සොදුපත් බැලීම සහ සෙසු කටයුතුවල දී අපහට උපකාර කළ පූජ්‍ය ගල්පොතුගොඩ ඤාණවංස ස්වාමීන් වහන්සේ, පූජ්‍ය නේපාලයේ සෝමරතන ස්වාමීන් වහන්සේ, පූජ්‍ය මහව ඤාණාලෝක ස්වාමීන් වහන්සේ, පූජ්‍ය පූජාපිටියේ සූරියරතන ස්වාමීන් වහන්සේ, පූජ්‍ය මාතලේ ධම්මසුදස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු මෙම ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කිරීමට දයක වූ සත්පුරුෂ කළ්‍යාණමිත්‍ර සබ්‍රහ්මචාරීන් වහන්සේලාගේ සදුපකාරය ද කෘතඥතා

සුර්වකව සිහිපත් කරමි. ඒ ස්වාමීන් වහන්සේලා ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් නිර්වාණාවබෝධය ලබන්නවා!

තව ද අපගේ මෙම ග්‍රන්ථකරණයෙන් රැස් කර ගත් අප්‍රමාණ කුශල ශක්තිය සුජීවත්ව සිටින දයාබර මෑණියන්ට සහ පියාණන්ට නිදුක් නිරෝගී සුවය පිණිසත් වීර ජීවනය පිණිසත් ආධ්‍යාත්මික ශක්තියක් වේවා! නිරතුරු පහන් සිතින් උපකාර කරන පිටකවරය නිර්මාණය කර දුන් පින් කැමති ජයනාත් පරාක්‍රම මහතාට ද මේ කුශලය නිවන් මග පාරමි ධර්මයක් ම වේවා! පැවිදි වූ දින පටන් සිවුපසයෙන් උපකාර කළ ලංකාවේ සහ මියන්මාරයේ දයක කාරකාදීන්ටත් සියලු ගිහි පැවිදි කළ්‍යාණ මිත්‍රයන්ටත් අනුමෝදන් කරමු. ඒ සියල්ලෝ ම සුඛ ප්‍රතිපදාවෙන් නිවන් අවබෝධ කර ගනින්නවා!

සියලු සත්වයෝ සුවපත් වෙන්නවා!

මීට
මෙන් සිතින්,
පූජ්‍ය කඩුවෙල අතුලඤ්ඤාණ හිමි.

තිපිටක කම්භෝජ විහාරය,
උතුරු ශැන් ප්‍රාන්තය,
නෞන්ජෝ නගරය,
මියන්මාරය.
2022-12-18

කර්තෘවරයන් වහන්සේ විසින් මෙම ග්‍රන්ථය භාවිතා කරමින්
පටිඨාන මහාප්‍රකරණය සම්බන්ධයෙන් පවත්වනු ලබන
පාඩම් මාලාව සහ අත්පත්‍රිකා පහත සබැඳිවලින් ලබාගත හැක.

www.sadaham.net/ratanagara
www.youtube.com/@ratanagara

පටිඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ

ප්‍රථම මුද්‍රණය

2023 ජනවාරි

ISBN 978-624-6357-00-9

ප්‍රකාශනය

ටේරවාද ප්‍රකාශන සමිතිය

ධර්ම දනය පිලිබඳ විමසීම්

සමිත හෙට්ටිආරච්චි: 074 070 7850

කැඳවුණ නිර්මාණය

ජයනාත් පරාක්‍රම

මුද්‍රණය

තාස්ට් ප්‍රින්ටරි (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්

165, දේවානම්පියතිස්ස මාවත, කොළඹ 10.

දුරකථන : 2682223/5833323 ෆැක්ස් : 2674018

පටුන

බුරුම ග්‍රන්ථයේ කතුවර උග. තිලෝකාභිවංස මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ආශිංසනය	xii
සංඥාපනය	xiv
පඤ්භාවාරය ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ	1
ප්‍රධාන ප්‍රත්‍ය අට සහ ප්‍රත්‍ය ගණ නවය	1
සහජාත ගණය	3
සහජාත කුඩා අනුගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	3
සහජාත මහා අනුගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	5
සහජාත මධ්‍යම අනුගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	5
අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය	5
විපාක ප්‍රත්‍යය	6
සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය	6
විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය	7
සහජාත කුඩා අනු ගණය - ස්වරූපාර්ථ	7
1. භේතු ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	7
2. ධ්‍යාන ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	11
3. මාර්ග ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	15
4. නාමාභාර ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	19
5. සහජාතින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	23
6. සහජාත කර්ම ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	28
7. සහජාතාධිපති ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	31
සහජාත මහා අනුගණය - ස්වරූපාර්ථ	35
සහජාත ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	35
සහජාත මධ්‍යම අනුගණය - ස්වරූපාර්ථ	39
1. අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	39
2. විපාක ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	41
3. සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	42
4. විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	43
වස්තු පුරේජාත ගණය	44
වස්තු පුරේජාත - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	44
වස්තු පුරේජාත - ස්වරූපාර්ථ	44

වස්තු පුරේජාතින්ද්‍රිය - ස්වරූපාර්ථ	46
පකතූපනිස්සය ගණය	47
පකතූපනිස්සය ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	47
පකතූපනිස්සය ගණය - ස්වරූපාර්ථ	47
නානාක්ෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යය	50
නානාක්ෂණික කර්ම ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	50
නානාක්ෂණික කර්ම ගණය - ස්වරූපාර්ථ	50
රූපාහාර ගණය	51
රූපාහාර ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	51
රූපාහාර ගණය - ස්වරූපාර්ථ	51
රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය	52
රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	52
රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය - ස්වරූපාර්ථ	52
අනන්තරූපනිස්සය ගණය	52
අනන්තරූපනිස්සය ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	52
අනන්තරූපනිස්සය ගණය - ස්වරූපාර්ථ	53
1. අනන්තර ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	53
2. ආසේචන ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	56
3. අනන්තර කර්ම ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	56
ආරම්මණ ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	57
ආරම්මණ ගණය - ස්වරූපාර්ථ	58
1. ආරම්මණ ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	58
2. ආරම්මණාධිපති ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	61
3. ආරම්මණපුරේජාන ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	64
4. වත්ථාරම්මණ ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ	65
පච්ඡාජාත ගණය	66
පච්ඡාජාත ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	66
පච්ඡාජාත ගණය - ස්වරූපාර්ථ	67
මිශ්‍රක ප්‍රත්‍යයන්	68
මිශ්‍රක ප්‍රත්‍යයන් - ශුද්ධ සංඛ්‍යා	68
සහජාතපුරේජාත මිශ්‍රකව ලැබෙන නිස්සය, අත්ථී, අවිගත	68
පච්ඡාජාතාහාර මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථී, අවිගත	68
පච්ඡාජාතින්ද්‍රිය මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථී, අවිගත	68

මිශ්‍රක ගණය - ස්වරූපාර්ථ	69
1. සහජානපුරෙජාන මිශ්‍රක - ස්වරූපාර්ථ	69
2. පච්ඡාජානාභාර මිශ්‍රක - ස්වරූපාර්ථ	69
3. පච්ඡාජාතින්ද්‍රිය මිශ්‍රක - ස්වරූපාර්ථ	70
ප්‍රත්‍යය නිර්දේශය	72
හේතු ප්‍රත්‍යය	72
ධ්‍යාන ප්‍රත්‍යය	72
මග්ග ප්‍රත්‍යය	73
තත්ථි ප්‍රත්‍යය	73
ආරම්භණ ප්‍රත්‍යය	74
අධිපති ප්‍රත්‍යය (සහජාතාධිපති)	75
අධිපති ප්‍රත්‍යය (ආරම්භණාධිපති)	77
අනන්තර ප්‍රත්‍යය	78
උපනිස්සය ප්‍රත්‍යය	83
පච්ඡාජාන ප්‍රත්‍යය	83
කර්ම ප්‍රත්‍යය	84
ආහාර ප්‍රත්‍යය	85
ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය	85
විපාක ප්‍රත්‍යය	87
විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය	87
සහජාන ප්‍රත්‍යය	89
අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය	91
සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය	92
නිස්සය ප්‍රත්‍යය	92
පුරේජාන ප්‍රත්‍යය	93
අත්ථි, අවිගත ප්‍රත්‍යයන්	94
ජ්‍යෙෂ්ඨ	95
ජ්‍යෙෂ්ඨ - අනුලෝම ශුද්ධ සඛ්ඛ්‍යා	95
ජ්‍යෙෂ්ඨ අනුලෝම ස්වරූපාර්ථ	98
පටිච්චවාරයේ ස්වරූපාර්ථ	98
පටිච්ච වාරය - කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ	98
සහජාන ප්‍රත්‍යය	98
ආහාර ප්‍රත්‍යය	100
ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය	101

කඩාන ප්‍රත්‍යය	101
මග්ග ප්‍රත්‍යය	102
හේතු ප්‍රත්‍යය	103
කම්ම ප්‍රත්‍යය	104
විපාක ප්‍රත්‍යය	106
අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය	107
ආරම්මණ ප්‍රත්‍යය	107
අධිපති ප්‍රත්‍යය	108
පුරේජාත ප්‍රත්‍යය	111
ආසේවන ප්‍රත්‍යය	111
විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය	112
පටිච්ච වාරය - හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ	114
හේතු ප්‍රත්‍යය	114
කඩාන ප්‍රත්‍යය	116
මග්ග ප්‍රත්‍යය	118
ආරම්මණ ප්‍රත්‍යය	120
අධිපති ප්‍රත්‍යය	120
අනන්තර ප්‍රත්‍යය	123
සහජාත ප්‍රත්‍යය	124
අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය	126
නිස්සය ප්‍රත්‍යය	126
උපනිස්සය ප්‍රත්‍යය	128
පුරේජාත ප්‍රත්‍යය	129
ආසේවන ප්‍රත්‍යය	130
කම්ම ප්‍රත්‍යය	130
විපාක ප්‍රත්‍යය	131
ආහාර ප්‍රත්‍යය	131
ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය	132
සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය	133
විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය	133
අත්ථි ප්‍රත්‍යය	135
නත්ථි, විගත ප්‍රත්‍යයන්	136
අවිගත ප්‍රත්‍යය	136
ජවාරය - පච්චනික ශුද්ධ සඛ්ඛ්‍යා	136

පටිච්චාර පච්චනීක විහඪිතයේ ස්වරූපාර්ථ	138
නගෙනු	138
නාරම්මණ	139
නාධිපති	141
නඞ්ඤ්ඤමඤ්ඤ	144
නපුරෙජාත	144
නපච්ඡාජාත	145
නාසෙවන ප්‍රත්‍යය	145
නකම්ම ප්‍රත්‍යය	147
නවිපාක ප්‍රත්‍යය	148
නඞානාර ප්‍රත්‍යය	148
නඞුන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය	149
නකධාන ප්‍රත්‍යය	149
නමග්ග ප්‍රත්‍යය	150
නවිප්පයුක්ත	150
පච්චයචාරයේ ස්වරූපාර්ථ	150
සහජාත ප්‍රත්‍යය	150
ඡවස්තුන් සඞහා කර්ම පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ	151
භේතු ප්‍රත්‍යය	155
ඞාරම්මණ ප්‍රත්‍යය	156
ඞධිපති ප්‍රත්‍යය	157
ඞාසෙවන ප්‍රත්‍යය	160

පඤ්චාචාරය ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ

ප්‍රධාන ප්‍රත්‍ය අට සහ ප්‍රත්‍ය ගණ නවය

පට්ඨානතය ඉගෙන ගැනීමේ දී ප්‍රධාන ප්‍රත්‍ය අටක් සහ ප්‍රත්‍ය ගණ නවයක් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගත යුතු ය.

ප්‍රධාන ප්‍රත්‍ය අට සහ ගණ නවය (වගුව 2.1)

ප්‍රධාන ප්‍රත්‍යයන් අටකි.	ප්‍රත්‍ය ගණ නවයකි.
1. ආරම්භණ ප්‍රත්‍යය	1. ආරම්භණඵණය
2. සහජාත ප්‍රත්‍යය	2. සහජාත ගණය
3. උපනිස්සය ප්‍රත්‍යය	3. අනන්තර ගණය
4. පුරේජාත ප්‍රත්‍යය	4. පකතුපනිස්සය ගණය
5. පච්ජාජාත ප්‍රත්‍යය	5. වස්තු පුරේජාත ගණය
6. කර්ම ප්‍රත්‍යය	6. පච්ජාජාත ගණය
7. ආහාර ප්‍රත්‍යය	7. නානාක්ෂණික කර්ම ගණය
8. ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය	8. රූපාහාර ගණය
	9. රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය

මෙයට අතිරේකව මෙම ගණ නවයෙහි අවසානයේ මීට අමතරව මිශ්‍රක ප්‍රත්‍ය වර්ග නමින් තවත් ප්‍රත්‍ය වර්ග තුනක් සංග්‍රහ වී ඇත. මෙම ගණ නවයෙහි සහ මිශ්‍රක ප්‍රත්‍යයන්හි ඇතුළත් මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන පනස්හයකි.

ප්‍රත්‍ය ගණ නවය සහ ප්‍රත්‍ය පණස් හය

(1) ආරම්භණ ගණය - ප්‍රත්‍ය 08

- 1. ආරම්භණ 2. ආරම්භණාධිපති 3. වත්ථාරම්භණපුරෝජනනිස්සය
- 4. ආරම්භණපනිස්සය 5. ආරම්භණපුරෝජන
- 6. වත්ථාරම්භණපුරෝජනවිජ්ජයක්ත 7. ආරම්භණපුරෝජනඅත්ථි
- 8. ආරම්භණපුරෝජනඅවිගත, ආරම්භණපුරෝජනාධිපති,
වත්ථාරම්භණපුරෝජනාධිපති

(2) සහජාත ගණය - ප්‍රත්‍ය 15

සහජාත කුඩා අනුගණය	1. හෙතු 2. සහජාතාධිපති 3. සහජාතකම්ම 4. නාමාහාර 5. සහජාතින්ද්‍රිය 6. ධ්‍යාන 7. මග්ග
සහජාත මධ්‍යම අනුගණය	1. අඤ්ඤමඤ්ඤ 2. විපාක 3. සම්ප්‍රයුක්ත 4. සහජාත විප්‍රයුක්ත
සහජාත මහා අනුගණය	1. සහජාත 2. සහජාතනිස්සය 3. සහජාතත්ථි 4. සහජාත අවිගත

(3) අනන්තරූපනිස්සය ගණය - ප්‍රත්‍ය 07

- 1. අනන්තර 2. සමනන්තර 3. අනන්තරූපනිස්සය 4. ආසෙචන
- 5. අනන්තරකම්ම 6. නත්ථි 7. විගත

(4) පකතුපනිස්සය ගණය - ප්‍රත්‍ය 02

- 1. පකතුපනිස්සය 2. බලවත් නානාක්ෂණික කර්ම

(5) වස්තු පුරෝජන ගණය - ප්‍රත්‍ය 06

- 1. වත්ථුපුරෝජනනිස්සය 2. වත්ථුපුරෝජන 3. වත්ථුපුරෝජනින්ද්‍රිය
- 4. වත්ථුපුරෝජනවිජ්ජයක්ත
- 5. වත්ථුපුරෝජනත්ථි 6. වත්ථුපුරෝජනඅවිගත

(6) පච්ඡාජාත ගණය - ප්‍රත්‍ය 04

- 1. පච්ඡාජාත 2. පච්ඡාජාතවිජ්ජයක්ත 3. පච්ඡාජාතඅත්ථි
- 4. පච්ඡාජාතඅවිගත

(7) නානාකෂණික කර්ම ගණය - ප්‍රත්‍ය 01

1. බලවත් දුර්වල නානාකෂණික කර්ම

(8) රූපාහාර ගණය - ප්‍රත්‍ය 03

1. රූපාහාර 2. රූපාහාරත්ථි 3. රූපාහාරඅවිගත

(9) රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය - ප්‍රත්‍ය 03

1. රූපජීවිතින්ද්‍රිය 2. රූපජීවිතින්ද්‍රියත්ථි 3. රූපජීවිතින්ද්‍රියඅවිගත

මිශ්‍රක වර්ග 03 - ප්‍රත්‍ය 07

1. සහජාන පුරෙජාන මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථි, අවිගත, නිස්සය - 03
2. පච්ඡාජාන ආහාර මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථි, අවිගත - 02
3. පච්ඡාජාන ඉන්ද්‍රිය මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථි, අවිගත - 02

සහජාන ගණය

සහජාන කුඩා අනුගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

1. හේතු ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ද සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජයන්ට ද රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ හේතු සය යන මෙම ධර්මයෝ හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සඛ්ඛ්‍යා සතකි. සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සහජාන මහා මධ්‍යම ප්‍රත්‍යයන් සහ අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යැයි ප්‍රත්‍ය මුළු ගණන දොළොසකි. (සඛ්ඛ්‍යා සත නම් :- කුසලො - කුසලස්ස, කුසලො - අඛ්ඛ්‍යාකතස්ස, කුසලො - කුසලාඛ්ඛ්‍යාකතස්ස, අකුසලො - අකුසලස්ස, අකුසලො - අඛ්ඛ්‍යාකතස්ස, අකුසලො - අකුසලාඛ්ඛ්‍යාකතස්ස, අඛ්ඛ්‍යාකතො - අඛ්ඛ්‍යාකතස්ස)
2. ධ්‍යාන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ චිතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකාග්‍රතා සඛ්ඛ්‍යාක ධ්‍යානාංග පස. සඛ්ඛ්‍යා සතකි. සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ සහජාන මහා මධ්‍යම ප්‍රත්‍යයන් සහ ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන එකොළොසකි. (සහජාන කුඩා අනුගණයේ ප්‍රත්‍යයන්වල සංඛ්‍යා සමාන ය.)

3. මාර්ග ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ද සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ පඤ්ඤා, විතර්ක, විරතිත්‍රය, විරිය, සති, එකගතා, දිට්ඨි සංඛ්‍යාත මාර්ගාංග ධර්ම නවය යන මෙම ධර්මයෝ මාර්ග ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සංඛ්‍යා සතකි. සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සහජාත මහා මධ්‍යම ප්‍රත්‍යයන් සහ හෙතු, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ඤාන යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන දහතුනකි.
4. නාමාභාර ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ එස්ස, වෙනනා, විඤ්ඤාණ සංඛ්‍යාත නාමාභාර ධර්ම තුන යන මෙම ධර්මයෝ නාමාභාර ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සංඛ්‍යා සතකි. සුදුසු සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සහජාත මහා මධ්‍යම ප්‍රත්‍යයන් සහ අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන දෙළොසකි.
5. සහජාතින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ජීවිතින්ද්‍රිය, චිත්ත, වේදනා, ශුද්ධා, විරිය, සති, ඒකාග්‍රතා, ප්‍රඥ යන නාම ඉන්ද්‍රිය පරමාර්ථ ධර්ම අට යන මෙම ධර්මයෝ සහජාතින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සංඛ්‍යා සතකි. සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සහජාත මහා, මධ්‍යම ප්‍රත්‍යයන් සහ හෙතු, අධිපති, ආහාර, ඤාන, මග්ග යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන දහහතරකි.
6. සහජාතකර්ම ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සිත් එකුන් අනුවෙහි ඇති චේතනා යන මෙම ධර්මයෝ සහජාතකර්ම ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සංඛ්‍යා සතකි. සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සහජාත මහා මධ්‍යම ප්‍රත්‍යයන් සහ ආහාර යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන දසයකි.

- සහජාතාධිපති ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද සාධිපති චිත්තජරූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අධිපති ධර්මයන් තුන සතර අතරින් එක එකක් ය යන මෙම ධර්මයෝ සහජාතාධිපති ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සංඛ්‍යා සතකි. සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සහජාත මහා මධ්‍යම ප්‍රත්‍යයන් සහ හෙතු, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන දහතුනකි.

සහජාත මහා අනුගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

සහජාත, සහජාතනිස්සය, සහජාතඅත්ථී, සහජාතඅවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ

- ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජරූපයන්ට ද, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සියළු ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සතර දෙන
- ඔවුනොවුන්ට ද; උපාදාරූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ මහාභූතයෝ සතර දෙන
- ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සහ හදය වස්තුව ද

යන මෙම ධර්මයෝ සහජාත, සහජාතනිස්සය, සහජාතඅත්ථී, සහජාතඅවිගත යන ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සංඛ්‍යා නවයකි. ප්‍රත්‍යයෝ සතරකි. (ප්‍රත්‍යයෝ සතර නම් සහජාත, නිස්සය, අත්ථී, අවිගත යි.) (කු-කු, කු-බ්‍යා, කු-කුබ්‍යා, අකු-අකු, අකු-බ්‍යා, අකු-අකුබ්‍යා, බ්‍යා-බ්‍යා, කුබ්‍යා-බ්‍යා, අකුබ්‍යා-බ්‍යා)

සහජාත මධ්‍යම අනුගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය

අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ

- ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සියළු ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සතර දෙන ද

- 2. ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ චිත්තජ, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ, බාහිර, ආහාරජ, උතුජ, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ, ප්‍රචාත්ති කර්මජ වශයෙන් මහාභූතයෝ සතර දෙන
- 3. ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සහ හදය වස්තුව ද යන මෙම ධර්මයෝ අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සඛ්ඛ්‍යා තුනකි. සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ සමඟ ප්‍රත්‍යයෝ පසකි. (කු-කු, අකු-අකු, බ්‍යා-බ්‍යා)

විපාක ප්‍රත්‍යය

විපාක ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ

- 1. ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සියළු විපාක ප්‍රචාත්ති ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සතර දෙන ද
- 2. හදය වස්තුවට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ ද

යන මෙම ධර්මයෝ විපාක ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සඛ්ඛ්‍යා එකකි. සහජාත මහා සතර සහ විපාක සමඟ ප්‍රත්‍යයෝ පසකි. (බ්‍යා-බ්‍යා)

සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය

සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සියළු ප්‍රචාත්ති ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සතරදෙන යන මෙම ධර්මයෝ සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සඛ්ඛ්‍යා තුනකි. සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත සමඟ ප්‍රත්‍යයෝ සයකි. (කුකු, අකුඅකු, බ්‍යාබ්‍යා)

විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය

විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසභ්‍යා වාරයේ

1. විත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර දෙන, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ, රහතන්වහන්සේගේ වූති සිත හැර ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සතර දෙන ද
2. ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ, හදය වස්තුව ද

යන මෙම ධර්මයෝ විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සභ්‍යා කුතකි. සහජාත මහා සතර සහ විප්‍රයුක්ත සමග ප්‍රත්‍යයෝ පසකි. (කුඛ්‍යා, අකුඛ්‍යා, බ්‍යාබ්‍යා)

සහජාත කුඩා අනු ගණය - ස්වරූපාර්ථ

1. හේතු ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යය වන කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ ද්විභේතුක විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස දෙක ය, ත්‍රිභේතුක විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස අමෝහ යන තුන්ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හේතු පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන හේතු අධිපති සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති දශය අතුරෙන් හේතු සභ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හේතු, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි)

2. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ ද්විභේතුක චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස දෙක ය, ත්‍රිභේතුක චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස අමෝභ තුන ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන සහේතුක චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හෙතු පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන හේතු අධිපති සහජාත නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති නවය අතුරෙන් හේතු සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හෙතු, සහජාත මහා සතර, විප්පයුත්ත, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි.)

3. කුසලො කුසලාඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ ද්විභේතුක චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස දෙක ය, ත්‍රිභේතුක චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස අමෝභ තුන ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ච අඛ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා කුසල සිත් විසින් උපදවන සහේතුක චිත්තජරූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හෙතුවච්චයෙන යන කරණපාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන හෙතු අධිපති සහජාත නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග අත්ථි අවිගත යන ශක්ති

අට අතුරෙන් හේතු සඛිධ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හෙතු, සහජාත මහා සතර, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්සය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ලෝභමූල චිත්තයන්හි ලෝභ මෝහ දෙක ය, ද්වේෂමූල චිත්තයන්හි ද්වේෂ මෝහ දෙක ය, මෝහ මූල චිත්තයන්හි මෝහය ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙළොස ය මෝහමූල ද්වයෙහි මෝහ වර්ජිත වෛතසික සත් විස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හෙතුපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන හේතු සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සහ අතුරෙන් හේතු සඛිධ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හෙතු, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)

5. අකුසලො අබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්සය ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ලෝභමූල චිත්තයන්හි ලෝභ මෝහ දෙක ය, ද්වේෂමූල චිත්තයන්හි ද්වේෂ මෝහ දෙක ය, මෝහ මූල චිත්තයන්හි මෝහය ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හෙතුපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන හෙතු සහජාත නිස්සය විජ්ජයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති සය

අතුරෙන් හේතු සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හෙතු, සහජාත මහා සතර, විප්‍රයුක්ත යනුවෙන් මුළු ගණන සයකි)

6. අකුසලො අකුසලාබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ ලෝභමූල චිත්තයන්හි ලෝභ මෝහ දෙක ය, ද්වේෂමූල චිත්තයන්හි ද්වේෂ මෝහ දෙක ය, මෝහ මූල චිත්තයන්හි මෝහය ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ච අබ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙලොස ය මෝහමූල ද්වයෙහි මෝහ වර්ජිත වෛතසික සත්විස්ස ය අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නයෝ ලැබෙත්.

හෙතෙපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන හේතු සහජාත නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති පස අතුරෙන් හේතු සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හෙතු, සහජාත මහා සතර යනුවෙන් මුළු ගණන පසකි)

7. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද (චතුරවෝකාර භවය අපේක්ෂා කරයි) සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා චිත්තජ රූපයන්ට ද (පඤ්චවෝකාර භවය අපේක්ෂා කරයි) ප්‍රත්‍යය වන සහේතුක විපාක සිත් එක්විස්ස ය සහේතුක ක්‍රියා සතලොස ය වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ ද්විභේතුක චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස දෙක ය ත්‍රිභේතුක චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස අමෝහ තුන ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සහේතුක විපාක සිත් එක්විස්ස ය සහේතුක ක්‍රියා සතලොස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හෙතෙව්වයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන හෙතු අධිපති සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්පයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති දෙලොස අතුරෙන් හේතු සඞ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හේතු, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දෙලොසකි.)

ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි - අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද සම්ප්‍රයුක්තස්කන්ධයන් හා කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සතලොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන මොවුන්ගේ ද්විභේතුක විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස දෙක ය ත්‍රිභේතුක විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අලෝභ අදෝස අමෝභ තුන ය යන හේතු ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සතලොස ය, වෛතසික පන්තිස ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හෙතෙව්වයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන හෙතු සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්පයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති එකොලොස අතුරෙන් හේතු සඞ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (හේතු, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන එකොලොසකි)

2. ධ්‍යාන ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යය වන කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කොන පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කොන සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති නවය අතුරෙන් කොන සඛ්ඛ්‍යාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කොන, සහජාන මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුක්ත, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි.)

2. කුසලො අබ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කොන පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කොන සහජාන නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග විජ්ජයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති අට අතුරෙන් කොන සඛ්ඛ්‍යාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කොන, සහජාන මහා සතර, විජ්ජයුක්ත, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

3. කුසලො කුසලාබ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

කුසලස්ස ච අබ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජරූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුඩාපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කුඩා සහජාන නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග අත්ථි අවිගත යන ශක්ති සහ අතුරෙන් කුඩා සම්බන්ධාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කුඩා, සහජාන මහා සතර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විසධිය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත් විස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුඩාපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කුඩා සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ශක්ති නවය අතුරෙන් කුඩා සම්බන්ධාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කුඩා, සහජාන මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි)

5. අකුසලො අබ්‍යාකකස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අබ්‍යාකකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුඩාච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කුඩා සහජාන නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග විජ්ජයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති අට අතුරෙන් කුඩා සම්බන්ධාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

(කඩාන, සහජාත මහා සතර, විප්‍රයුක්ත, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි)

6. අකුසලො අකුසලාඛ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවී දී අකුසල සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ශ්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ච අඛ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කඩානපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කඩාන සහජාත නිස්සය ඉන්ද්‍රිය මග්ග අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති සහ අතුරෙන් කඩාන සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

7. අඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි - අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය හැර විපාක සිත් සවිස්ස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ශ්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය හැර විපාක සවිස්ස ය. ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය විපාක ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කඩානපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කඩාන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්ප්‍රයුක්ත විප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති එකොලොස

අතුරෙන් කුඩාන සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කුඩාන, සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන එකොළොසකි.)

ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි - අඛණ්ඩතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්තස්කන්ධයන්ට හා කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන ප්‍රතිසන්ධි එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්ගතා යන ධ්‍යානංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය, වෛතසික පන්තිස ය සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් ය කර්මජ රූපයන් ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුඩානපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් (ප්‍රචාතීති කාලය මෙහි) සුදුසු පරිදි එක්වැ ලැබෙන පෙකුඩාන සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කුඩාන, සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග මුළු ගණන එකොළොසකි.)

3. මාර්ග ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන පඤ්ඤා, විතර්ක, විරතිත්‍රය, වීරිය, සති, එකග්ගතා යන මාර්ගංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන මග්ග හෙතු අධිපති සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤා නිස්සය ඉන්ද්‍රිය කුඩාන සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති එකොළොස අතුරෙන් මග්ග සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤාමඤ්ඤා, සම්ප්‍රයුක්ත, හෙතු, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, කුඩාන යනුවෙන් මුළු ගණන එකොළොසකි.)

මෙහි මාර්ග ප්‍රත්‍යය, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත සහ සහජාත මහා අනුගණයේ ප්‍රත්‍යයන් සතර “එක්වර” ලැබේ. හේතු, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ක්‍රියාන “සුදුසු පරිදි” යෙදෙයි.

2. කුසලො අබ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් විත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන පඤ්ඤ, විතර්ක, විරතිත්‍රය, විරිය, සති, එකග්ගතා යන මාර්ගාංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන සහේතුක විත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන මග්ග හෙතු අධිපති සහජාත නිස්සය ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාන විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති දසය අතුරෙන් මග්ග සම්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාත මහා සතර, විප්පයුක්ත, හෙතු, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාන යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

3. කුසලො කුසලාබ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා සහේතුක විත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකර භූමියෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන පඤ්ඤ, විතර්ක, විරතිත්‍රය, විරිය, සති, එකග්ගතා යන මාර්ගාංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

කුසලස්ස ච අබ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා කුසල සිත් විසින් උපදවන සහේතුක විත්තජරූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණපාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන මග්ග හෙතු අධිපති සහජාත නිස්සය ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාන අත්ථි අවිගත

යන ශක්ති නවය අතුරෙන් මග්ග සඛ්ඛායාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාත මහා සතර, හෙතු, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ක්‍රියාන යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්සය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, වීරිය, එකගතා, දිට්ඨි යන මාර්ගාංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ සතර ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත් විස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එකවර ලැබෙන මග්ග අධිපති සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාන සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ශක්ති දසය අතුරෙන් මග්ග සඛ්ඛායාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාත මහා සතර අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ක්‍රියාන යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

5. අකුසලො අඛ්ඛායාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන විතර්ක, වීරිය, එකගතා, දිට්ඨි යන මාර්ගාංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ සතර ලැබෙත්.

අඛ්ඛායාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල චිත්තයන් විසින් උපදවන සහේතුක චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එකවර ලැබෙන මග්ග අධිපති සහජාත නිස්සය ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාන විප්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති නවය අතුරෙන් මග්ග සඛ්ඛායාන ශක්ති

විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාත මහා සතර, විප්‍රයුක්ත, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ක්‍රමාන යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි)

6. අකුසලො අකුසලාබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්සය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ලැබෙන විතර්ක, වීරිය, එකග්ගතා, දිට්ඨි යන මාර්ගාංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ සතර ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ච අබ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන මග්ග අධිපති සහජාත නිස්සය ඉන්ද්‍රිය ක්‍රමාන අත්ථි අචිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති අට අතුරෙන් මග්ග සංඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාත මහා සතර, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ක්‍රමාන යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

7. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන සහේතුක විපාක සිත් එක්විස්ස ය, සහේතුක ක්‍රියා සිත් සතලොස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන පඤ්ඤා, විතර්ක, වීරිකිත්‍රය, වීරිය, සති, එකග්ගතා, යන මාර්ගාංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සහේතුක විපාක සිත් එක්විස්සය ය සහේතුක ක්‍රියා සිත් සතලොස ය වෛතසික අටතිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයෝ ද විපාක ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන මග්ග හෙතු අධිපති සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤා නිස්සය විපාක

ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාන සම්ප්‍රයුක්ත විප්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති දහතුන අතුරෙන් මග්ග සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, හෙතු, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ක්‍රියාන මුළු ගණන දහතුනකි.)

ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි - අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්තස්කන්ධයන් හා කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සතළොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන පඤ්ඤ, විතර්ක, වීරිය, සති, එකග්ගතා යන මාර්ගාංග ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සතළොස ය, වෛතසික පන්තිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් ය කර්මජ රූපයන් ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

මග්ගපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන මග්ග හෙතු සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාන සම්ප්‍රයුක්ත විප්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති දෙළොස අතුරෙන් මග්ග සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (මග්ග, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, හෙතු ඉන්ද්‍රිය, ක්‍රියාන යනුවෙන් මුළු ගණන දෙළොසකි.)

4. නාමාහාර ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෛතනා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ තුන ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආහාර අධිපති සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය කම්ම ඉන්ද්‍රිය සම්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යශක්ති දසය අතුරෙන් ආහාර සම්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

2. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යශ වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෙනතා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍යශ ධර්මයෝ කුන ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යශයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආහාර අධිපති සහජාත නිස්සය කම්ම ඉන්ද්‍රිය විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යශශක්ති නවය අතුරෙන් ආහාර සම්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාත මහා සතර, විප්පයුත්ත, අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි.)

3. කුසලො කුසලාඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යශ වන පඤ්චවෝකාර භූමියෙහි උපදනා අවස්ථාවෙහි වූ කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෙනතා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍යශ ධර්මයෝ කුන ලැබෙත්.

කුසලස්ස ච අඛ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යශයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණපාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආහාර අධිපති සහජාත නිස්සය කම්ම ඉන්ද්‍රිය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතුරෙන් ආහාර සභිධායාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාත මහා සතර, අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෙතනා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ තුන ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත් විස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආහාර අධිපති සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය කම්ම ඉන්ද්‍රිය සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ශක්ති දසය අතුරෙන් ආහාර සභිධායාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත, අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

5. අකුසලො අබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවෙහි වූ අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෙතනා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ තුන ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල චිත්තයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආහාර අධිපති සහජාත නිස්සය කම්ම ඉන්ද්‍රිය විප්පයුක්ත

අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති නවය අතුරෙන් ආහාර සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාත මහා සතර, විප්‍රයුක්ත, අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි)

6. අකුසලො අකුසලාඛ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෙනනා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ තුන ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ච අඛ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එකීවර ලැබෙන ආහාර අධිපති සහජාත නිස්සය කම්ම ඉන්ද්‍රිය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති අට අතුරෙන් ආහාර සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාත මහා සතර, අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

7. අඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි - අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන විපාක සිත් සතිස ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෙනනා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ තුන ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයෝ ද විපාක ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආහාර අධිපති සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය කම්ම විපාක ඉන්ද්‍රිය සම්පයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යාශ ශක්ති දෙලොස අතුරෙන් ආහාර සඛ්ඛායාශ ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, අධිපති, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන දෙලොසකි.)

ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යාශ වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන එස්ස, වෙනනා, විඤ්ඤණ යන නාමාහාර ප්‍රත්‍යාශ ධර්මයෝ තුන ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය, වෛතසික පන්තිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් ය කර්මජ රූපයන් ය යන ප්‍රත්‍යාශෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආහාර සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය කම්ම විපාක ඉන්ද්‍රිය සම්පයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යාශ ශක්ති එකොලොස අතුරෙන් ආහාර සඛ්ඛායාශ ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආහාර, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, කම්ම, ඉන්ද්‍රිය යනුවෙන් මුළු ගණන එකොලොසකි)

5. සහජානින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යාශ - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යාශ වන කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ජීවිතින්ද්‍රිය, විත්ත, වෙදනා, සද්ධා, වීරිය, සති, එකග්ගතා, පඤ්ඤ යන නාමින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යාශ ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යාශෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය හෙතු අධිපති සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ආහාර ක්‍රමාන මග්ග සම්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති දෙලොස අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, හෙතු, අධිපති, ආහාර, ක්‍රමාන, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දෙලොසකි.)

2. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ජීවිතින්ද්‍රිය, චිත්ත, වෙදනා, සද්ධා, වීරිය, සති, එකග්ගතා, පඤ්ඤ යන නාමින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය හෙතු අධිපති සහජාත නිස්සය ආහාර ක්‍රමාන මග්ග විජ්ජයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති එකොලොස අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාත මහා සතර, විජ්ජයුත්ත, හෙතු, අධිපති, ආහාර, ක්‍රමාන, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන එකොලොසකි.)

3. කුසලො කුසලාඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකර භූමියෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ජීවිතින්ද්‍රිය, චිත්ත, වෙදනා, සද්ධා, වීරිය, සති, එකග්ගතා, පඤ්ඤ යන නාමින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

කුසලස්ස ව අබ්‍යාකතස්ස ව ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජරූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණපාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය හෙතු අධිපති සහජාන නිස්සය ආහාර ක්‍රමාන මග්ග අත්ථි අවිගත යන ශක්ති දසය අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාන මහා සතර, හෙතු, අධිපති, ආහාර, ක්‍රමාන, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ජීවිතින්ද්‍රිය, චිත්ත, වෙදනා, වීරිය, එකගතා යන නාමිනිද්‍රිය ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත් විස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය අධිපති සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ආහාර ක්‍රමාන මග්ග සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ශක්ති එකොලොස අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාන මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රයුක්ත, අධිපති, ආහාර, ක්‍රමාන මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන එකොලොසකි.)

5. අකුසලො අබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන චිත්තක්ෂණයන්හි

ලැබෙන ජීවිතීන්ද්‍රිය, චිත්ත, වෛද්‍යා, වීරිය, එකගතා යන නාමිතීන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය අධිපති සහජාත නිස්සය ආහාර ක්‍රමාන මග්ග විජ්ජයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති දසය අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සම්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාත මහා සතර, විප්‍රයුක්ත, අධිපති, ආහාර, ක්‍රමාන, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි)

6. අකුසලො අකුසලාඛණකස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පැකුළුවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්සය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ලැබෙන ජීවිතීන්ද්‍රිය, චිත්ත, වෛද්‍යා, වීරිය, එකගතා යන නාමිතීන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ පස ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ච අඛණ්ඩකස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙලොස වෛතසික සත්විස්ස ය අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය අධිපති සහජාත නිස්සය ආහාර ක්‍රමාන මග්ග අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති නවය අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සම්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාත මහා සතර, අධිපති, ආහාර, ක්‍රමාන මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි.)

7. අඛණ්ඩකො අඛණ්ඩකස්ස

ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි - අඛණ්ඩකො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන විපාක සතිස ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික

අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ජීවිතින්ද්‍රිය, චිත්ත, වෛදනා, සද්ධා, චීරිය, සති, එකග්ගතා, පඤ්ඤ යන නාමිනිද්‍රිය ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විපාක සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයෝ ද විපාක ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය හෙතු අධිපති සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ආහාර ක්‍රියා මග්ග සම්පයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති දහහතර අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, හෙතු, අධිපති, ආහාර, ක්‍රියා, මග්ග මුළු ගණන දහහතරකි.)

ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්තස්කන්ධයන්ට හා කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන ලැබෙන ජීවිතින්ද්‍රිය, චිත්ත, වෛදනා, සද්ධා, චීරිය, සති, එකග්ගතා, පඤ්ඤ යන නාමිනිද්‍රිය ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ අට ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය, වෛතසික පන්තිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් ය කර්මජ රූපයන් ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ඉන්ද්‍රිය හෙතු සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ආහාර ක්‍රියා මග්ග සම්පයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති දහතුන අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ඉන්ද්‍රිය, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, හෙතු, ආහාර, ක්‍රියා, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දහතුනකි)

6. සහජාත කර්ම ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය චේතනාව හැර වෛතසික සත්තිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්මපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන කම්ම සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤා නිස්සය ආහාර සම්ප්‍රයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතුරෙන් කම්ම සඛ්ඛායාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කම්ම, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤාමඤ්ඤා, සම්ප්‍රයුක්ත, ආහාර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

2. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්මපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන කම්ම සහජාත නිස්සය ආහාර විජ්ජයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති සත අතුරෙන් කම්ම සඛ්ඛායාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කම්ම, සහජාත මහා සතර, විජ්ජයුක්ත, ආහාර යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)

3. කුසලො කුසලාඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන

මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන වෙනතා යන ප්‍රත්‍යාධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ච අඛ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වේතනාව හැර වෛතසික සත්තිස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජරූපයෝ යන ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්මපච්චයෙන යන කරණපාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන කම්ම සහජාන නිස්සය ආහාර අත්ථි අවිගත යන ශක්ති සය අතුරෙන් කම්ම සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කම්ම, සහජාන මහා සතර, ආහාර යනුවෙන් මුළු ගණන සයකි.)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යා චන අකුසල් සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්සය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන වෙනතා යන ප්‍රත්‍යාධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙළොස ය වේතනාව හැර වෛතසික සවිස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

*අකුසල පද තුන සඳහා ඇති කරණ පාඨයන් කුසල පද තුන හා සමාන ය. ප්‍රත්‍යා ගණන සඳහා 'සුදුසු පරිදි' යැයි නො යෙදේ.

5. අකුසලො අඛ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යාය චන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවෙහි දී අකුසල් සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන වෙනතා යන ප්‍රත්‍යාධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

6. අකුසලො අකුසලාබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසලේ සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන වෙනතා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ච අබ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙලොස ය වේතනාව හැර වෛතසික සවිස්ස ය අකුසල චිත්තයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

7. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන විපාක සිත් සතිස ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික අට්ඨිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන වෙනතා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වේතනාව හැර වෛතසික සත්තිස යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයෝ ද විපාක ක්‍රියා සිත් මගින් උපදනා චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්මපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කම්ම සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ආහාර සම්ප්‍රයුක්ත විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති දසය අතුරෙන් කම්ම සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කම්ම, සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර, ආහාර යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්තස්කන්ධයන්ට සහ කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පත්තිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන වෙනතා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධ්‍යාකෘතියේ ස්වභාවය යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකින් විස්ස ය, වේතනාව හැර වෛතසික සූතිස ය සම්ප්‍රදාන ස්කන්ධයන් ය කර්මජ රූපයන් ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්මපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එකවර ලැබෙන කම්ම සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ආහාර සම්පයුත්ත විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති දසය අතුරෙන් කම්ම සම්බන්ධ ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (කම්ම, සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර, ආහාර යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි)

7. සහජානධිපති ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලෝ කුසලස්ස

කුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රදාන ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යය වන අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී මහා කුසල් සිත් අටය ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අධිපති ධර්මයන් තුන හා සතර අතරින් එක එකක් වූ ප්‍රත්‍යය ධර්මය ලැබේ.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී අධිපති ධර්මය හැර මහා කුසල් සිත් අටය ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය මාර්ග සතර ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රදාන ස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එකවර ලැබෙන අධිපති හෙතු සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ආහාර ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති එකොළොස අතුරෙන් සහජානධිපති සම්බන්ධ ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (අධිපති, සහජාන මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, හෙතු, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන එකොළොසකි.)

2. කුසලෝ අධ්‍යාකෘතිය

කුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් සාධිපති විත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන

අවස්ථාවේ දී මහා කුසල් සිත් අටය ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල් සිත් නවය ය මාර්ග සිත් සතර ය වෛතසික අටතිස ය යන විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අධිපති ධර්මයන් තුන හා හතර අතරින් එක එකක් වූ ප්‍රත්‍ය ධර්මය ලැබේ.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන සාධිපති විත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අධිපති හෙතු සහජාත ආහාර ඉන්ද්‍රිය මග්ග විප්පයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති දසය අතුරෙන් සහජාතාධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, විප්පයුක්ත, හෙතු, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

3. කුසලො කුසලාබ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා සාධිපති විත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී මහා කුසල් සිත් අටය ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල් සිත් නවය ය මාර්ග සිත් සතර ය වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අධිපති ධර්මයන් තුන හා හතර අතරින් එක එකක් වූ ප්‍රත්‍ය ධර්මය ලැබේ.

කුසලස්ස ච අබ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී අධිපති ධර්මය හැර මහා කුසල් සිත් අටය ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල නවය ය, මාර්ග සතර ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ ද කුසල සිත් විසින් උපදවන සාධිපති විත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපච්චයෙන යන කරණපාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අධිපති හෙතු සහජාත නිස්සය ආහාර ඉන්ද්‍රිය මග්ග අත්ථි අවිගත යන ශක්ති නවය අතුරෙන් සහජාතාධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, හෙතු, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි.)

4. අකුසලෝ අකුසලස්ස

අකුසලෝ ධම්මෝ යන කරුණා පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යා වන අධිපති ප්‍රත්‍යාය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් අට ය ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික සවිස්සය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අධිපති ධර්මයන් තුන අතරින් එක එකක් වූ ප්‍රත්‍යා ධර්මය ලැබේ.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යාය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී අධිපති ධර්මය හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික සවිස්සය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අධිපති සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය ආහාර ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්පයුක්ත අත්ථි අචිගත යන ප්‍රත්‍යා ශක්ති දසය අතුරෙන් සහජාතාධිපති සඛ්ඛායාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (අධිපති, සහජාන මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුක්ත, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දසයකි.)

5. අකුසලෝ අබ්‍යාකතස්ස

අකුසලෝ ධම්මෝ යන කරුණා පාඨයෙන් සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යාය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යාය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් අට ය ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය විචිකිච්ඡාව හැර වෛතසික සවිස්ස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අධිපති ධර්මයන් තුන අතරින් එක එකක් වූ ප්‍රත්‍යාය ලැබේ.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන සාධිපති චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අධිපති සහජාන නිස්සය ආහාර ඉන්ද්‍රිය මග්ග විජ්ජයුක්ත අත්ථි අචිගත යන ප්‍රත්‍යාය ශක්ති නවය අතුරෙන් සහජාතාධිපති සඛ්ඛායාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (අධිපති, සහජාන මහා සතර, විප්‍රයුක්ත, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන නවයකි)

6. අකුසලො අකුසලාඛ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට හා සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් අට ය ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය විචිකිච්ඡාව හැර වෛතසික සවිස්ස යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අධිපති ධර්මයන් තුන අතරින් එක එකක් වූ ප්‍රත්‍ය ධර්මය ලැබේ.

අකුසලස්ස ච අඛ්‍යාකතස්ස ච ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී අධිපති ධර්මය හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය විචිකිච්ඡාව හැර වෛතසික සවිස්ස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් ද අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අධිපති සහජාත නිස්සය ආහාර ඉන්ද්‍රිය මග්ග අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති අට අතුරෙන් සහජාතාධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

7. අඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි - අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් හා සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී මහා ක්‍රියා සිත් අටය ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත ක්‍රියා සිත් නවය ය ඵල සිත් සතර ය වෛතසික අටතිස ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයන්හි ලැබෙන අධිපති ධර්මයන් තුන හා හතර අතරින් එක එකක් වූ ප්‍රත්‍ය ධර්මය ලැබේ.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී අධිපති ධර්මය හැර මහා ක්‍රියා සිත් අට ය මහද්ගත ක්‍රියා නවය ය, ඵල සතර ය වෛතසික අටතිස ය යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයෝ ද විපාක ක්‍රියා සිත් මගින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපව්වයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අධිපති හෙතු සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක ආහාර ඉන්ද්‍රිය මග්ග සම්පයුත්ත විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යා ශක්ති දහතුන අතුරෙන් අධිපති සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර, හෙතු, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග යනුවෙන් මුළු ගණන දහතුනකි.)

සහජාත මහා අනුගණය - ස්වරූපාර්ථ

සහජාත ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යා වන්නා වූ කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යා ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපව්වයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය සම්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යා ශක්ති සය අතුරෙන් සහජාත සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්පයුත්ත, යනුවෙන් මුළු ගණන සයකි)

2. කුසලො අබ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජරූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යා ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යශ්‍ය ශක්ති පස අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, විප්පයුත්ත යනුවෙන් මුළු ගණන පසකි.)

3. කුසලො කුසලාඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යශ්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශ්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ව අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යශ්‍යෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යශ්‍ය ශක්ති සතරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර)

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යශ්‍ය වන්නා වූ අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශ්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශ්‍යෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

*අකුසල පද තුනෙහි කරණය කුසල පද තුන හා සමාන ය.

5. අකුසලො අබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජරූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

6. අකුසලො අකුසලාබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ච අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දොලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

7. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද විපාක ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර සුදුසු පරිදි ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤ නිස්සය විපාක සම්පයුත්ත විප්පයුත්ත

අත්පි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති අට අතුරෙන් සහජාත සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ නාමස්කන්ධයෝ ද, හදය වස්තුව ද යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ නාමස්කන්ධයෝ ද, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය විපාක සම්පයුත්ත විජ්ජයුත්ත අත්පි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති අට අතුරෙන් සහජාත සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර මුළු ගණන අටකි.)

ඉද්ධරූප වාරයෙහි - අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යය වන විත්තජ ප්‍රතිසන්ධිකර්මජ ඛාහිර ආහාරජ උතුජ අසඤ්ඤසත්වකර්මජ ප්‍රචාත්තිකර්මජ වශයෙන් සතර මහාභූත ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මහාභූත සහිත විත්තජ ප්‍රතිසන්ධිකර්මජ ඛාහිර ආහාරජ උතුජ අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ ප්‍රචාත්තිකර්මජ උපාදරූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන සහජාත අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය අත්පි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති පසෙන් සහජාත සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ යැයි මුළු ගණන පසකි.)

8. කුසලාඛණ්ඩතාව අඛණ්ඩතාව

කුසලො ව අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් විත්තජරූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා

අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ ය; අවයව වූ ද සමූහ වූ ද මහාභුතයෝ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය අත්ථී අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර)

9. අකුසලාබ්‍යකතො අබ්‍යාකතස්ස

අකුසලො ව අබ්‍යකතො ව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජරූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ ය; අවයව වූ ද සමූහ වූ ද මහාභුතයෝ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සහජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සහජාත නිස්සය අත්ථී අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතුරෙන් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර)

සහජාත මධ්‍යම අනුගණය - ස්වරූපාර්ථ

1. අඤ්ඤාමඤ්ඤා ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස 2. අකුසලො අකුසලස්ස යන සඛ්ඛ්‍යා දෙක සහජාත ප්‍රත්‍යය හා සමඟ සමාන ය.

3. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අඤ්ඤමඤ්ඤ සහජාන නිස්සය අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යශ්‍රය ශක්ති පස අතුරෙන් අඤ්ඤමඤ්ඤ සඛ්ඛායාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාන මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ යැයි මුළු ගණන පසකි.)

2. විපාක ප්‍රත්‍යශ්‍රය - ස්වරූපාර්ථ

අඛණ්ඩතො අඛණ්ඩකස්ස

ප්‍රචාන්ති - අඛණ්ඩතො ධම්මො යන කරුණ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද විත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යශ්‍රය වන විපාක සිත් සතිස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශ්‍රය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද විපාක සිත් විසින් උපදවන විත්තජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යශ්‍රයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විපාකපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන විපාක සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය සම්පයුත්ත විජ්ජයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍යශ්‍රය ශක්ති අට අතුරෙන් විපාක සඛ්ඛායාන ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාන මහා සතර, මධ්‍යම සතර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අඛණ්ඩතො ධම්මො යන කරුණ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ද; ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද, කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍යශ්‍රය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුන් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද, අවයව හා සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ යන ප්‍රත්‍යශ්‍රය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුන් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද, කර්මජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යශ්‍රයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විපාකපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන විපාක සහජාන අඤ්ඤමඤ්ඤ නිස්සය සම්පයුත්ත විජ්ජයුත්ත

අත්වී අවිගත යන ප්‍රත්‍යශක්ති අට අතුරෙන් විපාක සම්බන්ධයෙන් ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර යනුවෙන් මුළු ගණන අටකි.)

3. සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යශ - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස 2. අකුසලො අකුසලස්ස යන සම්බන්ධය දෙක සහජාත ප්‍රත්‍යශ හා සමඟ සමාන ය.

3. අධ්‍යාකතො අධ්‍යාකතස්ස

ප්‍රවෘත්ති - අධ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යශ වන්නා වූ විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශ ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සම්ප්‍රයුක්තපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර සුදුසු පරිදි ලැබෙන සම්ප්‍රයුක්ත සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤා නිස්සය විපාක අත්වී අවිගත යන ප්‍රත්‍යශ ශක්ති සත අතුරෙන් සම්ප්‍රයුක්ත සම්බන්ධය ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤාමඤ්ඤා, සම්ප්‍රයුක්ත, විපාක යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අධ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යශ වන්නා වූ ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශ ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත් එකුත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යශයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සම්ප්‍රයුක්තපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන සම්ප්‍රයුක්ත සහජාත අඤ්ඤාමඤ්ඤා නිස්සය විපාක අත්වී අවිගත යන ප්‍රත්‍යශ ශක්ති සතෙන් සම්ප්‍රයුක්ත සම්බන්ධය ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

(සහජාන මහා සතර, අඤ්ඤාමඤ්ඤා, සම්පයුක්ත, විපාක යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.)

4. විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො අබ්‍යාකතස්ස 2. අකුසලො අබ්‍යාකතස්ස යන සඛ්ඛ්‍යා දෙක සහජාන ප්‍රත්‍යය හා සමඟ සමාන ය.

3. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස

ප්‍රචාන්ති - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය, රහතන් වහන්සේගේ වුති සිත හැර විපාක සිත් දෙවිස්ස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සහ ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විජ්ජයුක්තපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර සුදුසු පරිදි ලැබෙන විජ්ජයුක්ත සහජාන නිස්සය විපාක අත්ථි අචිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරෙන් විජ්ජයුක්ත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජාන මහා සතර, විපාක, විජ්ජයුක්ත යනුවෙන් මුළු ගණන සයකි.)

ප්‍රතිසන්ධි - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසලොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ ද; ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසලොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධයෝ හා හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසලොස ය වෛතසික පන්තිස ය යන අවයව වූ ද සමූහ වූ ද නාමස්කන්ධ හා කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විප්ලවයක් පවතින යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන විප්ලවයක් සහජව අඤ්ඤාමඤ්ඤා නිස්සය විපාක අත්වී අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්ති සහ අනුරෝධ විප්ලවයක් සම්බන්ධයෙන් ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (සහජව මහා සතර, අඤ්ඤාමඤ්ඤා, විප්ලවයක්, විපාක යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි.

වස්තු පුරෝඡාන ගණය

වස්තු පුරෝඡාන - ඉදිරි සංඛ්‍යා

1. වස්තු පුරෝඡාන ඉදිරිසම්බන්ධය වස්තු පුරෝඡාන නිස්සය, වස්තු පුරෝඡාන, වස්තු පුරෝඡාන විප්ලවයක්, වස්තු පුරෝඡාන අත්වී, වස්තු පුරෝඡාන අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ඉදිරිසම්බන්ධය වාරයේ- පැකිස්තානයේ උපදනා අවස්ථාවේ දී අරුපවිපාක සතර හැර සජන විඤ්ඤාණ ධාතුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ඡවස්තුහු. සම්බන්ධය තුනකි. නිස්සය, පුරෝඡාන, විප්ලවයක්, අත්වී, අවිගත යැයි මුළු ප්‍රත්‍යය ගණන පසකි. (බ්‍යා-බ්‍යා, බ්‍යා-කු, බ්‍යා-අකු)
2. වස්තු පුරෝඡානිත්වය ප්‍රත්‍යයාගේ ඉදිරිසම්බන්ධය වාරයේ - ද්විපැකිස්තානයේ විඤ්ඤාණයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ද්විපැකිස්තානයේ විඤ්ඤාණ උපදින අවස්ථාවේ දී ස්ථිතියට පැමිණ ඇති පැකිස්තානයේ වස්තුවකි. සම්බන්ධය එකකි. නිස්සය, පුරෝඡාන, විප්ලවයක්, අත්වී, අවිගත, ඉන්ද්‍රිය යැයි ප්‍රත්‍යය මුළු ගණන සයකි. (බ්‍යා-බ්‍යා)

වස්තු පුරෝඡාන - ස්වරූපාර්ථ

1. අබ්‍යාකතෝ අබ්‍යාකතස්ස

අබ්‍යාකතෝ ධම්මෝ යන කරුණ පාඨයෙන් වක්ඛු විඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍යය වන වස්තුව -පෙ- කාය විඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍යය වන කාය වස්තුව.

(මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී වක්ඛු විඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍යය වන වූති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වැනි සිත හා උපන් වක්ඛු වස්තුව -පෙ-

කාය විඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍ය වන චූති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වැනි සිත හා උපන් කාය වස්තුව)

පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූපවිපාක සතර ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය හැර ප්‍රථම භවාංගය ආදී පසුව උපදින විපාක සිත් දෙවිස්සට සහ ක්‍රියා සිත් විස්සට ප්‍රත්‍යය වන ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර සිත් සමඟ උපන් හදය වස්තුව.

නිරෝධ සමාපත්තියෙන් නැගී සිටින අවස්ථාවේ දී අනාගාමී ඵල සිතට හා අර්හත් ඵල සිතට ප්‍රත්‍යය වන පෙර එක් චිත්තක්ෂණයක කාලයේ උපදනා හෘදය වස්තුව.

මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පඤ්චවෝකාර භවාංග පසලොස ආවර්ජන ද්වය සම්පට්ච්ඡන ද්වය සන්තීරණ ද්වය වොත්ථපන මරණාසන්න ක්‍රියා ජවන පස තදරම්මණ චූති යන චිත්තයන්ට ප්‍රත්‍යය වන චූති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වැනි සිත හා උපන් හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයන් ලැබේ.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර හැර ප්‍රථම භවාංග ආදී පසු පසුව උපදින විපාක සිත් දෙකිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන නිස්සය ආරම්මණ පුරෝඡාන ඉන්ද්‍රිය විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත ප්‍රත්‍ය ගක්ති සත අතුරෙන් නිස්සය සභ්බ්‍යාත ගක්ති විශේෂය ලැබේ. (වත්ථුපුරෝඡාන ගණයේ ප්‍රත්‍ය සය, ආරම්මණ යනුවෙන් මුළු ගණන සතකි)

2. අඛ්‍යාකතො කුසලස්ස

අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පසු පසුව උපදින කුසල් සිත් එක්විස්සට ප්‍රත්‍ය වන වොත්ථපන මනෝද්චාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ උපදින හදය වස්තුව ය, මරණාසන්න කුසල ජවනයන් පසට ප්‍රත්‍යය වන චූති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වැනි සිත හා උපන් හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පසු පසුව උපදින කුසල් සිත් එක්විස්ස යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නිස්සයපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් එකවර සුදුසු පරිදි ලැබෙන නිස්සය ආරම්භණ පුරෙජාත විජ්ජයුත්ත අත්ථි අවිගත ප්‍රත්‍ය ශක්ති සයෙන් නිස්සය සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

3. අඛ්‍යාකතො අකුසලස්ස

අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කරුණ පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පසු පසුව උපදින අකුසල් සිත් දෙළොසට ප්‍රත්‍ය වන වොත්ථපන මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ උපදින හදය වස්තුව ය, මරණාසන්න අකුසල ජවනයන් පසට ප්‍රත්‍යය වන චුති සිතට මත්තෙන් සතළොස් වැනි සිත හා උපන් හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් පසු පසුව උපදින අකුසල සිත් දෙළොස යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නිස්සයපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එකවර ලැබෙන නිස්සය ආරම්භණ ආරම්භණාධිපති ආරම්භණපනිස්ස පුරෙජාත විජ්ජයුත්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතුරෙන් නිස්සය සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ. (ආරම්භණ ගණයේ ප්‍රත්‍යය අට)

වස්තු පුරේජාතින්ද්‍රිය - ස්වරූපාර්ථ

1. අඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස

අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කරුණ පාඨයෙන් ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසයට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්ච වස්තූන් යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දස ය සර්වචිත්ත සාධාරණ වෛතසික සත ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පුරෝජාතපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන නිස්සය පුරෝජාත ඉන්ද්‍රිය විජ්ජයුක්ත අත්ථි අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරෙන් පුරෝජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

ප්‍රත්‍ය ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න සුගම ය. ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍ය ශක්තිය ලැබෙන බැවින් ප්‍රත්‍ය සයක් වේ. වන්ථුපුරෝජාතින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍ය යෙදෙන සෑම විටක දී ම ප්‍රත්‍ය සය යෙදෙන නිසා "එක්වර ප්‍රත්‍ය වන" යැයි ඇතුළත් කෙරිණ.

පකතූපනිස්සය ගණය

පකතූපනිස්සය ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

1. පකතූපනිස්සය ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ සිත් එකුන් අනුවට ද වෛතසික දෙපණසට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ බලවත් වූ සිත් එකුන් අනුව ද වෛතසික දෙපණස ද අටවිසි රූපය ද යන මෙම ධර්මයෝ පකතූපනිස්සය ප්‍රත්‍යයේ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ වෙත්. සඛ්ඛ්‍යා නවයකි. ප්‍රත්‍යය ගණන එකකි. (කු-කු, කු-අකු, කු-බ්‍යා, අකු-අකු, අකු-කු, අකු-බ්‍යා, බ්‍යා-බ්‍යා, බ්‍යා-කු, බ්‍යා-අකු)
2. බලවත් නානාක්ෂණික කම්ම ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ - විපාක සතිස් නාමස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ බලවත් කුසල අකුසල චේතනා යන මෙම ධර්මයෝ බලවත් නානාක්ෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යයේ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ වෙත්. සඛ්ඛ්‍යා දෙකකි. උපනිස්සය කම්ම යැයි ප්‍රත්‍යය මුළු ගණන දෙකකි. (කු-බ්‍යා, අකු-බ්‍යා)

පකතූපනිස්සය ගණය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කරුණ පාඨයෙන් අර්භත් මාර්ග සිත හැර බලවත් වන කුසල් සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

2. කුසලො අකුසලස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් බලවත් වන ලෞකික කුසල සතළොස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

3. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස

කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අර්භත් මාර්ගය හැර බලවත් වන කුසල් සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ. තවත් ක්‍රමයකින් - සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන උපනිස්සය, අනන්තර, සමනන්තර, කම්ම, නත්ථී, විගත ප්‍රත්‍ය සය.

4. අකුසලො අකුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් බලවත් වන අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

5. අකුසලො කුසලස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් බලවත් වන අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

6. අකුසලො අඛ්‍යාකකස්ස

අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් බලවත් වන අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

7. අඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකකස්ස

අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් බලවත් වන විපාක සිත් සතිස ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය රූප අටච්චස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකකස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

8. අඛ්‍යාකතො කුසලස්ස

අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අර්භත් ඵලය හැර බලවත් වන විපාක සිත් පන්තිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය රූප අටච්චස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතුපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

9. අඛ්‍යාකතො අකුසලස්ස

අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් බලවත් වන ලෞකික විපාක දෙතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය රූප අටවිස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත් විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

උපනිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් පකතුපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

නානාක්ෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යය

නානාක්ෂණික කර්ම ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

බලවත් දුර්වල නානාක්ෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ

1. තෙවිසි කාමාවචර විපාකයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ කාමාවචර කුසල අකුසල චේතනා යැයි කියනා ලද දුර්වල නානාක්ෂණික කර්ම
2. කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර කුසල අකුසල චේතනා යැයි කියනා ලද බලවත් දුර්වල නානාක්ෂණික කර්ම. සංඛ්‍යා දෙකකි. ප්‍රත්‍යය ගණන එකකි. (කු-ඛ්‍යා, අකු-ඛ්‍යා)

නානාක්ෂණික කර්ම ගණය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස - කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් කුසල විපාක නාමස්කන්ධ එකුන්තිසට ද කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන අතීත කුසල චේතනා එක්විස්සෙහි ඇති චේතනා ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ වෙත්.

අඛණ්ඩකතාසම්පූර්ණ ධර්මසම්පූර්ණ යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල විපාක එකුන්තිස් නාමස්කන්ධයෝ ය කර්මජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්මපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන කම්ම අනන්තර සමන්තර උපනිස්සය නත්ථි විගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරින් නානක්ෂණික කර්ම සම්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. අකුසලො අඛණ්ඩකතාසම්පූර්ණ - අකුසලො ධර්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අකුසල විපාක නාමස්කන්ධ සතට ද කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන අතීත අකුසල සිත් දෙළොසෙහි වූ චේතනා ප්‍රත්‍යයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකතාසම්පූර්ණ යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සත් අකුසල විපාක නාමස්කන්ධයෝ ද කර්මජ රූපයෝ ද යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබේ.

කම්මපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන කම්ම උපනිස්සය ශක්ති දෙක අතුරින් නානක්ෂණික කර්ම සම්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

රූපාභාර ගණය

රූපාභාර ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

රූපාභාර, රූපාභාර අත්ථි, රූපාභාර අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධ සංඛ්‍යා ඒක කලාපගත වූ ඕජාව හැර ඒක කලාපගත වූ ද නානා කලාපගත වූ ද චතුසමුට්ඨානික රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ චතුසමුට්ඨානික ඕජාව. සම්ඛ්‍යා එකකි. ආභාර, අත්ථි, අවිගත යැයි ප්‍රත්‍යය මුළු ගණන තුනකි. (ඛණ්ඩ-ඛණ්ඩ)

රූපාභාර ගණය - ස්වරූපාර්ථ

අඛණ්ඩකතො අඛණ්ඩකතාසම්පූර්ණ

අඛණ්ඩකතො ධර්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඒක කලාපගත වූ සහ නානා කලාපගත වූ චතුසමුට්ඨානික රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන චතුසමුට්ඨානික ඕජාව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකායාසංඛ්‍යාසංඛ්‍යා යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ඒක කලාප ගත වූ සහ නානා කලාපගත වූ වතුසමුට්ඨානික රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් ආහාර, අත්ථි, අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ඉක්කි තුන අතුරෙන් ආහාර සංඛ්‍යාත ඉක්කි විශේෂය ලැබේ.

රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය

රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

රූපජීවිතින්ද්‍රිය, රූපජීවිතින්ද්‍රිය අත්ථි, රූපජීවිතින්ද්‍රිය අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසංඛ්‍යා වාරයේ රූපජීවිතින්ද්‍රිය හැර ඒක කලාපගත වූ කර්මජ රූප නවයට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ රූපජීවිතින්ද්‍රිය. සංඛ්‍යා එකකි. ඉන්ද්‍රිය, අත්ථි, අවිගත යැයි ප්‍රත්‍යය මුළු ගණන තුනකි. (ඛණ්ඩ-ඛණ්ඩ)

රූපජීවිතින්ද්‍රිය ගණය - ස්වරූපාර්ථ

අඛණ්ඩකායා අඛණ්ඩකායාසංඛ්‍යා

අඛණ්ඩකායා ධර්මයා යන කර්තෘ පාඨයෙන් රූපජීවිතින්ද්‍රිය හැර කලාප සමාන කර්මජරූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන රූපජීවිතින්ද්‍රිය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකායාසංඛ්‍යාසංඛ්‍යා යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් රූපජීවිතින්ද්‍රිය හැර කලාප සමාන කර්මජරූපයෝ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් ඉන්ද්‍රිය, අත්ථි, අවිගත යන ප්‍රත්‍ය ඉක්කි තුන අතුරෙන් ඉන්ද්‍රිය සංඛ්‍යාත ඉක්කි විශේෂය ලැබේ.

අනන්තරූපනිස්සය ගණය

අනන්තරූපනිස්සය ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

අනන්තරූපනිස්සය ගණයේ ශුද්ධ සංඛ්‍යා කොටස් තුනකින් දැක්වේ.

1. අනන්තර, සමනන්තර, අනන්තරූපනිස්සය, නත්ථී විගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයෙහි රහතන් වහන්සේගේ චූති සිත ඇතුළුව පශ්චිම පශ්චිම නාමස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ රහතන් වහන්සේගේ චූති සිත හැර සිත් එකුත් අනුව ද, දෙපණස් වෛතසික ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයෝ සතර. සඛ්ඛියා සතකි. අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, නත්ථී, විගත යැයි ප්‍රත්‍යය මුළු ගණන පසකි. (කු-කු, කු-බ්‍යා, අකු-අකු, අකු-බ්‍යා, බ්‍යා-බ්‍යා, බ්‍යා-කු, බ්‍යා-අකු)
2. ආසේවන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයෙහි ප්‍රථම ජවනය, එළ ජවනය හැර පශ්චිම පශ්චිම එක් පණස් ජවනයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ අවසාන ජවනය හැර ලෞකික ජවන සතළිස් සත. සඛ්ඛියා තුනකි. අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, නත්ථී, විගත, ආසේවන යැයි ප්‍රත්‍යය මුළු ගණන සයකි. (කු-කු, අකු-අකු, බ්‍යා-බ්‍යා)
3. අනන්තරකර්ම ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයෙහි මාර්ගයට අනතුරුව උපදින එළ සතරට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ මාර්ග සතරෙහි වෙනතා. සඛ්ඛියා එකකි. අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, නත්ථී, විගත, කර්ම යැයි ප්‍රත්‍යය මුළු ගණන සයකි. (කු-බ්‍යා)

අනන්තරූපනිස්සය ගණය - ස්වරූපාර්ථ

I. අනන්තර ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස - කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අවසාන ජවනය වර්ජිත පූර්ව පූර්ව ලෞකික කුසල් සිත් සතළොසෙහි නාමස්කන්ධ ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රථම ජවනය හැර පශ්චිම පශ්චිම කුසල සිත් එක්විස්සෙහි නාමස්කන්ධය ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අනන්තරූපවයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය ආසේවන නත්ථී විගත යන ප්‍රත්‍ය ගක්ති සය අතුරෙන් අනන්තර සඛ්ඛියාග ගක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. කුසලෝ අධ්‍යාකතස්ස - කුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් ලෝකික කුසල සිත් සතලොසෙහි අන්තිම ජවනය සහ මාර්ග සිත් සතර යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යා ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සන්තීරණ සිත් තුන ය මහාවිපාක සිත් අට ය මහද්ගත විපාක සිත් නවය ය ඵල සිත් සතර යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අනන්තරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය කර්ම නත්ථි විගත යන ප්‍රත්‍යා ශක්ති සය අතුරෙන් අනන්තර සංඛ්‍ධ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

3. අකුසලෝ අකුසලස්ස - අකුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් අවසාන ජවනය වර්ජිත පූර්ව පූර්ව අකුසල සිත් දෙලොසෙහි නාමස්කන්ධ ය යන ප්‍රත්‍යා ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රථම ජවනය හැර පශ්චිම පශ්චිම අකුසල සිත් දෙලොසෙහි නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අනන්තරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය ආසේවන නත්ථි විගත යන ප්‍රත්‍යා ශක්ති සය අතුරෙන් අනන්තර සංඛ්‍ධ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

4. අකුසලෝ අධ්‍යාකතස්ස - අකුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් දෙලොස් අකුසලයන්ගේ අවසාන ජවනය යන යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යා ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සන්තීරණ සිත් තුන ය මහාවිපාක සිත් අට ය මහද්ගත විපාක සිත් නවය ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යායෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අනන්තරපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය නත්ථි විගත යන ප්‍රත්‍යා ශක්ති පස අතුරෙන් අනන්තර සංඛ්‍ධ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

5. අඛණ්ඩතා අඛණ්ඩතාසේස - අඛණ්ඩතා ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් රහතන් වහන්සේගේ වුති සිත හැර පූර්ව පූර්ව විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාසේස ධම්මසේස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් රහතන් වහන්සේගේ වුති සිත සමඟ පශ්චිම පශ්චිම විපාක සිත් සතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය යන සිත්වල ඇති නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අනන්තරපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය ආසේවන නත්ථී විගත යන ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරෙන් අනන්තර සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

6. අඛණ්ඩතා කුසලසේස - අඛණ්ඩතා ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් වොත්ථපන මනෝද්චාරාවර්ජන සිත් ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලසේස ධම්මසේස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මහා කුසල ප්‍රථම ජවනය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අනන්තරපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය නත්ථී විගත ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතුරෙන් අනන්තර සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

7. අඛණ්ඩතා අකුසලසේස - අඛණ්ඩතා ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් වොත්ථපන, මනෝද්චාරාවර්ජන සිත් ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලසේස ධම්මසේස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් දෙළොස් අකුසල ප්‍රථම ජවන යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අනන්තරපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය නත්ථී විගත ප්‍රත්‍ය ශක්ති පසෙන් අනන්තර සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. ආසේවන ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලෝ කුසලස්ස 2. අකුසලෝ අකුසලස්ස අනන්තර ප්‍රත්‍යය හා සමාන ය.

3. අඛ්‍යාකතෝ අඛ්‍යාකතස්ස - අඛ්‍යාකතෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් පශ්චිම පශ්චිම ක්‍රියා ජවන අටළොසට ප්‍රත්‍යය වන අන්තිම ජවනය වර්ජක පූර්ව පූර්ව ක්‍රියා ජවන අටළොස යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රථම ජවනය හැර පශ්චිම පශ්චිම ක්‍රියා ජවන අටළොස යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආසෙවනපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන ආසෙවන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය නත්ථි විගත ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරෙන් ආසෙවන සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

3. අනන්තර කර්ම ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලෝ අඛ්‍යාකතස්ස - කුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් මාර්ග සිතට අනතුරුව උපදින ඵල සිත් සතරට ප්‍රත්‍යය වන මාර්ග සිත් සතරෙහි චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් මාර්ගයට අනතුරුව උපදින ඵල සතර යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්මපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන අනන්තර සමනන්තර උපනිස්සය කම්ම නත්ථි විගත ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතුරෙන් කම්ම සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

ආරම්මණ ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

1. ආරම්මණ ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්‍යා වාරයේ කාමාවචර සිත් සුපණසට ද, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සිත් තුනට ද, නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සිත් තුනට ද, අභිඥා දෙසිතට ද, ලෝකෝත්තර සිත් අටට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ සිත් එකුන්අනුව ද, දෙපණස් වෛතසිකයෝ ද, අටවිසි රූපයෝ ද, නිර්වාණය ද යන මෙම ධර්මයෝ ආරම්මණ ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ධර්මයෝ වෙත්. සඛ්‍යා නවයකි. ප්‍රත්‍යය එකකි. (කුකු, කුආකු, කුඛ්‍යා, අකුආකු, අකුකු, අකුඛ්‍යා, ඛ්‍යාඛ්‍යා, ඛ්‍යාකු, ඛ්‍යාඅකු)
2. ආරම්මණාධිපති, ආරම්මණුපනිස්සය ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්‍යා වාරයේ ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ලෝහමූල සිත් අටට ද, මහාකුසල සිත් අටට ද, මහා ක්‍රියා ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ද, ලෝකෝත්තර සිත් අටට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ගරු කටයුතු වූ ඉෂ්ට නිෂ්පන්න රූප දහඅට ද, ද්වේෂමූල මෝහමූල දුක්ඛසහගත කායවිඤ්ඤාණ වර්ජිත සිත් අසූහතර ද, ද්වේෂ චතුෂ්කය විචිකිච්ඡාව හැර වෛතසික සතළිස් සත, නිර්වාණය ය. සඛ්‍යා සතකි. ආරම්මණ, අධිපති, උපනිස්සය යැයි මුළු ප්‍රත්‍යය ගණන තුනකි. (කුකු, කුආකු, කුඛ්‍යා, අකුආකු, ඛ්‍යාඛ්‍යා, ඛ්‍යාකු, ඛ්‍යාඅකු)
3. ආරම්මණ පුරේජාන, ආරම්මණපුරේජානත්ථී, ආරම්මණපුරේජාන අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්‍යා වාරයෙහි කාමාවචර සිත් සුපණසට ද, දිබ්බවක්ඛු දිබ්බසෝත අභිඥා ද්වයට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වර්තමාන නිෂ්පන්න රූප අටලොස ය. සඛ්‍යා තුනකි. ආරම්මණ, පුරේජාන, අත්ථී, අවිගත යැයි මුළු ප්‍රත්‍යය ගණන සතරකි. (ඛ්‍යාඛ්‍යා, ඛ්‍යාකු, ඛ්‍යාඅකු)
4. වත්ථාරම්මණ පුරේජාන නිස්සය, වත්ථාරම්මණ පුරේජාන, වත්ථාරම්මණ පුරේජාන විප්‍රයුක්ත, වත්ථාරම්මණ පුරේජානත්ථී, වත්ථාරම්මණ පුරේජාන අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්‍යා වාරයෙහි මනෝද්වාරාවර්ජනයට ද, මරණාසන්න ජවන පසට ද,

මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති තුන අතරින් ආරම්භක සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. කුසලො අකුසලස්ස - කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ලෝකික කුසල් සතලොස ය, වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල දෙලොස ය, වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.

3. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස - කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් කුසල් සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් තදරම්භක සිත් එකොලොස ය, පඤ්ඤ්චාරාවර්ජනය හැර කාමාවචර ක්‍රියා සිත් දසය ය, විඤ්ඤ්ණඤ්චායතන විපාක ක්‍රියා සිත් ය, නෙවසඤ්ඤ්නාසඤ්ඤ්‍යතන විපාක ක්‍රියා සිත් ය, වෛතොපරිය පුබ්බෙන්වාසානුස්සති යථාකම්මුපග අනාගතංස ක්‍රියා අභිඤ්චෝ ය, විරති අප්‍රමඤ්ඤ්‍ය හැර වෛතසික තෙතිස ය යන නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආරම්භක පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආරම්භක ආරම්භණාධිපති ආරම්භණුපනිස්සය යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති තුන අතරින් ආරම්භක සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

4. අකුසලො අකුසලස්ස - අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.

5. අකුසලො කුසලස්ස - අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මහාකුසල් සිත් අට ය, වෛතොපරිය පුඛ්ඛෙතිවාසානුස්සති යථාකම්මුපග අනාගතංස කුසලාභිඥවෝ ය, අප්‍රමඤ්ඤ හැර වෛතසික සතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආරම්මණ පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් ආරම්මණ සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ශක්තිය පමණක් ලැබේ.

6. අකුසලො අඛ්‍යාකතස්ස - අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් තදුරම්මණ සිත් එකොළොස ය, පඤ්චද්වාරාවර්ජනය හැර කාමාවචර ක්‍රියා සිත් දසය ය, වෛතොපරිය පුඛ්ඛෙතිවාසානුස්සති යථාකම්මුපග අනාගතංස ක්‍රියා අභිඥවෝ ය, චිරති අප්‍රමඤ්ඤ හැර තෙතිස් නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය අකුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.

7. අඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස - අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් විපාක සිත් සතිස ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය, රූප අටවිස්ස ය, නිර්වාණය ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කාමාවචර විපාක තෙවිස්ස ය, කාමාවචර ක්‍රියා එකොළොස ය, විඤ්ඤණඤ්චායතන ක්‍රියා සිත ය, නෙවසඤ්ඤනාසඤ්ඤයතන ක්‍රියා සිත ය, දිඛ්ඛවක්ඛු දිඛ්ඛසෝත ඉද්ධිවිධ වෛතොපරිය පුඛ්ඛෙතිවාසානුස්සති යථාකම්මුපග අනාගතංස ක්‍රියා අභිඥවෝ ය, එල සිත් සතර ය අප්‍රමඤ්ඤ හැර වෛතසික සතිස ය යන නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආරම්භක පව්වයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආරම්භක, ආරම්භකාධිපති, වත්ථාරම්භකනිස්සය, ආරම්භකුපනිස්සය, ආරම්භකුපුරේජාන, වත්ථාරම්භකවිජ්ජයුත්ත, ආරම්භකුපුරේජානඅත්ථී, ආරම්භකුපුරේජාන අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතරින් ආරම්භක සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

8. අබ්‍යාකතො කුසලස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අර්භත් ඵලය හැර විපාක සිත් පන්තිස ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය, රූප අටවිස්ස ය, නිර්වාණය ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් මහාකුසල සිත් අට ය, දිබ්බවක්ඛු දිබ්බසෝත ඉද්ධිවිධ වෙනොපරිය පුබ්බෙනිවාසානුස්සති අනාගතංස කුසලාභිඤ්චෝ ය, මාර්ග සතර ය, අප්‍රමඤ්ඤ හැර වෛතසික සතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස හා සමාන ය.

9. අබ්‍යාකතො අකුසලස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ලෞකික විපාක දෙතිස ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික පන්තිස ය, රූපඅටවිස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙළොස ය, වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස හා සමාන ය.

2. ආරම්භකාධිපති ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලො කුසලස්ස - කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අර්භත් මාර්ගය වර්ජිත ගරු කටයුතු වූ කුසල් සිත් විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(විස්තර වශයෙන්) ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාකුසල ඤාණවිප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ගරු කටයුතු ලෞකික කුසල් සිත් සතළොස ය, ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාකුසල ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ අර්හත් මාර්ගඥන හැර ගරු කටයුතු වූ කුසල් සිත් විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාකුසල සිත් අට ය, විරති අප්පමඤ්ඤ හැර වෛතසික තෙතිස යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපති පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන ආරම්මණ ආරම්මණාධිපති ආරම්මණුපනිස්සය යන මෙම ශක්ති තුන අතරින් අධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. කුසලො අකුසලස්ස - කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ලෝභමූල සිත් අටට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ගරුකටයුතු ලෞකික කුසල සිත් සතළොස ය, වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ලෝභ මූල සිත් අට ය වෛතසික දෙවිස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය - අධිපති (කුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.)

3. කුසලො අඛ්‍යාකතස්ස - කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාක්‍රියා ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ගරු කටයුතු අර්හත් මාර්ගය ය, වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍යය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාක්‍රියා ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතර ය, විරති අප්පමඤ්ඤ හැර වෛතසික තෙතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය - අධිපති (කුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.)

4. අකුසලො අකුසලස්ස - අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ලෝභමූල සිත් අටට සහ වෛතසික දෙවිස්සට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ගරු කටයුතු වූ ලෝභමූල සිත් අට ය වෛතසික දෙවිස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින ලෝභ මූල සිත් අට වෛතසික දෙවිස්ස යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.

5. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින මහාක්‍රියා ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ගරු කටයුතු වූ අර්හත් ඵලය සහ නිර්වාණය ද, සතර ඵලයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ නිර්වාණය ද යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාක්‍රියා ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතර ය ඵල සතර ය වෛතසික සතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.

6. අබ්‍යාකතො කුසලස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාකුසල ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ගරු කටයුතු පහළ ඵල සිත් තුන සහ නිර්වාණය ය, සතර මාර්ගයට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ නිර්වාණය ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ මහාකුසල ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතර ය සතර මාර්ගය ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලො කුසලස්ස හා සමාන ය.

7. අබ්‍යාකතො අකුසලස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ලෝභ මූල සිත් අටට ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ගරු කටයුතු වූ ඉෂ්ට නිෂ්පන්න රූප අටළොස ය, දුක්ඛ සහගත කාය විඤ්ඤාණය හැර ලෞකික විපාක සිත් එක්තිස ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික පන්තිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ලෝභ මූල සිත් අට ය වෛතසික දෙවිස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපතිපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ ආරම්භණ ආරම්භණාධිපති නිස්සය උපනිස්ස පුරෙජාන විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන මෙම ශක්ති අට අතරින් අධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ශක්තිය ලැබේ.

3. ආරම්භණපුරේජාන ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. අඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස - අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කරුණ පාඨයෙන් වක්ඛුච්ඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වර්තමාන රූපාරම්භණය -පෙ- කායච්ඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වර්තමාන ඓච්චිඛ්ඛාරම්භණය, මනෝධාතු ත්‍රිකයට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වර්තමාන පඤ්චාරම්භණය,

මනෝද්වාරාවර්ජනයට ද කාමාවචර ක්‍රියා ජවන නවයට ද තදරම්භණ එකොළොසට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වර්තමාන නිෂ්පන්න රූප අටළොස, දිඛ්ඛවක්ඛු ක්‍රියා අභිඤ්චට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ දුර ප්‍රතිච්ඡන්න සණ්ඨ සුඛුම වන්නා වූ වර්තමාන රූපාරම්භණය, දිඛ්ඛසෝත ක්‍රියා අභිඤ්චට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ දුර ප්‍රතිච්ඡන්න සණ්ඨ සුඛුම වන්නා වූ වර්තමාන ශබ්දරම්භණය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කාමාවචර විපාක සිත් තෙවිස්ස ය, කාමාවචර ක්‍රියා එකොළොස ය, දිඛ්ඛවක්ඛු දිඛ්ඛසෝත ක්‍රියා අභිඤ්චෝ ය, විරති අප්පමඤ්ඤ හැර වෛතසික තෙතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පුරෙජානපච්චයෙන යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන පුරෙජාන ආරම්භණ නිස්සය විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් පුරෙජාන සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. අබ්‍යාකතො කුසලස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් මහා කුසල සිත් අටට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වර්තමාන නිෂ්පන්න රූප අටලොස ය, දිබ්බවක්ඛු කුසල අභිඥවට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ දූර ප්‍රතිච්ඡන්ත සණ්ඨ සුඛුම වන්නා වූ වර්තමාන රූපාරමිමණය ය, දිබ්බසෝක කුසල අභිඥවට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ දූර ප්‍රතිච්ඡන්ත සණ්ඨ සුඛුම වන්නා වූ වර්තමාන ශබ්දරමිමණය ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මහා කුසල සිත් අට ය, දිබ්බවක්ඛු දිබ්බසෝක කුසල අභිඥවෝ ය, අප්පමඤ්ඤ හැර වෛතසික සතිස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පුරෙජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන පුරෙජාත ආරම්මණ නිස්සය විජ්ජයුක්ත අත්ථි අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් පුරෙජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

3. අබ්‍යාකතො අකුසලස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් අකුසල සිත් දෙලොසට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වර්තමාන නිෂ්පන්න රූප අටලොස යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දොලොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පුරෙජාතපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ලැබෙන ආරම්මණ ගණයේ පැමිණෙන ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතරින් ආරම්මණපුරෙජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

4. වත්පාරමිමණ ප්‍රත්‍යය - ස්වරූපාර්ථ

1. අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස - අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් මනෝද්වාරාවර්ජනයට ද, මරණාසන්න ක්‍රියාච්චන පසට ද, තදාරම්මණයට ද ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ චුති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වැනි සිත හා උපන් හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩකක්ෂය ධම්මක්ෂය යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මනෝද්වාරාවර්ජනය ය, මරණාසන්න ක්‍රියා ජවන පස ය, තදාරම්මණයේ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නිස්සය පච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන නිස්සය ආරම්මණ පුරෙජාන විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ගක්ති සය අතරින් නිස්සය සඛ්ඛ්‍යාත ගක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. අඛණ්ඩකතො කුසලක්ෂය - අඛණ්ඩකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් මරණාසන්න කුසලජවන පසට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වූති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වැනි සිත හා උපන් හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලක්ෂය ධම්මක්ෂය යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මරණාසන්න කුසලජවන පස යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය අඛණ්ඩකතො අඛණ්ඩකක්ෂය හා සමාන ය.

3. අඛණ්ඩකතො අකුසලක්ෂය - අඛණ්ඩකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් මරණාසන්න අකුසලජවන පසට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ වූති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වැනි සිත හා උපන් හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලක්ෂය ධම්මක්ෂය යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මරණාසන්න අකුසල ජවන පස යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය සදහා ආරම්මණ ගණයේ ප්‍රත්‍ය අට ලැබේ.

පච්ඡාජාන ගණය

පච්ඡාජාන ගණය - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

පච්ඡාජාන, පච්ඡාජාන විප්පයුත්ත, පච්ඡාජාන අත්ථි, පච්ඡාජාන අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ ප්‍රතිසන්ධි ආදී පූර්ව පූර්ව සිත් හා සමඟ ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණ ඇති රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අරූපවිපාක සතර හැර ප්‍රථම භවාංගය ආදී පශ්චිම පශ්චිම නාමස්කන්ධයෝ සතර දෙන. සඛ්ඛ්‍යා තුනකි. පච්ඡාන, විප්පයුත්ත, අත්ථි, අවිගත යැයි මුළු ප්‍රත්‍යය ගණන සතරකි. (කුඛ්‍යා, අකුඛ්‍යා, බ්‍යාබ්‍යා)

පවිෂ්‍යාන ගණය - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලෝ අඛ්‍යාකතස්ස

කුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පශ්චිම පශ්චිම කුසල සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පවිෂ්‍යානපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ලැබෙන පවිෂ්‍යාන විප්පයුත්ත අත්ථි අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතරෙන් පවිෂ්‍යාන සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. අකුසලෝ අඛ්‍යාකතස්ස

අකුසලෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පශ්චිම පශ්චිම අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

සම්ප්‍රදානය සහ කරණය කුසලෝ අඛ්‍යාකතස්ස හා සමාන ය.

3. අඛ්‍යාකතෝ අඛ්‍යාකතස්ස

අඛ්‍යාකතෝ ධම්මෝ යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපයන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූපවිපාක සතර හැර ප්‍රථම භවාංගය ආදී පශ්චිම පශ්චිම විපාක සිත් දෙතිස ය ක්‍රියා සිත් විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලෝ අඛ්‍යාකතස්ස හා සමාන ය.

මිශ්‍රක ප්‍රත්‍යයන්

මිශ්‍රක ප්‍රත්‍යයන් - ශුද්ධ සංඛ්‍යා

සහජාතපුරේජාත මිශ්‍රකව ලැබෙන නිස්සය, අත්ථි, අවිගත

සහජාත පුරේජාත මිශ්‍රකව ලැබෙන නිස්සය, අත්ථි, අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවේ දී දොළොස් අකුසල, එක්විසි කුසල, දෙපණස් වෛතසික යන ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද; වොත්ථපන මනෝද්චාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් හා සමග උපදින හදයවස්තුව. සඛ්ඛ්‍යා දෙකකි. නිස්සය, අත්ථි, අවිගත යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන තුනකි. (සඛ්ඛ්‍යා දෙක කුඛ්‍යාකු, අකුඛ්‍යාඅකු ය.)

පච්ජාජාතාහාර මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථි, අවිගත

පච්ජාජාතාහාර මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථි, අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ ඉපිද රූපයේ ස්ථිතියට පැමිණි ත්‍රිජකාය, චතුජකායට සමාන කාලයෙහි එකවර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ - පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී දොළොස් අකුසල, එක්විසි කුසල, දෙපණස් වෛතසික යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ද; ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපයේ ඕජාව. සඛ්ඛ්‍යා දෙකකි. අත්ථි, අවිගත යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන දෙකකි. (සඛ්ඛ්‍යා දෙක නම් කුඛ්‍යාඛ්‍යා, අකුඛ්‍යාඛ්‍යා ය.)

පච්ජාජාතින්ද්‍රිය මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථි, අවිගත

පච්ජාජාතින්ද්‍රිය මිශ්‍රකව ලැබෙන අත්ථි, අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛ්‍යා වාරයේ ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි කර්මජ කායට සමාන කාලයෙහි එකවර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී දොළොස් අකුසල, එක්විසි කුසල, දෙපණස් වෛතසික යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ද; ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපජීවිතින්ද්‍රිය. සඛ්ඛ්‍යා දෙකකි. අත්ථි, අවිගත යැයි මුළු ප්‍රත්‍ය ගණන දෙකකි. (සඛ්ඛ්‍යා දෙක නම් කුඛ්‍යාඛ්‍යා, අකුඛ්‍යාඛ්‍යා ය.)

මිශ්‍රක ගණය - ස්වරූපාර්ථ

1. සහජානපුරෝජන මිශ්‍රක - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලාඛ්‍යාකතො කුසලස්ස - කුසලො ච අඛ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයෝ ද, වොත්ථපන මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් හා සමඟ උපදින හදය වස්තුව ද යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කුසල සිත් එක්විස්ස ය, වෛතසික අටතිස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නිස්සයපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ නිස්සය අත්ථි අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති තුන අතරින් නිස්සය සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. අකුසලාඛ්‍යාකතො අකුසලස්ස - අකුසලො ච අඛ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍යය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දොළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයෝ ද, වොත්ථපන මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් හා සමඟ උපදින හදයවස්තුව ද යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල සිත් දොළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලාඛ්‍යාකතො කුසලස්ස හා සමාන වේ.

2. පච්ජාජානාහාර මිශ්‍රක - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලාඛ්‍යාකතො කුසලස්ස - කුසලො ච අඛ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණෙන ත්‍රිජකාය, චතුෂ්ජකායට සමාන කාලයෙහි එකවර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි

උපදින අවස්ථාවේ දී පසුව උපදින කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයෝ ය, ඉපිද රූපයේ ස්ථිතියට පැමිණි ඕජාව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ඉපිද රූපයේ ස්ථිතියට පැමිණි ත්‍රිජකාය, චතුජකාය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අත්ථිපච්චයෙන යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ අත්ථි අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති දෙක අතුරෙන් අත්ථි සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. අකුසලාඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස - අකුසලො ච අඛ්‍යාකතො ච ධම්මා යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි ත්‍රිජකාය, චතුජකායට සමාන කාලයෙහි එකවර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පසුව උපදින අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයෝ ය, ඉපිද රූපයේ ස්ථිතියට පැමිණි ඕජාව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ඉපිද රූපයේ ස්ථිතියට පැමිණි ත්‍රිජකාය, චතුජකාය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලාඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස හා සමාන ය.

3. පච්ජාජාතින්ද්‍රිය මිශ්‍රක - ස්වරූපාර්ථ

1. කුසලාඛ්‍යාකතො අඛ්‍යාකතස්ස - කුසලො ච අඛ්‍යාකතො ච ධම්මා යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි කර්මජ කායට සමාන කාලයෙහි එකවර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් එක්විස්ස ය වෛතසික අටතිස ය අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයෝ ය, ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපජීවිතින්ද්‍රිය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපජීවිතින්ද්‍රිය හැර කර්මජකාය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අත්පිටිවියෙන් යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන අත්පිටි අවිගත යන ප්‍රත්‍යය ශක්තින් දෙක අතරින් අත්පිටි සම්බන්ධ ශක්ති විශේෂය ලැබේ.

2. අකුසලාබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස - අකුසලො ච අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි කර්මජ කායට සමාන කාලයෙහි එකවර ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙළොස ය වෛතසික සත්විස්ස ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයෝ ද, ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපජීවිතීන්ද්‍රිය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතස්ස ධම්මස්ස යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණි රූපජීවිතීන්ද්‍රිය හැර කර්මජකාය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කරණය කුසලාබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතස්ස හා සමාන ය.

ප්‍රත්‍යය නිර්දේශය

හේතු ප්‍රත්‍යය

හේතු - යන කර්තෘ පාඨයෙන් හේතු සය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

හේතුසම්පයුත්තකානං ධම්මානං තං සමුට්ඨානඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සහේතුක සිත් සැත්තැළික ය, මෝහ මූල දෙසිතෙහි මෝහය හැර වෛතසික පණස්දෙක ය, සහේතුක චිත්තජ රූප ය, සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

හේතුවච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ හේතු, අධිපති, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති දෙලොස අතරින් හේතු සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ. (හේතු, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, මාර්ග - 12)

ධ්‍යාන ප්‍රත්‍යය

කම්‍යානභිගානි - යන කර්තෘ පාඨයෙන් ධ්‍යානාංග පස යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

කම්‍යානසම්පයුත්තකානං ධම්මානං තං සමුට්ඨානානඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ සිත් දසය හැර සිත් හැත්තැනවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

කම්‍යානපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ධ්‍යාන සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති එකොලොස අතරින් ධ්‍යාන සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ. (ධ්‍යාන, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර, ඉන්ද්‍රිය, මාර්ග - 11)

මගේ ප්‍රත්‍යය

මගේ භීෂිකානි - යන කර්තෘ පාඨයෙන් මාර්ගාංග පරමාර්ථ ධර්ම නවය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

මගේ සම්පයුක්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානාඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සහේකුක සිත් හැත්තැළක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, සහේකුක චිත්තජ රූප ය, සහේකුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

මගේ පච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ මාර්ග, හේතු, අධිපති, සහජාත, අඤ්ඤාමඤ්ඤා, නිස්සය, විපාක, ඉන්ද්‍රිය, ධ්‍යාන, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති දහතුන අතරින් මාර්ග සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (මාර්ග, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර, හේතු, අධිපති, ඉන්ද්‍රිය, ධ්‍යාන - 13)

නත්ථි ප්‍රත්‍යය

සමනන්තර නිරුද්ධා චිත්තවෛතසිකා ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර පෙර පෙර සිත් අසුනවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

පටුප්පන්නානං චිත්තවෛතසිකානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත සහිතව පසු පසු සිත් අසුනවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

නත්ථි පච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ නත්ථි, අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, ආසේවන, කර්ම, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති අතරින් නත්ථි සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (අනන්තර ගණයේ ප්‍රත්‍ය සත)

(විගත ප්‍රත්‍යයෙහි ද මෙම ක්‍රමය ම ය)

ආරම්භණ ප්‍රත්‍යය

රූපායතන - යන කර්තෘ පාඨයෙන් වර්තමාන රූපාරම්භණ යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

වක්ඛවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානංඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් වක්ඛ විඤ්ඤාණ යුගලය ය, සබ්බචිත්ත සාධාරණ චෛතසික සත ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

ආරම්භණපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා ආරම්භණ, පුරේජාත, අත්ථී, අචිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතරින් ආරම්භණ සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

ඓවාට්ඨබ්බායතනං ආදියෙහි ද මෙම ක්‍රමය ම ය.

රූපායතනං -පෙ- ඓවාට්ඨබ්බායතනං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් යන වර්තමාන පඤ්චාරම්භණ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

මනෝධාතුයා තංසම්පයුත්තකානංඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මනෝධාතු ත්‍රිකය ය, ඡන්ද, ප්‍රීති, වීරිය හැර අඤ්ඤාසමාන චෛතසික දසය ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

ආරම්භණපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ආරම්භණ, පුරේජාත, අත්ථී, අචිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතරින් ආරම්භණ සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

සබ්බෙ ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් සිත් අසුනවය ය, චෛතසික පණස්දෙක ය, රූප විසිඅට ය, නිර්වාණය ය, ප්‍රඥප්ති ය යැයි කියන ලද ආරම්භණ සය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

මනෝවිඤ්ඤාණධාතුයා තංසම්පයුත්තකානංඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මනෝවිඤ්ඤාණ ධාතු සිත් හැත්තෑහය ය, චෛතසික පණස්දෙක ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

ආරම්භණපව්වයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ආරම්භණ, අධිපති, නිස්සය, උපනිස්ස, පුරේජාත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය අට ශක්ති අතරින් ආරම්භණ සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (ආරම්භණ ගණයේ ප්‍රත්‍ය අට)

යං යං ධම්මං - යන පාඨයෙන් අනියම වශයෙන් ආරම්භණ සය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

යෙ යෙ ධම්මා - යන පාඨයෙන් අනියම වශයෙන් ආරම්භණික ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

විත්තවෙනසිකා ධම්මා - යන පාඨයෙන් ආරම්භණික ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න නාමස්කන්ධයන්ගේ ස්වරූප දක්වා වදලන.

තෙ තෙ ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් නියම වශයෙන් 'යං යං ධම්මං' යන පාඨයෙන් දක්වන ලද ආරම්භණ සය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම වදල සේක.

තෙසං තෙසං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් නියම වශයෙන් 'යෙ යෙ ධම්මා' යන පාඨයෙන් දක්වන ලද ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදල සේක.

ආරම්භණපව්වයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ආරම්භණ, අධිපති, නිස්සය, උපනිස්සය, පුරේජාත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතරින් ආරම්භණ සභිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

අධිපති ප්‍රත්‍යය (සහජාතාධිපති)

ඡන්දධිපති - යන කර්තෘ පාඨයෙන් සාධිපති ඡවන පණස්දෙකෙහි ඇති ඡන්දධිපති යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

ඡන්දසම්පයුක්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සාධිපති ඡවන පණස්දෙක ය, ඡන්ද විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික පණස ය, සාධිපති විත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

අධිපතිපව්වයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අධිපති, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති නවය අතරින් අධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර - 09)

වීරියාධිපති - යන කරුණ පාඨයෙන් සාධිපති ජවන පණස්දෙකෙහි ඇති වීරියාධිපති යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

වීරියසම්පයුක්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සාධිපති ජවන පණස්දෙක ය, වීරිය විචිකිචිඡා හැර වෛතසික පණස ය, සාධිපති චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

අධිපතිපව්වයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අධිපති, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති එකොළොස අතරින් අධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග - 11)

චිත්තාධිපති - යන කරුණ පාඨයෙන් සාධිපති ජවන පණස්දෙක ය යැයි කියන ලද චිත්තාධිපති ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

චිත්තසම්පයුක්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විචිකිචිඡා හැර වෛතසික පණස්දෙක ය, සාධිපති චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

අධිපතිපව්වයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අධිපති, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති එකොළොස අතරින් අධිපති සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, මධ්‍යම සතර, ආහාර, ඉන්ද්‍රිය -11)

විමංසාධිපති - යන කර්තෘ පාඨයෙන් සාධිපති ත්‍රිත්‍යේක ජවන තිස්භතරෙහි ඇති විමංසාධිපති යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

විමංසසම්ප්‍රයුක්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සාධිපති ත්‍රිත්‍යේක ජවන සිත් තිස්භතර ය, විමංසාධිපති හැර වෛතසික තිස්භත ය, සාධිපති චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

අධිපතිපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අධිපති, හේතු, සහජාත, අඤ්ඤාමඤ්ඤා, නිස්සය, විපාක, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති දොළොස අතරින් අධිපති සභිධ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ. (අධිපති, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර, හේතු, ඉන්ද්‍රිය, මග්ග - 12)

අධිපති ප්‍රත්‍යය (ආරම්භකාධිපති)

යං යං ධම්මං - යන පාඨයෙන් අනියම වශයෙන් ගරු කටයුතු වූ ඉෂ්ට වන නිෂ්පන්න රූප දහඅට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක මෝහ මූල සිත් දෙක දුක්ඛ සහගත කාය විඤ්ඤාණය හැර සිත් අසුභතර ය, ද්වේෂ ඉස්සා මච්ඡරිය කුක්කුච්ච විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික හතළිස්භත ය, නිර්වාණය ය යන ආරම්භකාධිපති ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

යෙ යෙ ධම්මා - යන පාඨයෙන් අනියම වශයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ලෝභ මූල සිත් අට ය, මහා කුසල සිත් අට ය, මහා ක්‍රියා ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතර ය, ලොකෝත්තර සිත් අට ය, ද්වේෂ ඉස්සා මච්ඡරිය කුක්කුච්ච විචිකිච්ඡා අප්‍රමාණ්‍ය හැර වෛතසික හතළිස්පස ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

චිත්තවෛතසිකා ධම්මා - යන පාඨයෙන් ගරු කරමින් උපදින්නා ව ආරම්භක ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න නාමස්කන්ධ ස්වරූප දක්වා වදළහ.

තෙ තෙ ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් නියම වශයෙන් 'යං යං ධම්මං' යන පාඨයෙන් දක්වන ලද ගරු කටයුතු වූ ආරම්භක සය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

තෙසං තෙසං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් නියම වශයෙන් 'යෙ යෙ ධම්මා' යන පාඨයෙන් දක්වන ලද ගරු කරමින් උපදින්නා වූ ආරම්භික ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදාළහ.

ආරම්භිකපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අධිපති, ආරම්භික, නිස්සය, උපනිස්සය, පුරේජාත, විප්‍රසුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතරින් අධිපති සඛ්ඛාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදාළහ.

අනන්තර ප්‍රත්‍යය

වක්ඛුච්ඤ්ඤාණධාතු තං සම්පයුත්තකා ව ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් වක්ඛු ච්ඤ්ඤාණ යුගලය ය, සබ්බචිත්ත සාධාරණ චෛතසික සත ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදාළහ.

මනොධාතුයා තං සම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සම්පච්චිජන යුගලය යැයි කියන ලද මනෝධාතුව ය, ඡන්ද ප්‍රීති වීරිය හැර අඤ්ඤාසමාන චෛතසික දසය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදාළහ.

අනන්තරපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, නත්ථී, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතරින් අනන්තර යැයි කියන ලද ශක්ති විශේෂය දක්වා වදාළහ.

මනොධාතු තං සම්පයුත්තකා ව ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් සම්පච්චිජන යුගලය යැයි කියන ලද මනෝධාතුව ය, ඡන්ද ප්‍රීති වීරිය හැර අඤ්ඤාසමාන චෛතසික දසය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදාළහ.

මනොච්ඤ්ඤාණධාතුයා තං සම්පයුත්තකානඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සන්තීරණ සිත් තුන යැයි කියන ලද මනෝ ච්ඤ්ඤාණ ධාතුව ය, ඡන්ද වීරිය හැර අඤ්ඤාසමාන චෛතසික දසය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදාළහ.

(ඉහත 'අනන්තරපව්වයෙන' යන කරණය සමග මෙහි කරණය ද සමාන ය)

(සොතවිඤ්ඤාණධාතු ආදියෙහි ද මෙම ක්‍රමය පදනම් කරගනිමින් ස්වරූපාර්ථ දක්වන්න)

කුසල පද

කුසලො කුසලස්ස

පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා යන කර්තෘ පාඨයෙන් අවසාන ජවනය හැර පෙර පෙර ලෞකික කුසල සිත් සතළිස්හත යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලහ.

පච්ඡමානං පච්ඡමානං කුසලානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් පුර්ව ජවනය හැර පසු පසු කුසල් සිත් විසිඑක යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලහ.

අනන්තරපව්වයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, ආසේවන, නත්ථී, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් අනන්තර සඛ්ඛායා ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලහ.

කුසලො අඛ්ඛායාකතස්ස

පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් අවසාන ලෞකික කුසල් ජවන දහහත යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලහ.

පච්ඡමානං පච්ඡමානං අඛ්ඛායානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සන්තිරණ සිත් තුන ය, මහා විපාක සිත් අට ය, මහද්ගත විපාක සිත් නවය ය, එල සිත් සතර ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලහ.

අනන්තරපව්වයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, කර්ම, නත්ථී, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් අනන්තර සඛ්ඛායා ශක්ති

විශේෂය දක්වා වදලන. (මාර්ගයට අනතුරුව උපදින එල සිත් සතරට ප්‍රත්‍ය වන මාර්ග සිත් සතරෙහි ඇති චේතනාව සඳහා අනන්තර කර්ම ප්‍රත්‍යය ලැබේ.)

අකුසල පද

අකුසලො අකුසලස්ස

පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් අවසාන ජවනය හැර පෙර පෙර අකුසල් සිත් දෙලොස යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

පච්ඡමානං පච්ඡමානං අකුසලානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ප්‍රථම ජවනය හැර පසු පසු අකුසල් සිත් දෙලොස ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

අනන්තරපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, ආසේවන, නත්ථී, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් අනන්තර සංඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

අකුසලො අඛ්‍යාකතස්ස

පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් අවසාන අකුසල් ජවන දෙලොස යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

පච්ඡමානං පච්ඡමානං අඛ්‍යාකතානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සන්තිරණ සිත් තුන ය, මහා විපාක සිත් අට ය, මහද්ගත විපාක සිත් නවය ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

අනන්තරපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, නත්ථී, විගත යන මෙම

ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතරින් අනන්තර සඛිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

අඛ්‍යාතන පද

අඛ්‍යාතනො අඛ්‍යාතනස්ස

පුරිමා පුරිමා අඛ්‍යාතනා ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් රහතන් වහන්සේගේ වුති සිත හැර පෙර පෙර විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය යන සිත් යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

පච්ඡමානං පච්ඡමානං අඛ්‍යාතනානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් රහතන් වහන්සේගේ වුති සිත සහිතව පසු පසු විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

අනන්තරපච්චයෙන - යන කර්ණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, ආසේවන, නත්ථී, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය සය ශක්ති අතරින් අනන්තර සඛිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

අඛ්‍යාතනො කුසලස්ස

පුරිමා පුරිමා අඛ්‍යාතනා ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

පච්ඡමානං පච්ඡමානං කුසලානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් මහා කුසල සිත් අටෙහි ප්‍රථම ජවනය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

අනන්තරපච්චයෙන - යන කර්ණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, නත්ථී, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතරින් අනන්තර සඛිඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

අධ්‍යාකතො අකුසලස්ස

පුරිමා පුරිමා අධ්‍යාකතා ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් අවසාන වොත්ථපන, මනෝද්චාරාවර්ජනය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

පච්ඡමානං පච්ඡමානං අකුසලානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අකුසල් සිත් දෙළොසෙහි ප්‍රථම ජවනය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

අනන්තරපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමන්තර, උපනිස්සය, තත්ථී, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතරින් අනන්තර සඬ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ.

යෙසං යෙසං ධම්මානං - යන පාඨයෙන් අනියම වශයෙන් රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර පෙර පෙර සිත් අසුනවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

යෙ යෙ ධම්මා - යන පාඨයෙන් අනියම වශයෙන් රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත සමඟ පසු පසු සිත් අසුනවය ය, වෛතසික පණස් දෙක ය යන නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම වදළහ.

තෙ තෙ ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් නියම වශයෙන් 'යෙසං යෙසං ධම්මානං' යන පාඨයෙන් දක්වන ලද රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර පෙර පෙර සිත් අසුනවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

තෙසං තෙසං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් නියම වශයෙන් 'යෙ යෙ ධම්මා' යන පාඨයෙන් දක්වන ලද රහතන් වහන්සේගේ වුති සිත සමඟ පසු පසු සිත් අසුනවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන සිත්වල නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

අනන්තරපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ අනන්තර, සමන්තර, උපනිස්සය, ආසේවන, කර්ම නත්ථි, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සත අතරින් අනන්තර සම්බන්ධයක ශක්ති විශේෂය දක්වා වදාළහ.

උපනිස්සය ප්‍රත්‍යය

පුරිමා පුරිමා ආදී පාඨ නවයෙහි

1. ආරම්මණුපනිස්සය සදහා - කුසල වාර තුනකි, අකුසල වාර එකකි, අබ්‍යාකත වාර තුනකි. මුළු වාර ගණන සතකි. (පඤ්ඤාචාරයේ ආරම්මණාධිපති ප්‍රත්‍යයේ ආකාරයට ස්වරූපාර්ථ උද්ධරණය කරන්න)

2. අනන්තරුපනිස්සය සදහා - කුසල වාර දෙකකි, අකුසල වාර දෙකකි, අබ්‍යාකත වාර තුනකි. මුළු වාර ගණන සතකි. (පඤ්ඤාචාරයේ අනන්තර ප්‍රත්‍යයේ ආකාරයට ස්වරූපාර්ථ උද්ධරණය කරන්න)

3. පකතුපනිස්සය සදහා - කුසල වාර තුනකි, අකුසල වාර තුනකි, අබ්‍යාකත වාර තුනකි. මුළු වාර ගණන නවයකි. (පඤ්ඤාචාරයේ පකතුපනිස්සය ප්‍රත්‍යයේ ආකාරයට ස්වරූපාර්ථ උද්ධරණය කරන්න)

පච්ඡාජාන ප්‍රත්‍යය

පච්ඡාජානා වින්තවෙනසිකා ධම්මා - යන කරුණ පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි ආදී පූර්ව පූර්ව සිත් හා සමඟ ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණ ඇති රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අරූපවිපාක සතර හැර ප්‍රථම භවාංගය ආදී පශ්චිම පශ්චිම නාමස්කන්ධ සතර දෙන යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදාළහ.

පුරෙජානස්ස ඉමස්ස කායස්ස - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි ආදී පූර්ව පූර්ව සිත් හා සමඟ ඉපිද ස්ථිතියට පැමිණ ඇති රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදාළහ.

පච්ඡාජානපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ පච්ඡාජාන, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතරින් පච්ඡාජාන සම්බන්ධයක ශක්ති විශේෂය දක්වා වදාළහ.

කර්ම ප්‍රත්‍යය

නානාක්ෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යය

කුසලාකුසලං කම්මං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් කුසල් සිත් විසිඵක ය, අකුසල් සිත් දොළොස ය යන සිත්වල ඇති නානාක්ෂණික චේතනාව ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

විපාකානං ඛන්ධානං කටන්තා ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් විපාක සිත් තිස්තයෙහි ඇති නාමස්කන්ධයන් ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප, අසඤ්ඤසන්ච කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

කම්මපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ කර්ම, අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, නත්ථි, විගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් කර්ම සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

සහජාත කර්ම ප්‍රත්‍යය

චේතනා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් සිත් අසුනවයෙහි ඇති චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

සම්පයුත්තකානං ධම්මානං තංසමුච්චානානඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සිත් අසුනවය ය, චේතනා හැර වෛතසික පණස්ඵක ය යැයි කියන ලද සම්පයුත්ත ස්කන්ධයන් ය, විත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

කම්මපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ කර්ම, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, ආහාර, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති දසය අතරින් කර්ම සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (කර්ම, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර, ආහාර - 10)

ආහාර ප්‍රත්‍යය

රූපාහාර ප්‍රත්‍යය

කබලිකාරො ආහාරො - යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඒක කලාපගත වූ ඕජාව හැර ඒක කලාපගත වූ ද නානා කලාපගත වූ ද චතුසමුට්ඨානික රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ චතුසමුට්ඨානික ඕජාව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

ඉමස්ස කායස්ස - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් ඒක කලාපගත වූ ඕජාව හැර ඒක කලාපගත වූ ද නානා කලාපගත වූ ද චතුසමුට්ඨානික රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

ආහාරපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ආහාර, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති තුන අතරින් ආහාර සම්බන්ධතා ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ.

නාමාහාර ප්‍රත්‍යය

අරූපිනො ආහාරා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් එස්ස, චේතනා, විඤ්ඤුණ සම්බන්ධතා නාමාහාර ප්‍රත්‍ය ධර්ම තුන දක්වා වදළහ.

සම්පයුත්තකානං ධම්මානං තංසමුට්ඨානානඤ්ඤව රූපානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් සිත් අසුනවය ය, චෛතසික පණස්දෙක යන සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන් ය, විත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

ආහාරපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ආහාර, අධිපති, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, කර්ම, විපාක, ඉන්ද්‍රිය, සම්ප්‍රයුක්ත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති දෙළොස අතරින් ආහාර සම්බන්ධතා ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ. (ආහාර, සහජාත මහා සතර, සහජාත මධ්‍යම සතර, අධිපති, කර්ම, ඉන්ද්‍රිය - 12)

ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය

පුරේජාතින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය

චක්ඛන්ද්‍රියං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් චක්ඛවිඤ්ඤුණ දෙසිතට ප්‍රත්‍ය වන චක්ඛ ඉන්ද්‍රිය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

වක්‍රවිඤ්ඤාණධාතුයා - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් වක්‍රවිඤ්ඤාණ දෙසිත ය, සබ්බචිත්ත සාධාරණ වෛතසික සත ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ඉන්ද්‍රිය, නිස්සය, පුරේජාත, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ.

කායින්ද්‍රියං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් කායවිඤ්ඤාණ දෙසිතට ප්‍රත්‍ය වන කාය ඉන්ද්‍රිය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

කායවිඤ්ඤාණධාතුයා - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් කායවිඤ්ඤාණ දෙසිත ය, සබ්බචිත්ත සාධාරණ වෛතසික සත ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන - පෙර මෙනි.

රූපජීවිතින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය

රූපජීවිතින්ද්‍රියං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් රූපජීවිතින්ද්‍රිය හැර ඒක කලාපගත වූ කර්මජ රූප නවයට ප්‍රත්‍යය වන්නා වූ රූපජීවිතින්ද්‍රිය. යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

කටත්තා රූපානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් රූපජීවිතින්ද්‍රිය හැර ඒක කලාපගත වූ කර්මජ රූප නවය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදළහ.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ඉන්ද්‍රිය, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති තුන අතරින් ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදළහ.

සහජාතින්ද්‍රිය

අරූපිනෝ ඉන්ද්‍රියා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් නාමීන්ද්‍රිය පරමාර්ථ ධර්ම අට යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදළහ.

සම්ප්‍රදානකානං ධම්මානං තංසමුච්චානානාඤ්ච රූපානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් සිත් අසුනවය, වෛතසික පණස්දෙක යන සම්ප්‍රදාන ස්කන්ධයන් ය, චිත්තජ රූපයන් ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන් ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ ඉන්ද්‍රිය, හේතු, අධිපති, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, ආහාර, ධ්‍යාන, මාර්ග, සම්ප්‍රදාන, විප්‍රදාන, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති දහහතර අතරින් ඉන්ද්‍රිය සම්බන්ධ ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

විපාක ප්‍රත්‍යය

විපාකා වත්තාරො ඛන්ධා අරුපිනො - යන කරුණ පාඨයෙන් විපාක ස්කන්ධ තුනකට ප්‍රත්‍ය වන එක් විපාක නාමස්කන්ධයක්, එක් විපාක නාමස්කන්ධයකට ප්‍රත්‍ය වන නාමස්කන්ධ තුනක්, විපාක නාමස්කන්ධ දෙකකට ප්‍රත්‍ය වන නාමස්කන්ධ දෙකක් යන විපාක නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

අඤ්ඤමඤ්ඤං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විපාක නාමස්කන්ධ තුනක්, විපාක නාමස්කන්ධ එකක්, විපාක නාමස්කන්ධ දෙකක් යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

විපාකපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ විපාක, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, සම්ප්‍රදාන, අත්ථි, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සත අතරින් විපාක සම්බන්ධ ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන. (විපාක, සහජාත මහා සතර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, සම්ප්‍රදාන - 07)

විප්‍රදාන ප්‍රත්‍යය

රූපං නාමස්ස

සහජාත විප්‍රදාන ප්‍රත්‍යයේ දී

රුපිනො ධම්මා - යන කරුණ පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

අරුපීනං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලහ.

විප්පයුක්තපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ විප්‍රයුක්ත, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, අත්ථී, අච්චත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් විප්‍රයුක්ත සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලහ.

පුරේජාත විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයේ දී -

රුපිනො ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් ඡවස්තුහු ය යන නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලහ.

අරුපීනං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් අරුප විපාක සතර හැර සඵත විඤ්ඤණ ධාතු යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලහ.

විප්පයුක්තපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ විප්‍රයුක්ත, ආරම්මණ, අධිපති, නිස්සය, උපනිස්සය, පුරේජාත, ඉන්ද්‍රිය, අත්ථී, අච්චත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති නවය අතරින් විප්‍රයුක්ත සම්බන්ධාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලහ. (ආරම්මණ ගණයේ ප්‍රත්‍ය නවය, ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය - 09)

නාමං රූපස්ස

සහජාත විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයේ දී -

අරුපිනො ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර භවයෙහි පහළ වන අච්ච්චාවේ දී අරුප විපාක සිත් සතර රහතන් වහන්සේගේ චූති සිත හැර සිත් හැත්තෑනවය ය වෛතසික පණස්දෙක ය යන ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලහ.

රුපීනං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් විත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලහ.

විප්පයුක්තපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ විප්‍රයුක්ත, සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක,

අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සහ අතරින් විප්‍රයුක්ත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

පච්ඡාජාන විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයේ දී - පච්ඡාජාන ප්‍රත්‍යය මෙන් ස්වරූපාර්ථ උද්ධරණය කරන්න.

සහජාන ප්‍රත්‍යය

වත්තාරො ඛන්ධා අරූපීනො - යන කර්තෘ පාඨයෙන් ස්කන්ධ තුනකට ප්‍රත්‍ය වන එක් නාමස්කන්ධයක්, එක් නාමස්කන්ධයකට ප්‍රත්‍ය වන නාමස්කන්ධ තුනක්, නාමස්කන්ධ දෙකකට ප්‍රත්‍ය වන නාමස්කන්ධ දෙකක් යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

අඤ්ඤමඤ්ඤං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් නාමස්කන්ධ තුනක්, නාමස්කන්ධ එකක්, නාමස්කන්ධ දෙකක් යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

සහජානපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන සියළු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර වන විට සහජාන, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, සම්ප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන ප්‍රත්‍ය සය අතරින් සහජාන සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන විට සියලු විපාක ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර වන විට සහජාන, අඤ්ඤමඤ්ඤ, විපාක, සම්ප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සහ අතරින් සහජාන සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

වත්තාරො මහාභුතා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් මහා භුත තුනකට ප්‍රත්‍ය වන එක් මහා භුතයක්, එක් මහා භුතයකට ප්‍රත්‍ය වන මහා භුත තුනක්, මහා භුත දෙකකට ප්‍රත්‍ය වන මහා භුත දෙකක් යන මහා භුත ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

අඤ්ඤමඤ්ඤං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් මහා භුත තුනක්, මහා භුත එකක්, මහා භුත දෙකක් යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

සහජාතපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතරින් සහජාත සම්බන්ධයාන ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

ඔක්කන්තික්ඛණේ නාමරූපං - යන කරුණ පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

අඤ්ඤමඤ්ඤං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

සහජාතපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් සහජාත සම්බන්ධයාන ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

හදය වස්තුවට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර වන විට සහජාත, අඤ්ඤමඤ්ඤ, නිස්සය, විපාක, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගති යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සහ අතරින් සහජාත සම්බන්ධයාන ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

චිත්තවෙනසිකා ධම්මා - යන කරුණ පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර හවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ රහතන් වහන්සේලාගේ වූති සිත හැර සිත් හැත්තෑනවය ය, වෛතසික පණස් දෙකය ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

චිත්තසමුට්ඨානානං රූපානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන. (දෙවන ක්‍රමයෙන් - චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන)

සහජාතපච්චයෙන - යන කරුණ පාඨයෙන් චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ වන විට සහජාත, නිස්සය, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතරින් සහජාත සම්බන්ධයාන ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

චිත්තජ රූප ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර විපාක ප්‍රවාත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර වන විට සහජාත, නිස්සය, විපාක, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

මහාභූතා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් මහා භූත සතර යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

උපාදාරූපානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් උපාදා රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

සහජාතපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ සහජාත, නිස්සය, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සතර අතරින් සහජාත සඛ්ඛ්‍යාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

රූපිනො ධම්මා - යන කර්තෘ පාඨයෙන් හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

අරූපීනං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

කිඤ්චි කාලෙ සහජාතපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි දී සහජාත ශක්තියෙන් උපකාර කරන බව දක්වා වදලන.

කිඤ්චි කාලෙ න සහජාතපච්චයෙන පච්චයො - යන කරණ පාඨයෙන් ප්‍රවාත්ති කාලයෙහි දී සහජාත ශක්තියෙන් උපකාර කරන බව දක්වා වදලන.

අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය

(අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයයේ ස්වරූපාර්ථ සහජාත ප්‍රත්‍යයේ අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය ඇති කොටස් සමඟ සමාන වේ. සුදුසු පරිදි උද්ධරණය කරන්න)

සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය

(සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයයේ ස්වරූපාර්ථ සහජාත ප්‍රත්‍යයේ සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය ඇති කොටස් සමඟ සමාන වේ. සුදුසු පරිදි උද්ධරණය කරන්න

නිස්සය ප්‍රත්‍යය

(සහජාත නිස්සය ප්‍රත්‍යයයේ කොටස් පස සහජාත ප්‍රත්‍යයට සමාන ය)

වන්ථුපුරේජාත නිස්සය

වක්ඛායතනං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් වක්ඛු වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලහ.

වක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතුයා තං සම්පයුත්තකානං ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදන පාඨයෙන් වක්ඛු විඤ්ඤාණ දෙසිත ය, සබ්බවිත්ත සාධාරණ වෛතසික සත ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලහ.

නිස්සයපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ නිස්සය, පුරේජාත, ඉන්ද්‍රිය, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අචිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති සය අතරින් නිස්සය සභ්බායාත ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලහ.

(සොත ආදියෙහි ද මෙම ක්‍රමය ම ය)

යං රූපං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් අනියම වශයෙන් ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලහ.

නිස්සාය මනොධාතු ච මනොවිඤ්ඤාණධාතු ච වත්තන්ති - යන පාඨයෙන් මනෝ ධාතු ක්‍රියය, පඤ්චවෝකාර හවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවෙහි අරූප විපාක සතර හැර මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතු හැත්තෑළක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලහ.

තං රූපං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් නියම වශයෙන් 'යං රූපං' යන පාඨයෙන් දක්වන ලද ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

මනෝධාතුයා ච මනෝවිඤ්ඤාණධාතුයා ච තං සම්පයුත්තකානාඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මනෝ ධාතු ත්‍රිකය, පඤ්චවෝකාර භවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සිත් සතර හැර මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතු හැත්තෑ දෙක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

නිස්සයපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් සුදුසු පරිදි එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ නිස්සය, ආරම්මණ, අධිපති, උපනිස්සය, පුරේජාන, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති අට අතරින් නිස්සය සඛ්ඛායාන ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

පුරේජාන ප්‍රත්‍යය

(චක්ඛායනනං ආදිය නිස්සය ප්‍රත්‍යය මෙනි)

(රූපායනනං ආදිය ආරම්මණ ප්‍රත්‍යය මෙනි)

(යං රූපං නිස්සාය ආදිය නිස්සය ප්‍රත්‍යය මෙනි)

තං රූපං - යන කර්තෘ පාඨයෙන් භවභීගුපච්චේද ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදලන.

මනෝධාතුයා තංසම්පයුත්තකානාඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් මනෝ ධාතු ත්‍රිකය ය, ඡන්ද ජීවි වීරිය හැර වෛතසික දසය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදලන.

පුරේජානපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් එක්වර ප්‍රත්‍ය වන්නා වූ පුරේජාන, නිස්සය, විප්‍රයුක්ත, අත්ථී, අවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ශක්ති පස අතරින් පුරේජාන සඛ්ඛායාන ශක්ති විශේෂය දක්වා වදලන.

මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතුවට අදාළ 'තං රූපං' - යන කර්තෘ පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම දක්වා වදාළහ.

මනෝවිඤ්ඤාණ ධාතූයා තං සම්පයුක්තකානඤ්ච ධම්මානං - යන සම්ප්‍රදාන පාඨයෙන් පඤ්චවෝකාර භවයෙහි පහළ වන අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර හැර මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතූ හැත්තෑදෙක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්ම දක්වා වදාළහ.

කිඤ්චි කාලෙ පුරේජානපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් ප්‍රචාන්ති කාලයෙහි දී පුරේජාන ශක්තියෙන් උපකාර කරන බව දක්වා වදාළහ.

කිඤ්චි කාලෙ න පුරේජානපච්චයෙන - යන කරණ පාඨයෙන් ප්‍රතිසන්ධි කාලයෙහි දී පුරේජාන ශක්තියෙන් උපකාර නොකරන බව දක්වා වදාළහ.

අත්ථී, අච්චත ප්‍රත්‍යයන්

(සහජාත අත්ථී ප්‍රත්‍යය සහජාත අනුව වේ. පුරේජාත අත්ථී ප්‍රත්‍යය පුරේජාත අත්ථී මෙනි.)

ප්‍රත්‍යය නිර්දේශය නිමි

ජවාරය

ජවාරය - අනුලෝම ශුද්ධ සඛිඛ්‍යා

හේතු (ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛිඛ්‍යා වාරයේ) සහේතුක සිත් එක්සැත්තැව ය, මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය හැර සහේතුක ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි යන නාමස්කන්ධ සතර ය; සහේතුක විත්තජ රූප ය, සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය (යන මෙම ධර්මයෝ හේතු ප්‍රත්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ නම් වෙත්) සඛිඛ්‍යා - නව, සත්තරස, තීණි. (පටිච්ච, සහජාත; පච්චය, නිස්සය; සංසට්ඨ, සම්පයුත්ත)

(එබැවින් ඒ ධර්මයන් මේ සඛිඛ්‍යා වාරයෙහි නයයට අනුව ද වාරයට අනුව ද ත්‍රික පදයට අනුව ද කර්තෘ සම්ප්‍රදානයට අනුව ද “ හෙතුයා නව” යැයි වදාළ සේක.)

ආරම්මණ, අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, සම්පයුත්ත, නත්ථි, විගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධ සඛිඛ්‍යා වාරයෙහි සිත් එකුත්අනුව ය, වෛතසික දෙපණස ය යන ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර පෙ සඛිඛ්‍යා තීණි, සත්ත, තීණි.

අධිපති ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛිඛ්‍යා වාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍ය ලැබෙන විට දී අධිපති ධර්ම හැර දෙපණස සාධිපති ජවන නාමස්කන්ධයන් ය, සාධිපති විත්තජ රූප ය -පෙ- සඛිඛ්‍යා - නව, සත්තරස, තීණි.

සහජාත, නිස්සය, අත්ථි, අවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛිඛ්‍යා වාරයේ සියලු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; විත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය, බාහිර රූප ය, ආහාරජ රූප ය, සෘතුජ රූප ය, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ රූප ය, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය -පෙ- සඛිඛ්‍යා - නව, සත්තරස, තීණි.

අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛිඛ්‍යා වාරයේ සියලු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයන්ගෙන් උපකාර ලබන හදය වස්තුව ය; ඔවුනොවුන්ගෙන් ප්‍රත්‍ය ලබන විත්තජ මහාභුත ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහාභුත ය, බාහිර මහාභුත ය, සෘතුජ මහාභුත ය, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහාභුත ය, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ මහාභුත ය පෙ සඛිඛ්‍යා තීණි, සත්ත, තීණි.

පුරෝජන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ අරූප විපාක සතර හැර පඤ්චවෝකාර ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය. සඛ්ඛියා - තීණ, සත්ත, තීණ.

ආසේවන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ අකුසල් සිත් දෙලොස ය, හසිකුප්පාදය ය, මහා කුසල, මහා ක්‍රියා දෙවනි ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය; මහද්ගත කුසලයන් ය; මහද්ගත ක්‍රියා ය; මාර්ග සිත් සතර ය යන නාමස්කන්ධයෝ. සඛ්ඛියා - තීණ, සත්ත, තීණ

කම්ම ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ කුසල, අකුසල, ක්‍රියා චේතනා හැර සියලු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය, අසඤ්ඤ සත්ව කර්මජ රූප ය, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය පෙ සඛ්ඛියා නව, සත්තරස, තීණ.

විපාක ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ සියලු විපාක ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; විපාකයෙන් ජනිත චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය පෙ සඛ්ඛියා එක, එක, එක.

ආහාර ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ සියලු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය, ආහාරජ රූප ය පෙ සඛ්ඛියා නව, සත්තරස, තීණ.

ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ සියලු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය, රූපජ්චිතින්ද්‍රිය හැර අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ රූප, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය පෙ සඛ්ඛියා නව, සත්තරස, තීණ.

කොන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ දසස හැර සියලු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප පෙ සඛ්ඛියා නව, සත්තරස, තීණ.

මග්ග ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ සහේතුක සිත් එක්සැත්තුව ය, චෛතසික දෙපණස ය යන ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; සහේතුක චිත්තජ රූප ය, සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය පෙ සඛ්ඛියා නව, සත්තරස, තීණ.

විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසම්බන්ධය වාරයේ අරූප විපාක සතර හැර පඤ්චවෝකාර ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; විත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය -පෙ- සම්බන්ධය - නව, සත්තරස, තීණ

ජවාරයේ අනුලෝම ස්වරූපාර්ථ

පරිච්චවාරයේ ස්වරූපාර්ථ

(ඉගෙන ගැනීමේ සහ ඉගැන්වීමේ පහසුව සලකා කර්තෘ පාඨය සහ හේතු පාඨය වෙන් වෙන් වශයෙන් ස්වරූපාර්ථ දක්වා ඇත.)

පරිච්ච වාරය - කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ

සහජාන ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල ස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලෙන කුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි කුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵකය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධ විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අකුසල් සිත් දොළොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දොළොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දොළොස ය, චෛතසික විසිහත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල ස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දොළොස ය, චෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දොළොස ය, චෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධ විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති කාලයේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, චෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත ස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, චෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධ විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ප්‍රතිසන්ධි කාලයේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, චෛතසික තිස්පස ය අවයව ද අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ, හඳය වස්තුව සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත ධර්මයන් නිසා උපදින ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, චෛතසික තිස්පස ය, අවයව වන ද අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ ය, කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූපවලදී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී

අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත ය; පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසලොස සමඟ එක විට දී සුදුසු පරිදි උපදවන ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, බාහිර මහා භූත, ආහාරජ මහාභූත, සෘතුජ මහා භූත, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ චිත්තජ උපාදා රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාදා රූප, බාහිර උපාදා රූප, ආහාරජ උපාදා රූප, සෘතුජ උපාදා රූප, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ උපාදා රූප, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ උපාදා රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ඵට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ; අවයව හා සමූහ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අවයව හා සමූහ මහා භූත සහ කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දොළොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ, අවයව හා සමූහ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අවයව හා සමූහ මහා භූත සහ අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආහාර ප්‍රත්‍යය

(කුකු, කුබ්‍යා, කුකුබ්‍යා, අකුඅකු, අකුබ්‍යා, අකුඅකුබ්‍යා, බ්‍යා බ්‍යා ප්‍රවෘත්ති සහ ප්‍රතිසන්ධි කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

ශුද්ධ රූපවල දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු

පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත; පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසළොස් සමඟ එක් විට දී සුදුසු පරිදි උපදවන ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, ආහාරජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ චිත්තජ උපාද රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප, ආහාරජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (කුබ්‍යා බ්‍යා, අකුබ්‍යාබ්‍යා සඳහා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය

(කුකු, කුබ්‍යා, කුකුබ්‍යා, අකුඅකු, අකුබ්‍යා, අකුඅකුබ්‍යා, බ්‍යා බ්‍යා ප්‍රචාත්ති සහ ප්‍රතිසන්ධි කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

ශුද්ධ රූප වල දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චුති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත; පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසළොස් සමඟ එක් විට දී සුදුසු පරිදි උපදවන ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාත්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ චිත්තජ උපාද රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප, රූපජීවිතින්ද්‍රිය හැර අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ උපාද රූප, ප්‍රචාත්ති කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (කුබ්‍යාබ්‍යා, අකුබ්‍යාබ්‍යා සඳහා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

කඨාන ප්‍රත්‍යය

(කුකු, කුබ්‍යා, කුකුබ්‍යා, අකුඅකු, අකුබ්‍යා, අකුඅකුබ්‍යා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්තෙහි ප්‍රචාත්ති කාලයේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය හැර විපාක සිත් විසිහය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය,

වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක සිත් විසිභය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්ආටය යන අවයව නාමස්කන්ධ සහ ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

ශුද්ධ රූපවල දී අඛ්‍යාතතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත; පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසළොස සමඟ එක් වීට දී සුදුසු පරිදි උපදින ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින චිත්තජ උපාද රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (කුඛ්‍යා-බ්‍යා, අකුඛ්‍යා-බ්‍යා සඳහා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

මග්ග ප්‍රත්‍යය

(කුකු, කුඛ්‍යා, කුකුඛ්‍යා, අකුඅකු, අකුඛ්‍යා, අකුඅකුඛ්‍යා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

අඛ්‍යාතතෙන අඛ්‍යාතතං යන්තෙහි ප්‍රචාත්ති කාලයේ දී අඛ්‍යාතතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සහේතුක විපාක විසිඵක ය, සහේතුක ක්‍රියා සිත් දහහත ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින සහේතුක විපාක විසිඵක ය, සහේතුක ක්‍රියා සිත් දහහත ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සහ ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන සහේතුක චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අඛ්‍යාතතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහහත ය, වෛතසික

තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව සහ සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත ධර්මයන් නිසා උපදින සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහහත ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ, කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර කුසල, අකුසල, සහේතුක විපාක, සහේතුක ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන සහේතුක චිත්තජ මහා භූත, පඤ්චවෝකාර සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි දහතුන සමඟ එක් වීට දී සුදුසු පරිදි උපදින සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින සහේතුක චිත්තජ උපාද රූප, සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (කුබ්‍යා-බ්‍යා, අකුබ්‍යා-බ්‍යා සඳහා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

හේතු ප්‍රත්‍යය

(අකුසල පද ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘ වල දී මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය ඇත් හැරීම හැර සෙසු සියල්ල මග්ග ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය. මග්ග ප්‍රත්‍යය සමඟ වෙනස් වන වාර දෙක පමණක් දක්වන්නෙමි.)

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දෙලොස ය, මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය හැර වෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ව අබ්‍යාකතො ව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර

භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දොළොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දොළොස ය, මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය හැර වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්ම ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින කුසල් සිත් විසිඑක ය, වේතනා හැර වෛතසික තිස්හත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (කු බ්‍යා වාරයේ කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය.)

කුසලෙන කුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි කුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්හත ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධ විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අකුසල් සිත් දොළොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දොළොස ය, වේතනා හැර වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(අකුබ්‍යා වාරයේ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දෙලොස ය, චේතනා හැර වෛතසික විසිභය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධ විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්ආච ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, ක්‍රියා චේතනා හැර වෛතසික තිස්ආච ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (නානාකෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නයන්හි විපාක චේතනාව ද ඇතුලත් වන බැවින් එය අත් නොහැර වෛතසික ගණන දක්වයි.)

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා ද සමූහ වන නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධ සහ හදය වස්තුව නිසා උපදින ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, චේතනා හැර වෛතසික තිස්භතර ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ, කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර ය, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය ය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත, පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසළොස සමඟ එක් වීට දී සුදුසු පරිදි උපදින ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාත්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ

එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ චිත්තජ උපාද රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ උපාද රූප, ප්‍රචායනි කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්. (කුබ්‍යාබ්‍යා, අකුබ්‍යාබ්‍යා සදහා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

විපාක ප්‍රත්‍යය

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා විපාක සිත් තිස්භය ය, වෛතසික තිස්ආඨ ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත ධර්මයන් නිසා උපදින විපාක සිත් තිස්භය ය, වෛතසික තිස්ආඨ ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ වන නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත ධර්මයන් නිසා උපදින ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ වන නාමස්කන්ධ, කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර ය, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ දසය ය, රහතන් වහන්සේලාගේ මුනි සිත හැර විපාක නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත, පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසලොස සමඟ එක් වීට දී සුදුසු පරිදි උපදින ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් විපාක නාමස්කන්ධ සහ මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත, චිත්තජ උපාද රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය

(කුසල පද සහ අකුසල පද සහජාත ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය.)

අබ්‍යාකතො අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස් ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත ධර්මයන් නිසා උපදින ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ වන නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර ය, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය ය, රහතන් වහන්සේලාගේ චුති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත, පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසළොස සමඟ එක් වීට දී සුදුසු පරිදි උපදින ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, බාහිර මහා භූත, ආභාරජ මහා භූත, සාකුජ මහා භූත, අසඤ්ඤාසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාත්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආරම්මණ ප්‍රත්‍යය

(අනන්තර, සමනන්තර, උපනිස්සය, සම්ප්‍රයුක්ත, නත්ථි, විගත සමඟ සමාන ය.)

(කුකු, අකුඅකු වාරයන්ගේ කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමග සමාන ය. බ්‍යාබ්‍යා වාරයේ ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ ස්වරූපාර්ථ අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය.)

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව සමග එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපති ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමග එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්ම හැර මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමග එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලෙන කුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි කුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමග එක්ව ඉපදීම් වශයෙන්

කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්මයන් හැර මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන සාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්ම හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්මයන් හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන සාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාන්ති අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති

ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහාක්‍රියා සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත ක්‍රියා නවය ය, ඵල සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අඛණ්ඩ ස්කන්ධයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්ම හැර මහා ක්‍රියා සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත ක්‍රියා නවය ය, ඵල සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන සාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අඛණ්ඩතො ධම්මො යන්නෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී සාධිපති කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන සාධිපති චිත්තජ මහා භූත සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ සාධිපති චිත්තජ උපාද්‍ය රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාඛණ්ඩතො අඛණ්ඩතො යන්නෙහි අඛණ්ඩතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස් අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අවයව හා සමූහ මහා භූත සහ කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාඛණ්ඩතො අඛණ්ඩතො යන්නෙහි අඛණ්ඩතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අවයව හා සමූහ මහා භූත සහ අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පුරේජාන ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිහත ය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිහත ය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක හැර විපාක සිත් තිස්දෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක සිත් තිස්දෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ආසේවන ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා මහා කුසල දෙවෙනි ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, මහද්ගත කුසල ජවනයන් නවය ය, මාර්ග ජවනයන් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින මහා කුසල දෙවෙනි ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, මහද්ගත කුසල ජවනයන් නවය ය, මාර්ග ජවනයන් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අකුසල දෙවෙනි ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල දෙවෙනි ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා හසිකුප්පාදය, මහා ක්‍රියා දෙවෙනි ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, මහද්ගත ක්‍රියා නවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින හසිකුප්පාද සිත ය, මහා ක්‍රියා දෙවෙනි ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, මහද්ගත ක්‍රියා නවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාරයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(කුබ්‍යා, කුකුබ්‍යා සහජාත සමඟ සමාන ය.)

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාරයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(අකුබ්‍යා, අකුඅකුබ්‍යා සහජාත සමඟ සමාන ය.)

අඛණ්ඩතාව අඛණ්ඩතාව යන්නෙහි ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින විට දී අරූප විපාක සතර හැර විපාක සිත් තිස්දෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක සිත් තිස්දෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ; ඒ නාමස්කන්ධ විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නයෝ ලැබෙත්.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසළොස් ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද, අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධය, හදය වස්තුව සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් නාමස්කන්ධයන් සහ හදය වස්තුව නිසා උපදින ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසළොස් ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව ද අවයව හා සමූහ ද වන නාමස්කන්ධ; කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අඛණ්ඩතාව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර ය, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය ය, රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත, පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසළොස් සමඟ එක් විට දී සුදුසු පරිදි උපදින ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ චිත්තජ උපාද, රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(කුඛ්‍යාඛ්‍යා, අකුඛ්‍යාඛ්‍යා සඳහා කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.)

පටිච්ච වාරය - හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ

හේතු ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි හෙතුපච්චවයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන මොවුන්ගේ එක් එක් චිත්තක්ෂණයක ඇති ද්විභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය ය, ත්‍රිභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය, අමෝභය ය යන හේතු දෙක, හේතු තුන සඛ්ඛ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන අඛ්‍යාතකං යන්නෙහි හෙතුපච්චවයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන කුසලාඛ්‍යාතකං යන්නෙහි හෙතුපච්චවයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි හෙතුපච්චවයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභන යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති ලෝභ මූල සිතක් වුවහොත් ලෝභය, මෝභය ය, ද්වේෂ මූල සිතක් වුවහොත් ද්වේෂය, මෝභය ය, මෝභ මූල සිතක් වුවහොත් මෝභය ය යන හේතු දෙක යන හේතු එක, දෙක සඛ්ඛ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අඛ්‍යාතකං යන්නෙහි හෙතුපච්චවයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභන ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති -පෙ- ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි හෙතුපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභත ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ හෙතුපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ සහේතුක චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන සහේතුක විපාක සිත් විසිඵක ය, සහේතුක ක්‍රියා සිත් දහහත ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ද්විභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය ය, ත්‍රිභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය, අමෝහය යන හේතු දෙක, තුන සංඛ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී හෙතුපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද (චතුරවෝකාර භවය අපේක්ෂා කරයි), සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන (පඤ්චවෝකාර භවය අපේක්ෂා කරයි) සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහහත ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි හෙතුපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සහේතුක චිත්තජ රූප, සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාරයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, රහතන් වහන්සේලාගේ වූති සිත හැර කුසල, අකුසල, සහේතුක විපාක, සහේතුක ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති ද්විභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය ය, ත්‍රිභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය, අමෝහය ය, ලෝභ මූල සිතක් වුවහොත් ලෝභය, මෝහය ය, ද්වේෂ මූල සිතක් වුවහොත් ද්වේෂය, මෝහය ය, මෝහ මූල සිතක් වුවහොත් මෝහය ය යන මෙම හේතු එක, දෙක සංඛ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

කුසලාබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි හෙතුපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන

පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති ද්විභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය ය, ත්‍රිභේතුක වුවහොත් අලෝභය, අද්වේෂය, අමෝහය ය යන මෙම හේතු දෙක, තුන සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලාඛායාකතන අඛායාකතං යන්නෙහි හෙතුවච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සදහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති ලෝභ මූල සිතක් වුවහොත් ලෝභය, මෝහය ය, ද්වේෂ මූල සිතක් වුවහොත් ද්වේෂය, මෝහය ය, මෝහ මූල සිතක් වුවහොත් මෝහය ය යන මෙම හේතු ඵක, දෙක, තුන සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති හේතු ශක්තිය ලැබේ.

කඨාන ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කඨානපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සදහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති චිත්ඊක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්‍රතා යන ධ්‍යානාංග පස සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන අඛායාකතං යන්නෙහි කඨානපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සදහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති -පෙ- ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන කුසලාඛායාකතං යන්නෙහි කඨානපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සදහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි කඩානපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභත ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, වේදනා, ඒකග්‍රතා යන ධ්‍යානාංග පස සභිඛ්‍යාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි කඩානපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභත ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති -පෙ- ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි කඩානපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභත ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති අවස්ථාවේ කඩානපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ සහ චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය හැර විපාක සිත් විසිභය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී කඩානපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි කඩානපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ද, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර ය, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය ය, රහතන් වහන්සේලාගේ වුති

සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති -පෙ- ඇති ධ්‍යාන ශක්තිය ලැබේ.

(කුඛ්‍යාඛ්‍යා වාරය කුඛ්‍යා අනුව ද, අකුඛ්‍යාඛ්‍යා වාරය අකුඛ්‍යා අනුව ද උද්ධරණය කරන්න.)

මග්ග ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති ප්‍රඥ, විතර්ක, විරති ක්‍රය, වීරිය, සති, ඒකාග්‍රතා යන මාර්ගාංග අට සභ්‍යාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා විත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන කුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද විත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති පෙ ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති විතර්ක, වීරිය, ඒකාග්‍රතා, දිට්ඨි යන මාර්ගාංග සතර සභ්‍යාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා විත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති -පෙ- ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද විත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති -පෙ- ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති අවස්ථාවේ මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ සහ සහේතුක විත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන සහේතුක විපාක සිත් විසිඵක ය, සහේතුක ක්‍රියා සිත් දහහන ය, වෛතසික තිස්ඵට ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති ප්‍රඥ, විතර්ක, චිරති ත්‍රය, චීරිය, සති, ඒකාග්‍රතා යන මාර්ගාංග අට සභ්බ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහහන ය, වෛතසික තිස්ඵහ ය යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති ප්‍රඥ, විතර්ක, චීරිය, සති, ඒකාග්‍රතා යන මාර්ගාංග පස සභ්බ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි මග්ගපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සහේතුක විත්තජ රූප, සහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර ය, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය ය, රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර කුසල, අකුසල, සහේතුක විපාක, සහේතුක ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන මොවුන්ගේ විත්තක්ෂණයක ඇති ප්‍රඥ, විතර්ක, චිරති ත්‍රය, චීරිය, සති, ඒකාග්‍රතා, දිට්ඨි යන මාර්ගාංග නවය සභ්බ්‍යාත ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති මාර්ග ශක්තිය ලැබේ.

(කුබ්‍යාබ්‍යා වාරය කුබ්‍යා අනුව ද, අකුබ්‍යාබ්‍යා වාරය අකුබ්‍යා අනුව ද උද්ධරණය කරන්න.)

ආරම්භ ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි ආරම්භණපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කුසල් සිත් විසිඵකට ප්‍රත්‍ය වන අර්හත් මාර්ගය, අර්හත් ඵලය හැර සිත් අසුභක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, රූප විසිඵට ය, නිර්වාණය ය, ප්‍රඥප්තිය ය යන මෙම අරමුණු සය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්භණ ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි ආරම්භණපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අකුසල් සිත් දෙළොසට ප්‍රත්‍ය වන ලොකික සිත් අසු ඵක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, රූප විසිඵට ය, ප්‍රඥප්තිය ය යන මෙම අරමුණු සය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්භණ ශක්තිය ලැබේ.

අඛ්ඛාකතෙන අඛ්ඛාකතං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ දී ආරම්භණපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා විපාක සිත් තිස්භයට ද, ක්‍රියා සිත් විස්සට ද ප්‍රත්‍ය වන සිත් අසුභවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, රූප විසිඵට ය, නිර්වාණය ය, ප්‍රඥප්තිය ය යන මෙම අරමුණු සය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්භණ ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී ආරම්භණපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කර්මය, කර්ම නිමිත්ත ය, ගති නිමිත්ත යනුවෙන් දක්වන ලද අරමුණු සය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්භණ ශක්තිය ලැබේ.

අධිපති ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි අධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ගරු කරමින් උපදින මහා කුසල ඤාණ විප්‍රයුක්ත සිත් සතර ට ප්‍රත්‍ය වන ගරු කටයුතු වූ ලොකික කුසල් සිත් දහහත ය, ගරු කරමින් උපදින මහා කුසල ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍ය වන ගරු කටයුතු වූ අර්හත් මාර්ගය හැර කුසල් සිත් විස්ස ය, පහළ ඵල සිත් තුන ය, නිර්වාණය යන ධම්මාරම්භණය ය, මාර්ග සිත් සතරට ප්‍රත්‍ය වන නිර්වාණය යන ධම්මාරම්භණය ය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්භණාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල් සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල් සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති අධිපති ධර්ම තුන සතර අතරින් එක එකක් ය සම්බන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාතාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල් සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල් සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති අධිපති ධර්ම තුන සතර අතරින් එක එකක් ය සම්බන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාතාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන කුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ගරු කරමින් උපදින මහා කුසල ඤාණ විප්‍රයුක්ත සිත් සතර ට ප්‍රත්‍ය වන ගරු කටයුතු වූ ලෞකික කුසල් සිත් දහහත ය, ගරු කරමින් උපදින මහා කුසල ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍ය වන ගරු කටයුතු වූ අර්හත් මාර්ගය හැර කුසල් සිත් විස්ස ය, පහළ ඵල සිත් තුන ය, නිර්වාණය ය යන ධම්මාරම්මණය ය, මාර්ග සිත් සතරට ප්‍රත්‍ය වන නිර්වාණය යන ධම්මාරම්මණය ය සම්බන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්මණාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පෙ සහජාතාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ගරු කරමින් උපදින ලෝභ මූල සිත් අටට ප්‍රත්‍ය වන ගරු කටයුතු ඉෂ්ට නිෂ්පන්න රූප අටලොස ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක, මෝහ මූල සිත් දෙක, දුක්ඛ සහගත කායවිඤ්ඤාණය හැර ලෞකික සිත් හත්තෑහය ය, ද්වේෂ, ඉස්සා, මච්ඡරිය, කුක්කුච්ච, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික හතළිස්හත ය යන මෙම අරමුණු සය ය සම්බන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්මණාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති අධිපති ධර්ම තුන අතරින් එක එකක් ය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාතාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති -පෙ-සහජාතාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ගරු කරමින් උපදින ලෝභ මූල සිත් අටට ප්‍රත්‍ය වන ගරු කටයුතු ඉෂ්ට නිෂ්පන්න රූප අටලොස ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක, මෝහ මූල සිත් දෙක, දුක්ඛ සහගත කායවිඤ්ඤණය හැර ලොකික සිත් හැත්තෑහය ය, ද්වේෂ, ඉස්සා, මච්ඡරිය, කුක්කුච්ච, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික හතලිස්හත ය යන මෙම අරමුණු සය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්භණාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පෙ සහජාතාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති අවස්ථාවේ දී අධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ගරු කරමින් උපදින මහා ක්‍රියා ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත සිත් සතරට ප්‍රත්‍ය වන ගරු කටයුතු අර්භත් මාර්ග සිත ය, අර්භත් ඵල සිත ය, නිර්වාණය ය; ඵල සිත් සතරට ප්‍රත්‍ය වන නිර්වාණය යන ධම්මාරම්මණය ය සඛ්ඛායාන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති ආරම්භණාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා ක්‍රියා සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත

ක්‍රියා සිත් නවය ය, එල සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති අධිපති ධර්ම තුන සතර අතරින් එක එකක් ය සම්බන්ධතා ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාතාධිපති ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අධිපතිපච්චයා යන්නෙහි හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සාධිපති චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි සාධිපති කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇත අධිපති ධර්ම තුන සතර අතරින් එක එකක් ය සම්බන්ධතා ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාතාධිපති ප්‍රත්‍ය ශක්තිය ලැබේ.

(කුබ්‍යාබන්ධා වාරය කුබ්‍යා අනුව ද, අකුබ්‍යාබන්ධා වාරය අකුබ්‍යා අනුව ද උද්ධරණය කරන්න.)

අනන්තර ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි අනන්තරපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පසු පසු කුසල් සිත් විසිඑකට ප්‍රත්‍ය වන වොත්ථපනය ය, මනෝද්වාරාවර්ජනය ය; අවසාන ජවනය හැර පෙර පෙර ලෞකික කුසල් සිත් සතළොස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති අනන්තර ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අනන්තරපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පසු පසු අකුසල් සිත් දෙළොසට ප්‍රත්‍ය වන වොත්ථපනය ය, මනෝද්වාරාවර්ජනය ය; අවසාන ජවනය හැර පෙර පෙර ලෞකික කුසල් සිත් සතළොස ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති අනන්තර ශක්තිය ලැබේ.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ දී අනන්තරපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පසු පසු විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙළොස ය, කුසල් සිත් විසිඑක ය යන සිත්වල අවසාන ජවනයන් ය; රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර පෙර පෙර විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති අනන්තර ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අනන්තරපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවයට ප්‍රත්‍ය වන චුති සිත් දහනවය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති අනන්තර ශක්තිය ලැබේ.

සහජාත ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි සහජාතපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ඵඵ ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි සහජාතපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ඵඵ ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ; ඔවුනොවුන්ට ද උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භුත සතර ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන කුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි සහජාතපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ඵඵ ය යන අවයව නාමස්කන්ධ; ඔවුනොවුන්ට ද උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භුත සතර යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නවල රූප ඇතුලත් වන සෑම වාරයක දී ම “ඔවුනොවුන්ට ද, උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භුත සතර යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාත ශක්තිය ලැබේ” යැයි මහා භුත සඳහා ස්වරූපාර්ථ දැක්විය යුතුය.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි සහජාතපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිඵක ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අබ්‍යාකකං යන්නෙහි සහජාතපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ; ඔවුනොවුන්ට ද උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භූත සතර ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකකං යන්නෙහි සහජාතපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ; ඔවුනොවුන්ට ද උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භූත සතර යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකකං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ දී සහජාතපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන්ට ද (චතුරවෝකාර භවය අපේක්ෂා කරයි), ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද චිත්තජ රූපයන්ට ද (පඤ්චවෝකාර භවය අපේක්ෂා කරයි) ප්‍රත්‍ය වන විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ; ඔවුනොවුන්ට ද, උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භූත සතර යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී සහජාතපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන්ට ද, ඔවුනොවුන් නාමස්කන්ධයන්ට ද කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය; ඔවුනොවුන්ට ද උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භූත සතර ය; ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයන් ය, හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි සහජාතපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ වූති සිත හැර කුසල,

අකුසල, විපාක, ක්‍රියා අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ; ඔවුනොවුන්ට ද උපාද රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන මහා භූත සතර යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත ශක්තිය ලැබේ.

(කුඛ්‍යාඛ්‍යා වාරය කුඛ්‍යා සමඟ ද, අකුඛ්‍යාඛ්‍යා වාරය අකුඛ්‍යා වාරය සමඟ ද සමාන ය.)

අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යය

(කුකු, අකුඅකු හේතු පාඨයන්ගේ ස්වරූප සහජාත සමඟ සමාන ය.)

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්තෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ දී අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති අඤ්ඤමඤ්ඤ ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය; ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෛකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයන් ය, හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති අඤ්ඤමඤ්ඤ ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන මහා භූත සතර යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති අඤ්ඤමඤ්ඤ ශක්තිය ලැබේ.

නිස්සය ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්තෙහි නිස්සයපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (සහජාත නිස්සය ශක්තිය සහජාත ප්‍රත්‍යයට අනුව උද්ධරණය කරන්න.)

පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදින කල්හි පසු පසු කුසල් සිත් විසිළකට ප්‍රත්‍ය වන වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ උපන් හදය වස්තුව ය; මරණාසන්න අකුසල ජවන පසට ප්‍රත්‍ය වන චූති සිතට මත්තෙන් සතළොස් වැනි සිත හා උපන් හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති පුරේජාතනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

(සහජාත නිස්සය ශක්තිය සදහා ඇති වාර නවය සහජාත අනුව උද්ධරණය කරන්න.)

(ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘවල නාම ධර්ම ඇතුලත් වුවහොත් පුරේජාත නිස්සය ශක්තිය ලැබේ. ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘවල ශුද්ධ රූප ඇතුලත් වුවහොත් නො ලැබේ. ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘවල කුසල නාම ධර්ම ඇතුලත් වුවහොත් පඤ්ඤාවාරයේ වන්ථුපුරේජාත නිස්සය ප්‍රත්‍යයේ බ්‍යා-කු සමඟ සමාන ය. ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘවල අකුසල නාම ධර්ම ඇතුලත් වුවහොත් පඤ්ඤාවාරයේ වන්ථුපුරේජාත නිස්සයේ බ්‍යා-අකු සමඟ සමාන ය. ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘවල අබ්‍යාකත නාම ධර්ම ඇතුලත් වුවහොත් පඤ්ඤාවාර වන්ථුපුරේජාත නිස්සයේ බ්‍යා-බ්‍යා සමඟ සමාන ය.)

කුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි නිස්සයපච්චයා යන භේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා (සහජාත නිස්සය පමණක් ලැබේ. සහජාත සමඟ සමාන ය.)

කුසලෙන කුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි නිස්සයපච්චයා යන භේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා (සහජාතනිස්සය සහජාත ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය. පුරේජාතනිස්සය පඤ්ඤාවාරයේ වන්ථුපුරේජාත නිස්සයේ බ්‍යා-කු සමඟ සමාන ය.)

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි නිස්සයපච්චයා යන භේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා (සහජාතනිස්සය සහජාත ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය. පුරේජාතනිස්සය පඤ්ඤාවාරයේ වන්ථුපුරේජාත නිස්සයේ බ්‍යා-අකු සමඟ සමාන ය.)

අකුසලෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි නිස්සයපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (සහජාත නිස්සය පමණක් ලැබේ. සහජාත සමග සමාන ය.)

අකුසලෙන අකුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි නිස්සයපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (සහජාතනිස්සය සහජාත ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය. පුරේනිස්සය පඤ්ඤාචාරයේ වත්ථුපුරේජාත නිස්සයේ බ්‍යා-අකු සමග සමාන ය.)

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි නිස්සයපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (සහජාතනිස්සය සහජාත ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය. පුරේජාතනිස්සය පඤ්ඤාචාරයේ වත්ථුපුරේජාත නිස්සයේ බ්‍යා-බ්‍යා සමග සමාන ය.)

භුතියන්ධි අවස්ථාව, ශුද්ධ රූප, මිශ්‍රක පදයන්හි නිස්සයපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (පුරේජාත නිස්සය නොලැබේ. සහජාතනිස්සය සහජාත ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය.)

උපනිස්සය ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි උපනිස්සයපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (ආරම්මණුපනිස්සය ආරම්මණාධිපති ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය. අනන්තරූපනිස්සය අනන්තර ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය.)

පකතුපනිස්සයෙහි පසු පසු කුසල් සිත් විසිඵකට ප්‍රත්‍ය වන බලවත් වන අර්හත් මාර්ගය, අර්හත් ඵලය හැර සිත් අසුහත ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, රූප විසිඅට ය, ප්‍රඥප්ති ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පකතුපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි උපනිස්සයපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (ආරම්මණුපනිස්සය ආරම්මණාධිපති ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය. අනන්තරූපනිස්සය අනන්තර ප්‍රත්‍යය සමග සමාන ය.)

පකතුපනිස්සයෙහි පසු පසු අකුසල් සිත් දෙළොසට ප්‍රත්‍ය වන බලවත් වන ලෞකික සිත් අසුඵක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, රූප

විසිඳුට ය, ප්‍රඥප්ති ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පකතූපනිස්සය ප්‍රත්‍ය ශක්තිය ලැබේ.

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි උපනිස්සය පච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (ආරම්මණූපනිස්සය ආරම්මණාධිපති ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය. අනන්තරූපනිස්සය අනන්තර ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය.)

පකතූපනිස්සයෙහි පසු පසු විපාක සිත් තිස්භයට ද, ක්‍රියා සිත් විස්සට ද ප්‍රත්‍ය වන බලවත් සිත් අසුනවය ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, රූප විසිඳුට ය, ප්‍රඥප්ති යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පකතූපනිස්සය ප්‍රත්‍ය ශක්තිය ලැබේ. (මෙහි නානාක්ෂණික කර්ම ප්‍රත්‍යය සුදුසු පරිදි ලැබෙන අතර එය විශේෂයෙන් දක්වනු නොලැබේ.)

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී උපනිස්සයපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (ආරම්මණූපනිස්සය නොලැබේ. අනන්තරූපනිස්සය සඳහා අනන්තර ප්‍රත්‍යය අනුව ස්වරූපාර්ථ ගන්න.)

පකතූපනිස්සයෙහි ප්‍රතිසන්ධි සිත් අසුනවයට ප්‍රත්‍ය වන බලවත් ලෞකික සිත් අසුඵක ය, වෛතසික පණස්දෙක ය, රූප විසිඳුට ය, ප්‍රඥප්ති ය, නානාක්ෂණික කර්ම වන ලෞකික කුසල, අකුසල චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති පකතූපනිස්සය ශක්තිය ලැබේ.

පුරේජාන ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි පුරේජානපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (පඤ්භාවාරයේ වත්ථුපුරේජාන නිස්සයේ ඛ්‍යා-කු සමඟ සමාන ය.)

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි පුරේජානපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (පඤ්භාවාරයේ වත්ථුපුරේජාන නිස්සයේ ඛ්‍යා-අකු සමඟ සමාන ය.)

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි පුරේජානපච්චයා යන හේතුපාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (පඤ්භාවාරයේ වත්ථුපුරේජාන නිස්සයේ ඛ්‍යා-ඛ්‍යා සමඟ සමාන ය. 'යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පුරේජාන ශක්තිය ලැබේ' යැයි පමණක් විශේෂ වේ.)

ආසේවන ප්‍රත්‍යය

(කුකු, අකුඅකු, බ්‍යාබ්‍යා හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ පඤ්ඤාචාරයේ සහජාතකම්ම කර්තෘ අනුව උද්ධරණය කරන්න.)

කම්ම ප්‍රත්‍යය

(කුකු, කුබ්‍යා, කුකුබ්‍යා, අකුඅකු, අකුබ්‍යා, අකුඅකුබ්‍යා හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ පඤ්ඤාචාරයේ සහජාත කර්ම ප්‍රත්‍යයේ කර්තෘ අනුව උද්ධරණය කරන්න.)

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ දී කම්මපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද විත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන විපාක සිත් තිස්භය ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන මොවුන්ගේ විත්තකෂණයක ඇති චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාත කර්ම ශක්තිය ලැබේ.

විපාක සිත් තිස්භයට ප්‍රත්‍ය වන අතීත වන කුසල, අකුසල චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ නානාක්ෂණික කර්ම ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී කම්මපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද; සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන මොවුන්ගේ විත්තකෂණයක ඇති චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාත කර්ම ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවයේ නාමස්කන්ධයන්ට ද කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන උද්ධච්ච හැර අකුසල චේතනා ඵකොළොස ය, මහා කුසල චේතනා අට ය, රූපාවචර කුසල චේතනා පස ය, අරූපාවචර කුසල චේතනා සතර ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ නානාක්ෂණික කර්ම ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි විත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක

සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දස ය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති චේතනා යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාත කර්ම ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන උද්ධච්ච හැර අකුසල චේතනා එකොළොස ය, මහා කුසල චේතනා අටය, රූපාවචර කුසල චේතනා පස ය; ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අකුසල චේතනා දෙළොස ය, මහා කුසල චේතනා අට ය, රූපාවචර කුසල චේතනා පස ය; අසඤ්ඤාසන්ච කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන රූපාවචර පඤ්චම ධ්‍යාන කුසල චේතනා ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති නානාක්ෂණික කර්ම ශක්තිය ලැබේ.

විපාක ප්‍රත්‍යය

(ඛ්‍යා-ඛ්‍යා ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධි හේතු පාඨයන්ගේ ස්වරූපාර්ථ පඤ්ඤාවාරයේ කර්තෘ සමඟ සමාන ය.)

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි විපාකපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දස ය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර විපාක සිත් දෙවිස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ විපාක ශක්තිය ලැබේ.

ආහාර ප්‍රත්‍යය

(කුකු, කුඛ්‍යා, කුකුඛ්‍යා, අකුඅකු, අකුඛ්‍යා, අකුඅකුඛ්‍යා, ඛ්‍යා ඛ්‍යා වාරයන් වල ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධි හේතු පාඨයන්ගේ ස්වරූපාර්ථ පඤ්ඤාවාරයේ කර්තෘ සමඟ සමාන ය. “නාමාහාර ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ නාමාහාර ශක්තිය” යැයි උද්ධරණය කරන්න.)

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි ආහාරපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන මොවුන්ගේ

චිත්තක්ෂණයක ඇති එස්ස, චේතනා, විඤ්ඤාණ යන නාමාභාර ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති නාමාභාර ශක්තිය ලැබේ.

ආහාරජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන බහිද්ධ සන්තානයන්හි ඇති උතුප ඕජාව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ රූපාහාර ශක්තිය ලැබේ.

(කුඛ්‍යාබ්‍යා, අකුඛ්‍යාබ්‍යා වාරයන් සහජාත සමඟ සමාන ය.)

ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය

(කුකු, කුඛ්‍යා, කුකුඛ්‍යා, අකුකුකු, අකුඛ්‍යා, අකුකුකුඛ්‍යා වාරයන්ගේ හේතු පාඨයන්ගේ ස්වරූපාර්ථ පඤ්ඤාචාරයේ කර්තෘ සමඟ සමාන ය. "සහජාතින්ද්‍රිය ශක්තිය ලැබේ" යැයි උද්ධරණය කරන්න.)

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ දී ඉන්ද්‍රියපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධ සහ චිත්තජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන නාමින්ද්‍රිය ධර්ම අට යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාතින්ද්‍රිය ශක්තිය ලැබේ.

වක්ඛු විඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍ය වන -පෙ- වක්ඛුන්ද්‍රිය -පෙ- කාය විඤ්ඤාණ යුගලයට ප්‍රත්‍ය වන -පෙ- කායින්ද්‍රිය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පුරේජාතින්ද්‍රිය ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී ඉන්ද්‍රියපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට ද, සම්ප්‍රයුක්ත ස්කන්ධයන්ට සහ කර්මජ රූපයන්ට ද ප්‍රත්‍ය වන ප්‍රතිසන්ධි සිත් දහනවය ය, චෛතසික තිස්සහ ය යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක ඇති නාමින්ද්‍රිය ධර්ම අට යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාතින්ද්‍රිය ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි ඉන්ද්‍රියපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර හවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දස ය, රහතන් වහන්සේලාගේ වුති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධ යන මොවුන්ගේ චිත්තක්ෂණයක

ඇති නාමිනිද්‍රිය ධර්ම අට යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාතිනිද්‍රිය ශක්තිය ලැබේ.

රූපජීවිතිනිද්‍රිය හැර කලාප සමාන කර්මජ රූප නවයට ප්‍රත්‍ය වන රූපජීවිතිනිද්‍රිය ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ රූපජීවිතිනිද්‍රිය ශක්තිය ලැබේ.

සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය

(හේතු පාඨයන්ගේ ස්වරූපාර්ථ පඤ්චාවාරයේ කර්තෘ සමඟ සමාන ය.)

විප්‍රයුක්ත ප්‍රත්‍යය

(සහජාත විජ්ජයුක්ත සහ පුරේජාතවිජ්ජයුක්ත දෙවර්ගය සඳහා සුදුසු පරිදි ස්වරූපාර්ථ උද්ධරණය කරන්න. ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න සඳහා රූප ඇතුලත් සෑම පදයක ම සහජාතවිජ්ජයුක්ත ප්‍රත්‍යය ලැබේ. ශුද්ධ නාම පමණක් ලැබුණහොත් සහජාතවිජ්ජයුක්ත නොලැබේ. ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නයන්හි නාම ඇතුලත් සෑම පදයක ම පුරේජාතවිජ්ජයුක්ත ලැබේ. ශුද්ධ රූප පමණක් ලැබුණහොත් සහජාතවිජ්ජයුක්ත නොලැබේ.)

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පසු පසු කුසල් සිත් විසිඵකෙහි නාමස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන වොත්ථපන, මනෝද්චාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ උපන් හදය වස්තුව; මරණාසන්න කුසල් ජවන් පසට ප්‍රත්‍ය වන චුති සිතට මත්තෙන් සතළොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පුරේජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා විත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාරයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

කුසලෙන කුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (සහජාතවිප්‍රයුක්තය සහ

පුරේජාතවිප්‍රයුක්තය යන ප්‍රත්‍ය දෙක ම ලැබේ. සහජාත විප්‍රයුක්තය කුඛ්‍යා වාරය අනුව ද, පුරේජාත විප්‍රයුක්තය කුකු අනුව ද උද්ධරණය කරන්න.)

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී පසු පසු අකුසල් සිත් දෙලොස් නාමස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ උපන් හදය වස්තුව; මරණාසන්න අකුසල් ජවන් පසට ප්‍රත්‍ය වන චූති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පුරේජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාරයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස් ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා (සහජාතවිප්‍රයුක්තය සහ පුරේජාතවිප්‍රයුක්තය යන ප්‍රත්‍ය දෙක ම ලැබේ. සහජාත විප්‍රයුක්තය අකුඛ්‍යා වාරය අනුව ද, පුරේජාතවිප්‍රයුක්තය අකුඅකු අනුව ද උද්ධරණය කරන්න.)

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දස ය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර විපාක සිත් විසි දෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ඇති සහජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

වක්ඛු විඤ්ඤුණ යුගලයට ප්‍රත්‍ය වන පෙ වක්ඛු වස්තුව පෙ කායවස්තුව. පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර ප්‍රථම භවාංගය ආදී පසු පසු විපාක සිත් විසිදෙක, ක්‍රියා සිත් විස්ස යන නාමස්කන්ධයන්ට ප්‍රත්‍ය වන ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර

පෙර සිත් සමඟ උපන් හදය වස්තුව ය; නිරෝධ සමාපත්තියෙන් නැඟී සිටින අවස්ථාවේ දී අනාගාමී ඵලයට සහ අර්හත් ඵලයට ප්‍රත්‍ය වන පෙර චිත්තක්ෂණයක කාලයෙහි උපන් හදය වස්තුව ය; මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පඤ්චවෝකාර භවාංග සිත් පසළොස, ආවර්ජන සිත් දෙක, සම්පට්ච්ඡන සිත් දෙක, සන්තීරණ සිත් තුන, වොත්ථපන, මරණාසන්න ක්‍රියා ජවන පස, තදරම්මණ සිත්, චූති සිත් යන සිත්වලට ප්‍රත්‍ය වන චූති සිතට මත්තෙන් සතළොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ පුරේජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසළොස, වෛතසික තිස්සහ යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය; ඔවුනොවුන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ, හදය වස්තුව ය යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි විජ්ජයුක්තපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ දස ය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ සහජාතවිප්‍රයුක්ත ශක්තිය ලැබේ.

(කුඛ්‍යාඛ්‍යා සහ අකුඛ්‍යාඛ්‍යා වාරයන් සහජාත සමඟ සමාන ය.)

අත්වී ප්‍රත්‍යය

(හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ - සහජාතත්වී ප්‍රත්‍යය සහජාත ප්‍රත්‍ය සමඟ සමාන ය. පුරේජාතත්වී ප්‍රත්‍යය පුරේජාත ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය. රූපාභාරත්වී ප්‍රත්‍යය රූපාභාර ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය. රූපජීවිතින්ද්‍රියත්වී ප්‍රත්‍යය රූපජීවිතින්ද්‍රිය ප්‍රත්‍ය සමඟ සමාන ය.)

නන්ථී, විගත ප්‍රත්‍යයන්

(හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ අනන්තර ප්‍රත්‍ය සමඟ සමාන ය. නන්ථී ශක්තිය, විගත ශක්තිය යන්නෙහි වචන මාත්‍රය පමණක් වෙනස් වේ.)

අවිගත ප්‍රත්‍යය

(අන්ථී ප්‍රත්‍යය මෙනි.)

පටිච්චවාර අනුලෝම ස්වරූපාර්ථ නිමි.

ජවාරය - පච්චනික ශුද්ධ සඛිඛ්‍යා

නහෙතු (ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛිඛ්‍යා වාරයේ) මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි ඇති මෝහය ය; අහේතුක ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; අහේතුක චිත්තජ රූප ය, අහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය, බාහිර රූප ය, ආහාරජ රූප ය, සාකුජ රූප ය, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ රූප ය, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය (යන මෙම ධර්මයෝ නහෙතු ප්‍රත්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ නම් වෙත්) සඛිඛ්‍යා - ද්වෙ, තිණි, ද්වෙ. (පටිච්ච, සහජාත; පච්චය, නිස්සය; සංසට්ඨ, සම්පයුත්ත)

නආරම්මණ, නානන්තර, නසමනන්තර, නඋපනිස්සය, නසම්පයුත්ත, නොනන්ථී, නොවිගත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධ සඛිඛ්‍යා වාරයෙහි චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය, බාහිර රූප ය, ආහාරජ රූප ය, සාකුජ රූප ය, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ රූප ය, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය. සඛිඛ්‍යා - පඤ්ච, පඤ්ච.

නාධිපති ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛිඛ්‍යා වාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍ය ලැබෙන විට දී අධිපති ධර්මය ය; නොලැබෙන විට දී අකුසල් සිත් දෙළොස ය, අහේතුක ක්‍රියා, මහා කුසල, මහා ක්‍රියා, ලොකික විපාක ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; නිරාධිපති චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය -පෙ- ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය -පෙ- සඛිඛ්‍යා - නව, සත්තරස, තිණි.

නඅඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛිඛ්‍යා වාරයේ නාමස්කන්ධයන්ගෙන් ප්‍රත්‍යය ලබන චිත්තජ රූප, හදය වස්තුව හැර

ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප, මහා භූතයන්ගෙන් ප්‍රත්‍ය ලබන චිත්තජ උපාදා රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප පෙ ප්‍රවෘත්ති කර්මජ උපාද රූප පෙ සඛ්ඛියා පඤ්ච, පඤ්ච.

නපුරෙජාන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ අරූප විපාක සතර යන ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; අරූප භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් ය, මෝභ මූල සිත් ය, මනෝද්වාරාවර්ජනය ය, මහා කුසල් සිත් ය, මහා ක්‍රියා සිත් ය, අරූපාවචර කුසල් සිත් ය, අරූපාවචර ක්‍රියා සිත් ය, මතු මාර්ග සිත් තුන ය, එල සිත් සතර ය; පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; චිත්තජ රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප පෙ ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප පෙ සඛ්ඛියා සත්ත, සත්ත, තිණි.

නපච්ඡාජාන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධ සඛ්ඛියා වාරයේ සියලු ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප පෙ ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප පෙ සඛ්ඛියා නව, සත්තරස, තිණි.

නාසෙවන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ අකුසල් සිත් දෙලොස ය, හසිකුප්පාදය ය, මහා කුසල, මහා ක්‍රියා ප්‍රථම ජවනයන් ය, ආවර්ජන ද්වය ය, විපාක සිත් තිස්හය ය යන ප්‍රවෘත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; චිත්තජ රූප ය, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය -පෙ- ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය -පෙ- සඛ්ඛියා - නව, සත්තරස, තිණි

නකම්ම ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ කුසල, අකුසල, ක්‍රියා චේතනාවන් ය; බාහිර රූප ය, ආහාරජ රූප ය, ඍකුජ රූප ය පෙ සඛ්ඛියා තිණි, සත්ත, තිණි.

නවිපාක ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ කුසල, අකුසල, ක්‍රියා නාමස්කන්ධ සතර ය; කුසල, අකුසල, ක්‍රියා විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ය, බාහිර රූප ය -පෙ- ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප ය. සඛ්ඛියා - නව, සත්තරස, තිණි.

නආහාර ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඛ්ඛියා වාරයේ බාහිර රූප, ඍකුජ රූප, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ රූප, ප්‍රවෘත්ති කර්මජ රූප පෙ සඛ්ඛියා එක, එක.

නඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඞ්ඛ්‍යා වාරයේ බාහිර රූප, ආහාරජ රූප, සාකුජ රූප, අසඤ්ඤසත්ව රූපජීවිතින්ද්‍රිය, ප්‍රචාත්ති රූප ජීවිතින්ද්‍රිය සඞ්ඛ්‍යා - එකං, එකං.

නඤ්ඤාන ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඞ්ඛ්‍යා වාරයේ ද්විපඤ්ඤව විඤ්ඤණ නාමස්කන්ධ සතර ය; බාහිර රූප -පෙ- ප්‍රචාත්ති කර්මජ රූප. සඞ්ඛ්‍යා - එකං, එකං.

නමග්ග ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඞ්ඛ්‍යා වාරයේ අභේතුක ප්‍රචාත්ති, ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධ සතර ය; අභේතුක චිත්තජ රූප ය, අභේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ රූප ය -පෙ- ප්‍රචාත්ති කර්මජ රූප -පෙ- සඞ්ඛ්‍යා - එකං, එකං.

නවිජ්ජයුක්ත ප්‍රත්‍යයාගේ ශුද්ධසඞ්ඛ්‍යා වාරයේ අරූප විපාක සතර යන ප්‍රචාත්ති ප්‍රතිසන්ධි නාමස්කන්ධයන් ය; අරූප භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් ය, මෝහ මූල සිත් ය, මනෝද්වාරාවර්ජනය ය, මහා කුසල් සිත් ය, මහා ක්‍රියා සිත් ය, අරූපාවචර කුසල් සිත් ය, අරූපාවචර ක්‍රියා සිත් ය, මතු මාර්ග සිත් තුන ය, එල සිත් සතර ය යන නාමස්කන්ධයන් ය; බාහිර රූප ය පෙ ප්‍රචාත්ති කර්මජ රූප පෙ සඞ්ඛ්‍යා තිණි, තිණි, තිණි.

පටිච්චාර පටිච්චික විහඞ්ගයේ ස්වරූපාර්ථ

නහෙනු

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා විචිකිච්ඡා සහගත සිත ය, උද්ධච්ච සහගත සිත ය, චෛතසික දහහතර ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විචිකිච්ඡා සහගත සිත, උද්ධච්ච සහගත සිත යන සිත්වල ඇති මෝහය ලැබේ.

නහෙනුපට්චයා යන හේතු පාඨයෙන් හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් අත්‍ය වූ ප්‍රත්‍යයන්ගේ ශක්තීහු ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති කාලයේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අහේතුක සිත් දහඅට ය, ඡන්දය හැර අඤ්ඤසමාන චෛතසික දෙලොස ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ ස්කන්ධයන් විසින් උපදවන අහේතුක සිත් දහඅට ය, ඡන්දය හැර අඤ්ඤසමාන චෛතසික දෙලොස ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය; ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(හේතු පාඨය අකු-අකු වාරය සමඟ සමාන ය.)

ප්‍රතිසන්ධි කාලයේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සිත් දෙක ය, ඡන්ද, ප්‍රීති, වීරිය වර්ජන අඤ්ඤසමාන චෛතසික දසය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ය, අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ය; හදය වස්තුව සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ ධර්මයන් නිසා උපදින අහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සිත් දෙක ය, ඡන්ද, ප්‍රීති, වීරිය වර්ජන අඤ්ඤසමාන චෛතසික දසය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ය, අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ය, කර්මජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චචෝකාර භවයෙහි උපදින කල්හි ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ දසය හැර අහේතුක විපාක සහ ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන අහේතුක චිත්තජ මහා භූත ය, අහේතුක ප්‍රතිසන්ධි සිත් දෙක සමඟ එක විට දී සුදුසු පරිදි උපදින අහේතුක ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, ඛාහිර මහා භූත -පෙ- ප්‍රවෘත්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ අහේතුක චිත්තජ උපාදා රූප -පෙ- ප්‍රවෘත්ති කර්මජ උපාදා රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නාරම්මණ

කුසලෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චචෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඑක ය, චෛතසික තිස්අට ය යන අවයව

හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල ස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නාරම්මණපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා චිත්තජ රූපයන්ට ප්‍රත්‍ය වන කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන ධර්මයන්ගේ ඇති හේතු, සහජාතාධිපති, සහජාත, සහජාතනිස්සය, සහජාතකම්ම, සහජාතාභාර, සහජාතන්ද්‍රිය, ඤාන, මග්ග, සහජාතවිප්‍රයුක්ත, සහජාතන්ථී, සහජාතඅවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් දෙළොසගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තිහු සුදුසු පරිදි ලැබෙත්.

අකුසලෙන අඛ්‍යාකතං - අඛ්‍යාකතො ධම්මො (කු-ඛ්‍යා වාරයේ නය ක්‍රමය පදනම් කරගෙන අකුසල පදය මාරු කර උද්ධරණය කරන්න.)

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති අවස්ථාවේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චුති සිත හැර විපාක සිත් විසිදෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ ධර්මයන් නිසා උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසළොස ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ ධර්මයන් විසින් උපදවන කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා මෙම නය ක්‍රමය ම ය. අධිපති නොලැබීම පමණක් වෙනස් වේ.)

(ශුද්ධ රූප සඳහා කුඛ්‍යාඛ්‍යා, අකුඛ්‍යාඛ්‍යා වාරයන්හි අනුලෝම වාරයෙහි සහජාතයට අනුව කර්තෘ සඳහා ස්වරූපාර්ථ උද්ධරණය කරන්න.)

නාධිපති

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්ම යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නොලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින මහා කුසල සිත් අට ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නාධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය හැර හේතු ආරම්මණ ආදී ප්‍රත්‍යන්ගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තීහු ලැබෙත්.

කුසලෙන අඛ්‍යාතකං යන්නෙහි අඛ්‍යාතතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින නිරාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලෙන කුසලාඛ්‍යාතකං යන්නෙහි කුසලො ච අඛ්‍යාතතො ව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින මහා කුසල සිත් අට ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන නිරාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නාධිපතිපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය හැර හේතු, ආරම්මණ, අනන්තර ආදී ප්‍රත්‍යන්ගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තීහු සුදුසු පරිදි ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්ම; අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි අකුසල් සිත් දෙළොස, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ -පෙ- යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින නිරාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල් සිත් දෙළොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන නිරාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාත්ති අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහාක්‍රියා සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් ලැබෙන මහද්ගත ක්‍රියා නවය ය, එල සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ ධර්මයන් නිසා උපදින අධිපති ධර්ම යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි අහේතුක ක්‍රියා, මහා ක්‍රියා, ලෝකික විපාක සිත් තිස්දෙක, වෛතසික තිස්පහ යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ ධර්මයන් නිසා උපදින අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන නිරාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ අනුලෝම සහජාත අනුව උද්ධරණය කරන්න.)

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන්නෙහි ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චූති සිත හැර නිරාධිපති කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන නිරාධිපති චිත්තජ මහා භූතයන් ය.

පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසලොස සමඟ සුදුසු පරිදි උපදවන ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, බාහිර මහා භූත, ආභාරජ මහා භූත, සාකුජ මහා භූත ය, අසඤ්ඤාසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාත්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ නිරාධිපති චිත්තජ උපාද රූප, ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ උපාද රූප, බාහිර උපාද රූප -පෙ- ප්‍රචාත්ති කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි කුසලො ච අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි දී අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, වෛතසික තිස් අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අවයව හා සමූහ මහා භූත සහ කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින නිරාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි දී අධිපති ප්‍රත්‍යය නොලැබෙන කල්හි අකුසල සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම්

වගයෙන් අවයව හා සමූහ මහා භූත සහ අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින නිරාධිපති චිත්තජ රූප ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

හඬුකුසලමඬුකුසල

(කුඛ්‍යා, අකුඛ්‍යා, ඛ්‍යාඛ්‍යා වාරයන්ගේ ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාව සඳහා ලැබෙන ස්වරූපාර්ථයන් නාරම්මණය සමඟ සමාන ය.)

ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි සිත් පසලොස ය, වෛතසික තිස්සහ ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වගයෙන් ඒ ධර්මයන් නිසා උපදින හදය වස්තුව හැර කර්මජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ වූති සිත හැර කුසල, අකුසල, විපාක, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත ය, පඤ්චවෝකාර ප්‍රතිසන්ධි පසලොස සමඟ එක විට දී සුදුසු පරිදි උපදින ප්‍රතිසන්ධි කර්මජ මහා භූත, ඛාහිර මහා භූත -පෙ- ප්‍රවෘත්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක්ව ඉපදීම් වගයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින චිත්තජ උපාද රූප -පෙ- ප්‍රවෘත්ති කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(කුඛ්‍යාඛ්‍යා, අකුඛ්‍යාඛ්‍යා වාරයන්හි අනුලෝම සහජාත ප්‍රත්‍යය සමඟ සමාන ය.)

හපුරෙජාත

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අරූප භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී මහා කුසල සිත් අට ය, අරූපාවචර කුසල සිත් සතර ය, මතු මාර්ග තුන ය, වෛතසික තිස්සහ ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වගයෙන් -පෙ- අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලෙන අඛ්‍යාකතං යන්තෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ - නාරම්මණ සමඟ සමාන ය.

අකුසලෙන අකුසලං යන්තෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අරූප භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී ලෝභ මූල සිත් අට ය, මෝහ මූල සිත් දෙක ය, වෛතසික විසිතුන ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් -පෙ- අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අඛ්‍යාකතං කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ - නාරම්මණ සමඟ සමාන ය.

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්තෙහි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අරූප විපාක සතර, අරූප භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී මනෝද්චාරාවර්ජනය ය, මහා ක්‍රියා සිත් අට ය, අරූප ක්‍රියා සිත් සතර ය, ඵල සිත් සතරය, වෛතසික තිස්භය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් පෙ අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ දසය, රහතන් වහන්සේලාගේ චුති සිත හැර විපාක සිත් විසිදෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස් අටය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක, ක්‍රියා සිත් විසින් උපදව චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාව, ශුද්ධ රූප සහ මිශ්‍රක පදයන් අනුලෝම සහජාතයට සමාන ය.)

නපවිජාජාන

(අනුලෝම සහජාතය අනුව උද්ධරණය කරන්න.)

නාසෙවහ ප්‍රත්‍යය

(කුඛ්‍යා, අකුඛ්‍යා, ප්‍රතිසන්ධි, ශුද්ධ රූප, මිශ්‍රක පදයෝ අනුලෝම සහජාතයට අනුව උද්ධරණය කරන්න.)

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා මහා කුසල ප්‍රථම ජවනය ය, වෛතසික තිස්ථං ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් -පෙ- අවයව නාමස්කන්ධයන් යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නාසෙවනපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ආසෙවන ප්‍රත්‍යය හැර හේතු, ආරම්මණ ආදී ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තීහු ලැබෙත්.

කුසලෙන කුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි කුසලො ච අඛ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී මහා කුසල ප්‍රථම ජවනය ය, වෛතසික තිස්ථං ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් -පෙ- අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අකුසල ප්‍රථම ජවනය ය, වෛතසික විසිභත ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් පෙ අවයව නාමස්කන්ධයන් යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ච අඛ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල ප්‍රථම ජවනය ය, වෛතසික තිස්ථං ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් -පෙ- අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රවෘත්ති අවස්ථාවේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා හසිකුප්පාද, මහා ක්‍රියා ප්‍රථම ජවනයන් ය, ආචර්ජන ද්වය ය, විපාක සිත් තිස්භය ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් පෙ අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී හසිකුප්පාද, මහා ක්‍රියා දෙවන ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, මහද්ගත ක්‍රියා නවය ය,

වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව සහ සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින විපාක, ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නකම්ම ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කුසල් සිත් විසිඵක ය, චේතනා හැර වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් කුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින කුසල චේතනා යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නකම්මපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කම්ම ප්‍රත්‍යය හැර හේතු, ආරම්මණ, අධිපති ආදී ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තිහු ලැබෙත්.

අකුසලෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා අකුසල් සිත් දෙළොස ය, චේතනා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අකුසල ස්කන්ධයන් නිසා උපදින අකුසල චේතනා යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචෘත්ති අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, චේතනා හැර වෛතසික තිස්පහර ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් අබ්‍යාකත නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින ක්‍රියා චේතනා යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා බාහිර මහා භූත, ආභාරජ මහා භූත, සෘතුජ මහා භූත සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ බාහිර උපාදා රූප, ආභාරජ උපාදා රූප, සෘතුජ උපාදා රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නවිපාක ප්‍රත්‍යය

(කුසල පද වාර තුන, අකුසල පද වාර තුන සහ මිශ්‍රක පදයෝ අනුලෝම සහජාතයට සමාන ය.)

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ප්‍රචාක්ති අවස්ථාවේ දී අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ක්‍රියා සිත් විසින් උපදවන චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ දී නොලැබේ.)

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල, අකුසල, ක්‍රියා නාමස්කන්ධයන් විසින් සුදුසු පරිදි උපදවන චිත්තජ මහා භූත, බාහිර මහා භූත, ආභාරජ මහා භූත, සෘතූජ මහා භූත, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාක්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ චිත්තජ උපාද්‍ය රූප, බාහිර උපාද්‍ය රූප -පෙ- ප්‍රචාක්ති කර්මජ උපාද්‍ය රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නආභාර ප්‍රත්‍යය

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා බාහිර මහා භූත, සෘතූජ මහා භූත, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාක්ති කර්මජ මහා භූත සමඟ එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ බාහිර උපාද්‍යා රූප පෙ ප්‍රචාක්ති කර්මජ උපාද්‍ය රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නආභාරපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සහජාත, නිස්සය, නානාක්ෂණික කර්ම, රූපජීවිතින්ද්‍රිය, සහජාතත්ථි, සහජාතඅවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් සයගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තිහු ලැබෙත්.

නගනදිය ප්‍රත්‍යය

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්තෙනි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා බාහිර මහා භූත, ආභාරජ මහා භූත, සෘතුජ මහා භූත සමග එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූත සහ බාහිර උපාද රූප, ආභාරජ උපාද රූප, සෘතුජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාත්ති කර්මජ මහා භූත සමග එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින රූපජීවිතින්දිය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නගනදියපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සහජාත, සහජාතනිස්සය, නානාක්ෂණික කර්ම, ආභාර, සහජාතත්ථී, සහජාතඅවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් සයගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තිහු ලැබෙත්.

නක්ඛාන ප්‍රත්‍යය

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්තෙනි ප්‍රචාත්ති කාලයේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ද්විපඤ්ච විඤ්ඤණ දසය, සබ්බචිත්ත සාධාරණ චෛතසික හත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සමග එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ඒ නාමස්කන්ධයන් නිසා උපදින අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

ශුද්ධ රූප වාරයෙහි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා බාහිර මහා භූත, ආභාරජ මහා භූත, සෘතුජ මහා භූත, අසඤ්ඤසත්ව කර්මජ මහා භූත, ප්‍රචාත්ති කර්මජ මහා භූත සමග එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් මහා භූතයන් නිසා උපදින මහා භූත සහ බාහිර උපාද රූප -පෙ- ප්‍රචාත්ති කර්මජ උපාද රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

නක්ඛානපච්චයා යන හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා සහජාත, සහජාතනිස්සය, නානාක්ෂණික කර්ම, ආභාර, රූපජීවිතින්දිය, සහජාතත්ථී, සහජාතඅවිගත යන මෙම ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් සතගේ ප්‍රත්‍ය ශක්තිහු ලැබෙත්.

නමග්ග ප්‍රත්‍යය

(ඛ්‍යාඛ්‍යා, ප්‍රචාන්ති, ප්‍රතිසන්ධි, ශුද්ධ රූප කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ නහෙකු සමග සමාන ය.)

නවිජ්ජයුත්ත

(කුකු, අකුඅකු වාරයන් නපුරෙජාත සමග සමාන ය.)

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්තෙහි ප්‍රචාන්ති අවස්ථාවේ දී අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින කල්හි අරූප විපාක සතර ය, අරූප භවයෙහි උපදින කල්හි මනෝද්චාරාවර්ජනය ය, මහා ක්‍රියා සිත් අට ය, අරූපාවචර ක්‍රියා සිත් සතර ය, ඵල සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්සය ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් සමග -පෙ- අවයව නාමස්කන්ධ යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්නයෝ ලැබෙත්.

පරිච්චවාර පච්චනීක විභංගය නිමි.

පරිච්චවාරයේ ස්වරූපාර්ථ

සහජාත ප්‍රත්‍යය

කුසලෙන කුසලං යන්තෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්සය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්සය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(හේතු පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පරිච්චවාරය අනුව උද්ධරණය කරන්න. චස්තු කර්මය හැර සෙසු පාළි පාඨයන් සඳහා ස්වරූපාර්ථ පරිච්චවාරයට අනුව උද්ධරණය කරන්න. 'එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ... නිසා' යන තැනට 'සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට' ආදේශ කරමින් කිව යුතු.)

ජවස්තුන් සඳහා කර්ම පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ

අඛ්‍යාතනෙත අඛ්‍යාතකං යන්නෙහි අඛ්‍යාතනො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වක්ඛු වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින වක්ඛු විඤ්ඤුණ යුගලය ය, සබ්බචිත්ත සාධාරණ වෛතසික සත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය; -පෙ-කාය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින කාය විඤ්ඤුණ යුගලය ය, සබ්බචිත්ත සාධාරණ වෛතසික සත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය; ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ උපන් හදය වස්තුව ය; නිරෝධ සමාපත්තියෙන් නැඟී සිටින අවස්ථාවේ දී අනාගාමී ඵලයට සහ අර්හත් ඵලයට ප්‍රත්‍ය වන පෙර චිත්තක්ෂණයක කාලයෙහි උපන් හදය වස්තුව ය; මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පඤ්චවෝකාර හවාංග සිත් පසළොස, ආචර්ජන සිත් දෙක, සම්පට්ච්ඡන සිත් දෙක, සන්තීරණ සිත් තුන, වොක්ථපන, මරණාසන්න ක්‍රියා ජවන පස, තදරම්මණ සිත්, වුති සිත් යන සිත්වලට ප්‍රත්‍ය වන වුති සිතට මත්තෙන් සතළොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍ය කොට උපදින පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අරූප විපාක සිත් සතර, ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දස ය හැර විපාක සිත් විසිදෙක ය, ක්‍රියා සිත් විස්ස ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාතනෙත කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වොක්ථපන, මනෝද්චාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව ය; මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී වුති සිතට මත්තෙන් සතළොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍ය කොට උපදින පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාතනෙත අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වොක්ථපන, මනෝද්චාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව ය; මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී වුති සිතට මත්තෙන් සතළොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍ය කොට උපදින පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා

අවස්ථාවේ දී අකුසල් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතෙන කුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි කුසලො ව අඛ්‍යාකතො ව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව ය; මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී වුති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍ය කොට උපදින පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන මහා භූතයන් සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින චිත්තජ රූපයෝ ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතෙන අකුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ව අඛ්‍යාකතො ව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව ය; මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී වුති සිතට මත්තෙන් සතලොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍ය කොට උපදින පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන මහා භූතයන් සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාඛ්‍යාකතෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින කල්හි කුසල සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය, අවයව නාමස්කන්ධ යන සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය ය; වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ-හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍ය කොට උපදින කුසල් සිත් විසිඑක ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී කුසල් සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ඵට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ; අවයව හා සමූහ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාඛ්‍යාකතෙන කුසලාඛ්‍යාකතං යන්නෙහි කුසලො ව අඛ්‍යාකතො ව ධම්මා යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී කුසල සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ඵට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය ය; වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින කුසල සිත් විසිඵක ය, වෛතසික තිස්ඵට ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන මහා භූතයන් සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාඛ්‍යාකතෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින කල්හි අකුසල සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය ය; වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදනා අවස්ථාවේ දී අකුසල් සිත් දෙලොස ය, වෛතසික විසිභත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ; අවයව හා සමූහ මහා භූත සමඟ එක් ව ඉපදීම් වශයෙන් සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාබ්‍යාකතෙන අකුසලාබ්‍යාකතං යන්නෙහි අකුසලො ව අබ්‍යාකතො ව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින අවස්ථාවේ දී අකුසල සිත් දොළොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය ය; වොත්ථපන, මනෝද්චාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින අකුසල සිත් දොළොස ය, වෛතසික විසිහත ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන මහා භූතයන් සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

පච්චයචාර පාළියේ ස්වරූප ගැනීම සඳහා

1. ද්විපඤ්ච විඤ්ඤුණ දසය ඇතුලත් ප්‍රත්‍යයන්හි "වක්ඛායතනං පච්චයා වක්ඛුචිඤ්ඤුණං -පෙ- කායායතනං පච්චයා කායවිඤ්ඤුණං" යැයි පාළිය උද්ධරණය කළ යුතු වේ. ඇතුලත් නොවුවහොත් උද්ධරණය කළ යුතු නොවේ.
2. පඤ්ච විඤ්ඤුණ හැර සෙසු විපාක සිත් සහ ක්‍රියා සිත් ඇතුලත් වේ නම් "වත්ථුං පච්චයා විපාකාබ්‍යාකතා ක්‍රියාබ්‍යාකතා ඛන්ධා" යැයි පාළිය උද්ධරණය කළ යුතු වේ.
3. විපාක සිත් ඇතුලත් නොවන ප්‍රත්‍යයන්හි "විපාකාබ්‍යාකතා" යැයි අවශ්‍ය නොවේ.
4. ක්‍රියා සිත් ඇතුලත් නොවන ප්‍රත්‍යයන්හි "ක්‍රියාබ්‍යාකතා" යැයි අවශ්‍ය නොවේ.
5. කුසල ඇතුලත් වන ප්‍රත්‍යයන්හි "වත්ථුං පච්චයා කුසලා ඛන්ධා" යැයි පාළිය උද්ධරණය කළ යුතු වේ.
6. අකුසල ඇතුලත් වන ප්‍රත්‍යයන්හි "වත්ථුං පච්චයා අකුසලා ඛන්ධා" යැයි පාළිය උද්ධරණය කළ යුතු වේ.

- 7. නාම ධර්මයන් පමණක් ඇතුලත් වන ප්‍රත්‍යයන්හි ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘ පැත්තෙහි රූප ඇතුලත් වන පදයන් ඇතුලත් නොවේ.
- 8. ස්වරූපාර්ථ සඳහා නිශ්‍රය වස්තු ඇති තැන්වල දී
 - (අ) විපාක සාමඤ්ඤයන්හි “ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව” යැයි කිව යුතු ය.
 - (ආ) අනාගාමී, අර්හත් ඵල ඇතුලත් වුවහොත් “නිරෝධ සමාපත්තියෙන් නැඟී සිටින අවස්ථාවේ දී අනාගාමී ඵලයට සහ අර්හත් ඵලයට ප්‍රත්‍ය වන පෙර චිත්තක්ෂණයක කාලයෙහි උපන් හදය වස්තුව ය” යැයි කිව යුතු ය.
 - (ඉ) කුසල, අකුසල සහ ක්‍රියා ජවනයන්හි “වොත්ථපන, මනෝද්චාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව ය” යැයි කිව යුතු ය.
 - (ඊ) ආසේවන ප්‍රත්‍යයෙහි “ප්‍රථම ජවනය ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ ඉපදුණු හදය වස්තුව ය” යැයි කිව යුතු ය.
 - (උ) මරණාසන්න ජවන සඳහා “චුති සිතට මත්තෙන් සහලොස් වන සිත සමඟ උපන් හදය වස්තුව” ආදී වශයෙන් කිව යුතු ය.

හේතු ප්‍රත්‍යය

අඛ්‍යාතනෙත අඛ්‍යාතනං යන්තෙහි හේතු ජවස්තු සඳහා ඇති කර්ම පාඨයෙහි අඛ්‍යාතනො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රතිසන්ධි ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, නිරෝධ සමාපත්තියෙන් -පෙ- හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය කොට උපදින පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින කල්හි අරූප විපාක සතර හැර සහේතුක විපාක සිත් දහහත ය, සහේතුක ක්‍රියා සිත් දහහත ය, වෛතසික තිස්සං ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාතනෙත කුසලං යන්තෙහි අඛ්‍යාතනො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය.

අඛණ්ඩතාවෙන් අකුසලං අකුසලො ධර්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වොක්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින අකුසල සිත් දෙලොස ය, මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි ඇති මෝහය හැර වෛතසික විසිභත ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාවෙන් කුසලාඛණ්ඩතං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය.

අඛණ්ඩතාවෙන් අකුසලාඛණ්ඩතං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය. මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය ඉවත් කිරීම පමණක් විශේෂ වේ.

කුසලාඛණ්ඩතාවෙන් කුසලං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය.

කුසලාඛණ්ඩතාවෙන් අඛණ්ඩතං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය.

කුසලාඛණ්ඩතාවෙන් කුසලාඛණ්ඩතං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය.

අකුසලාඛණ්ඩතාවෙන් අකුසලං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය. මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය ඉවත් කිරීම පමණක් විශේෂ වේ.

අකුසලාඛණ්ඩතාවෙන් අඛණ්ඩතං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය.

අකුසලාඛණ්ඩතාවෙන් අකුසලාඛණ්ඩතං කර්තෘ සහජාත හා සමාන ය. කර්තෘ පැත්තෙහි අකුසල ඇතුලත් වුවහොත් මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය ඉවත් කිරීම පමණක් විශේෂ වේ.

ආරම්භණ ප්‍රත්‍යය

අඛණ්ඩතාවෙන් අඛණ්ඩතං ඡවස්තු සඳහා කර්ම පාඨයේ ඇති කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත හා සමාන ය.

අඛණ්ඩතාවෙන් කුසලං කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත හා සමාන ය.

අඛණ්ඩතාවෙන් අකුසලං කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත හා සමාන ය.

කුසලාඛ්‍යාකතෙන කුසලං කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත හා සමාන ය.

අකුසලාඛ්‍යාකතෙන අකුසලං කර්තෘ ස්වරූපාර්ථ සහජාත හා සමාන ය.

අධිපති ප්‍රත්‍යය

(කුසල පද වාර තුන, අකුසල පද වාර තුන සහ අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන වාරයන්වල ප්‍රවෘත්ති, ශුද්ධ රූප වාරයන් පටිච්ච වාරය සමඟ සමාන ය. 'එක්ව ඉපදීම් වශයෙන් ... නිසා' යන තැනට 'සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට' ආදේශ කරමින් කීම පමණක් විශේෂ ය.)

අඛ්‍යාකතෙන අඛ්‍යාකතං යන්නෙහි ඡවස්කු සදහා කර්ම පාඨයේ ඇති අඛ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, නිරෝධ සමාපත්තියෙන් -පෙ- හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින පඤ්චවෝකාර හවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි අධිපති ධර්ම හැර මහා ක්‍රියා සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන මහද්ගත ක්‍රියා සිත් නවය ය, ඵල සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛ්‍යාකතෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සදහා වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී -පෙ- හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින පඤ්චවෝකාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි අධිපති ධර්ම හැර මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාව අකුසලය යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වෛකල්පික, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙ හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පෙ හදය වස්තුව පුරේජාකතිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින පඤ්චවෝකාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි අධිපති ධර්ම අට හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛකසික විසිහය ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාව කුසලාඛණ්ඩතාව යන්නෙහි කුසලො ච අඛණ්ඩතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වෛකල්පික, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙ හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පෙ හදය වස්තුව පුරේජාකතිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින පඤ්චවෝකාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි අධිපති ධර්ම හැර මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛකසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන මහා භූතයන් සහජාකතිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාව අකුසලාඛණ්ඩතාව යන්නෙහි අකුසලො ච අඛණ්ඩතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා වෛකල්පික, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙ හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පෙ හදය වස්තුව පුරේජාකතිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින පඤ්චවෝකාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි අධිපති ධර්ම හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛකසික විසිහය ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධයන් විසින් උපදවන මහා භූතයන් සහජාකතිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාඛණ්ඩතාව කුසලය යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛකසික

නිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන සහජානනිස්සය ප්‍රත්‍යය ය, වොක්ඵපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ පෙ හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පෙ හදය වස්තුව පුරේජානනිස්සය කොට උපදින අධිපති ධර්ම හැර මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලෙන අඛ්‍යාකතං පටිච්චාරය සමඟ සමාන ය.

කුසලාඛ්‍යාකතෙන කුසලාඛ්‍යාකතං කුසලො ව අඛ්‍යාකතො ව ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන සහජාන නිස්සය ප්‍රත්‍යය, වොක්ඵපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් -පෙ- හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජානනිස්සය කොට උපදින අධිපති ධර්ම හැර මහා කුසල සිත් අට ය, ඒකාන්තයෙන් අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන මහද්ගත කුසල සිත් නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධ උපදවන මහා භූත සහජාන නිස්සය කොට උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාඛ්‍යාකතෙන අකුසලං යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ යන සහජානනිස්සය ප්‍රත්‍යය, වොක්ඵපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ පෙ හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී පෙ හදය වස්තුව පුරේජානනිස්සය කොට උපදින අධිපති ධර්ම හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලෙන අබ්‍යාකතං පටිච්චවාරය සමඟ සමාන ය.

අකුසලාබ්‍යාකතෙන අකුසලාබ්‍යාකතං අකුසලො ච අබ්‍යාකතො ච ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාරයෙහි අධිපති ප්‍රත්‍යය ලැබෙන කල්හි ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව නාමස්කන්ධ සහජාත නිස්සය ප්‍රත්‍යය, වොත්ථපන, මනෝද්වාරාවර්ජන ආදී පෙර පෙර සිත් -පෙ- හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය කොට උපදින අධිපති ධර්ම හැර ලෝභ මූල සිත් අට ය, ද්වේෂ මූල සිත් දෙක ය, විචිකිච්ඡා හැර වෛතසික විසිහය ය යන අවයව නාමස්කන්ධයන් ය, ඒ නාමස්කන්ධ උපදවන මහා භූත සහජාත නිස්සය කොට උපදින සාධිපති චිත්තජ රූප ය යන ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

(අනන්තර, සමනන්තර, අඤ්ඤමඤ්ඤ, උපනිස්සය, පුරේජාත, සම්පසුත්ත, නත්ථී, විගත ප්‍රත්‍යයන්ගේ ඡවස්තු සඳහා ඇති කර්ම පාඨයන්ගේ ස්වරූපාර්ථ ආරම්භණ සමඟ සමාන ය.)

ආසේවන ප්‍රත්‍යය

අබ්‍යාකතෙන අබ්‍යාකතං යන්නෙහි ඡවස්තු සඳහා ඇති කර්ම වස්තු කර්ම පාඨයෙහි අබ්‍යාකතො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රථම ඡවනය ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය කොට උපදින භසිකුප්පාදය ය, මහා ක්‍රියා දෙවන ඡවනයේ පටන් ඡවනයන් ය, මහද්ගත ක්‍රියා ඡවන නවය ය, වෛතසික තිස්පහ ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අබ්‍යාකතෙන කුසලං යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රථම ඡවනය ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින මහා කුසල දෙවන ඡවනයේ පටන් ඡවනයන් ය, මහද්ගත කුසල නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්අට ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අඛණ්ඩතාව අකුසලය යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා ප්‍රථම ජවනය ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින අකුසල සිත් දෙළොසෙහි දෙවන ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව හා සමූහ නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කුසලාඛණ්ඩතාව කුසලය යන්නෙහි කුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින කල්හි මහා කුසල දෙවන ජවනයේ පටන් ජවනයන්, මහද්ගත කුසල සිත් නවය, මාර්ග සිත් සතර, වෛතසික තිස්ආට යන අවයව නාමස්කන්ධ සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය. ප්‍රථම ජවනය ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින මහා කුසල දෙවන ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, මහද්ගත කුසල නවය ය, මාර්ග සිත් සතර ය, වෛතසික තිස්ආට ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

අකුසලාඛණ්ඩතාව අකුසලය යන්නෙහි අකුසලො ධම්මො යන කර්තෘ පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහා පඤ්චවෝකාර භවයෙහි උපදින කල්හි අකුසල සිත් දෙළොසෙහි දෙවන ජවනයේ පටන් ජවනයන්, වෛතසික තිස්ආට යන අවයව නාමස්කන්ධ සහජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය. ප්‍රථම ජවනය ආදී පෙර පෙර සිත් සමඟ එක්ව ඉපදුණු හදය වස්තුව, මරණාසන්න -පෙ- හදය වස්තුව පුරේජාතනිස්සය ප්‍රත්‍යය කොට උපදින අකුසල සිත් දෙළොසෙහි දෙවන ජවනයේ පටන් ජවනයන් ය, වෛතසික විසිහන ය යන අවයව නාමස්කන්ධ ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න ධර්මයෝ ලැබෙත්.

කම්ම ප්‍රත්‍යය - ජවස්තු සඳහා ඇති කර්ම වස්තු කර්ම පාඨයෙහි ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය. චේතනාව අත්හැරීම පමණක් විශේෂ වේ. ප්‍රත්‍යයෝත්පන්න කර්තෘ පැත්තෙහි කුසල, අකුසල, ක්‍රියා ඇතුලත් චුච්චොත් චේතනාව අත්හැරීම පමණක් විශේෂ වේ.

විපාක ප්‍රත්‍යය - අඛණ්ඩතාව අඛණ්ඩතාව ජවස්තු සඳහා ඇති කර්ම පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමඟ සමාන ය. ක්‍රියා ඇතුලත් නොවීම පමණක් විශේෂය වේ.

ආහාර, ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යය - ජවස්තු සඳහා ඇති කර්ම පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සහජාත සමග සමාන ය.

කාමන ප්‍රත්‍යය - ජවස්තු සඳහා ඇති කර්ම පාඨයේ ස්වරූපාර්ථ සඳහ ද්විපඤ්ච විඤ්ඤාණ නොලැබේ. සෙස්ස සහජාත සමග සමාන ය.

මග්ග ප්‍රත්‍යය - හේතු සමග සමාන ය. මෝහ මූල සිත් දෙකෙහි මෝහය අත්හැරීම පමණක් විශේෂ වේ.

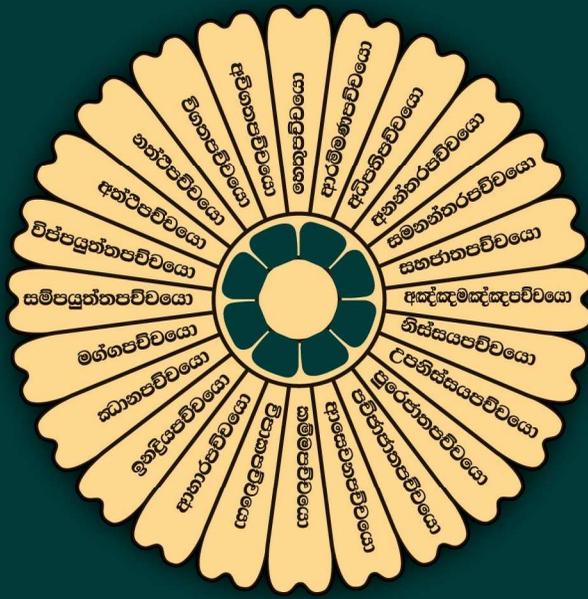
විජ්ජසුත්ත, අත්ථී, අවිගත - සහජාත සමග සමාන ය.

පව්වය අනුලෝම විහඬිගවාරය ස්වරූපාර්ථ නිමි.

පට්ඨාන ප්‍රකරණ අධ්‍යයන ප්‍රවේශය

- ශුද්ධ සංඛ්‍යා සහ ස්වරූපාර්ථ

නිමි.

Theravada Publications Society Limited.
 Saddhathissarama Mahaviharaya,
 Madagammana Mawatha,
 Katukeliyawa, Anuradhapura,
 Sri Lanka, 5006.

ISBN 978-624-6357-00-9